

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GİYİM ENDÜSTRİSİ VE GİYİM SANATLARI EĞİTİMİ
BİLİM DALI

İÇ ANADOLU BÖLGESİ GELENEKSEL KADIN
ŞALVARLARININ BİÇİMSEL VE FONKSİYONEL
ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Handan FİDAN

ANKARA
2012

Handan FIDAN Şubat, 2012	İÇ ANADOLU BÖLGESİ GELENEKSEL KADIN ŞALVARLARININ BİÇİMSEL VE FONKSİYONEL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ
---	---

T.C
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GİYİM ENDÜSTRİSİ VE GİYİM SANATLARI EĞİTİMİ
BİLİM DALI

İÇ ANADOLU BÖLGESİ GELENEKSEL KADIN
ŞALVARLARININ BİÇİMSEL VE FONKSİYONEL
ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Handan FİDAN

Danışman: Doç. Dr. Emine KOCA

Ankara
Şubat, 2012

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Handan FİDAN'ın 'İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel ve Fonksiyonel Özelliklerinin İncelenmesi' başlıklı tezi 01/02/2012 tarihinde, jürimiz tarafından tarafından Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Bilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Başkan:

Prof. Fatma ÖZTÜRK

.....

Üye (Tez Danışmanı):

Doç. Dr. Emine KOCA

.....

Üye :

Yrd.Doç. Dr. Gürcü KOÇ

.....

ÖNSÖZ

Hayatımızın temel gereksinimlerinden olan giyim parçalarının her birinin kayda değer bir öyküsü vardır. Geçmişte giyim, yaşamı kolaylaştıran bir temel ihtiyaçken günümüzde; insanların yaşayış biçimlerini, fikirlerini gösteren, zaman zaman statü simgesi olmakla birlikte, sürekli değişen ve modalara göre sık sık biçim değiştiren bir olgudur.

Bu çalışmada; İç Anadolu Bölgesi geleneksel kadın şalvarları araştırılarak, biçimsel özellikleri incelenmiş, şalvarın halen bazı yörelerde kadınlar tarafından yaygın olarak kullanılma nedenleri arasında geleneksellik ve fonksiyonellik olgusunun yeri belirlenmeye çalışılmıştır. İç Anadolu bölgesinde uygulanan bu araştırmanın diğer bölgelerde yapılacak araştırmalara yol gösterici olacağı düşüncesi ile; geleneksel giyimin bir parçası olan ve gün geçtikçe yok olmaya devam eden şalvarın, yörelere özgü biçimsel farklılıklarını tespit ederek, bölgelere göre şalvar türlerini belirlemek ve kültürel değerlerimizi yaşatmak arzusu bizi bu alanda çalışmaya sevk etmiştir.

Geleneksel kültürümüze ve giyim kuşam değerlerimize olan ilgisi ve hassasiyetiyle beni bu alana yönlendiren, daha önce benzeri yapılmamış sistemli bir çalışmayla, akademik kariyerime başlamama vesile olan, öğrencisi olduğum iki yıl içinde bana öğrettiği ilmi bilgilerin yanında iyi ve kaliteli bir bilim insanı olma yolunda, bana sağlam bir örnek olan, sevgili hocam danışmanım sayın **Doç. Dr. Emine KOCA'** ya, ayrıca **Prof. Fatma ÖZTÜRK**, **Yrd. Doç. Dr. Gürcü KOÇ** ve desteklerini gördüğüm bölüm hocalarıma, Akşehir Kültür Sanat Eğitim Vakfı (AKSEV) kurucu üyesi **Mehmet GÜLERAY 'a**, Akşehir Kütüphane görevlisi **Halil İbrahim AKKUŞ'a**, Kırıkkale Valiliği İl Basın ve Halkla İlişkiler Müdürü **Yakup ALTIN 'a**, T.C Çankırı Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Şube Müdürü **Nusret ACAR 'a**, araştırma boyunca bize kaynak kişi olarak yardım eden, evlerini ve sofralarını sevgi ve samimiyetle açan, tüm kaynak kişilere, köylü dostlara, araştırma boyunca çok zahmetimi çeken, dara düştüğüm her an, katkılarıyla yanımda olan yol arkadaşım **Abdülkerim BARAN 'a**, benden maddi ve manevi desteklerini esirgemeyen sevgili annem **Hamiyet FİDAN** ve 14 ilin kültür yolculuğunda bana eşlik eden babam **Ali Şen FİDAN 'a**, kardeşlerim **Nalan FİDAN** ve **Elvan FİDAN 'a**, desteğini esirgemeyen dostlarım **Hatice HOROZ** ve **Zehra GÖÇMEN 'e**, yakın arkadaşlarıma ve emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Handan FİDAN

ÖZET

İÇ ANADOLU BÖLGESİ GELENEKSEL KADIN ŞALVARLARININ BİÇİMSEL VE FONKSİYONEL ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

FİDAN, Handan

YÜKSEK LİSANS, Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç.Dr.Emine KOCA

Şubat-2012, 268sayfa

Geleneksel giyim, Türk kültürünün yansıtılması bakımından önemli bir köprü oluşturmaktadır. Moda olgusu ve hızlı yaşam koşullarının etkisiyle geleneksel giyim tarzı ve giysiler kaybolmakta, bununla birlikte kültürel değerlerimiz de yok olmaktadır. Çağdaşlaşmanın yanı sıra kültürü temsil eden, gelenek ve görenekleri yansıtan geleneksel giyim moda ile harmanlanmalı ve gelecek nesillere aktarılmalıdır. Bu sayede örf ve adetler nesilden nesle aktarılmış olmakla birlikte kültürün devamlılığı sağlanabilir.

Geleneksel giyim tarzının önemli bir tamamlayıcısı ve bir parçası olan şalvar'ın diğer giysi parçaları gibi teknoloji, yenilik ve moda gibi kavramların yaygınlık kazanmasıyla biçim değiştirmeye ve yok olmaya başlaması toplum açısından üzücüdür. Bunun yanında, hızla gelişen teknolojik yeniliklerin etkisiyle hazır giyim üretimine olan talepteki büyük artış, son yıllarda geleneksel giysilerin ve dolayısıyla şalvarın kullanımının azalmasına neden olmakla birlikte, Anadolu'nun pek çok bölgesinde şalvar kullanımının halen devam etmesi ise sevindiricidir.

Bu çalışma, İç Anadolu Bölgesindeki geleneksel kadın şalvarların biçimsel ve fonksiyonel özelliklerinin incelenerek, fonksiyonel ve kültürel özelliklerin bölgedeki şalvar kullanımına etkilerini belirlemek amacıyla planlanmış ve yürütülmüştür.

Araştırmanın materyalini, İç Anadolu Bölgesi'ndeki 14 il, ilçe ve köylerinde yapılan alan araştırması sonucunda ulaşılabilen şalvar örnekleri, rastlantısal olarak seçilen ve ölçme aracına cevap vermeyi kabul eden 592 kadından elde edilen veriler ve konu ile ilgili literatür taraması sonucunda ulaşılabilen kaynaklar oluşturmaktadır.

Araştırmanın verilerinin toplanmasında; İç Anadolu Bölgesi geleneksel kadın şalvarlarının biçimsel ve fonksiyonel özelliklerini belirlemek için, araştırmacı tarafından hazırlanan fotoğraf, kalıp formu, kumaş, renk, desen ve kullanım özelliklerinin yer aldığı giysi inceleme formu kullanılmıştır. Şalvarların günümüzdeki kullanım durumu ve şalvar kullanımında sosyo kültürel ve fonksiyonel özelliklerin etkisini belirlemek için, üç bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, örneklem grubunun şalvar kullanma durumları ve şalvar kullanmada sosyo kültürel ve fonksiyonel özelliklerin etkisi tablolar halinde sunulmuş ve yorumlanmıştır. Demografik özelliklere göre şalvar kullanma durumları ve sosyo kültürel - fonksiyonel özellikler arasındaki ilişki Ki-Kare Testi (Chi-Square Test) uygulanarak, veriler $p < .05$ anlamlılık düzeyinde analiz edilmiştir.

İç Anadolu Bölgesi'ndeki il, ilçe ve köylerde ulaşılan şalvar örneklerinin biçimsel özellikleri gözlem formu yardımıyla incelenerek; teknik çizim, malzeme, kesim ve süsleme özellikleri belirlenmiş, teknik çizimleri yapılmış ve biçimsel olarak İç Anadolu Bölgesi geleneksel kadın şalvarları, torba (paçasız) şalvarlar, düşük ağırlık şalvarlar ve yüksek ağırlık şalvarlar olarak üç grup altında toplanmıştır. Şalvarların fonksiyonelliğini artırmak amacıyla, ağ kısımlarına dikdörtgen ağ parçası ve farklı boyutlarda üçgen kuş parçaları yerleştirilerek kalıp formlarının oluşturulduğu belirlenmiştir.

İç Anadolu Bölgesi geleneksel kadın şalvarlarının koruyuculuk, fiziksel rahatlık, hareket serbestisi, farklı boyutlara ayarlanabilirlik, sıcak/serin tutma ve psikolojik rahatlık açısından fonksiyonel özelliklere sahip olduğu saptanmıştır. İç Anadolu Bölgesi'ndeki kadınların şalvar kullanımının il ve ilçelere oranla köylerde ve kasabalarda tarla ve bahçe işlerinden kaynaklanan nedenlerle daha yaygın olduğu, şalvar kullanım oranının genç yaş gruplarında ve eğitim düzeyi yükseldikçe düştüğü, demografik özelliklerle şalvar kullanma durumu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır.

Kadınların şalvar kullanmalarında çevrenin etkisinin olmadığı, kendi istekleri ile şalvar kullandıkları ve bu tercihte şalvarın fonksiyonel özelliklerinin etkili olmasının yanında gelenek ve kültürü yaşatmak amacıyla yaşamlarının büyük bir bölümünde şalvar kullandıkları belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: İç Anadolu, Giyim, Geleneksel Giyim, Kadın Giyimi, Şalvar, Fonksiyonellik, Kültür.

ABSTRACT**THE FIGURAL AND FUNCTIONAL SPECIFICATIONS
OF CENTRAL ANATOLIA SHALVAR****FİDAN, Handan****MASTER DEGREE, Clothing Industry and Fashion Design Department of Education.****Thesis Advisor: Doç.Dr.Emine KOCA****February- 2012, 268 sayfa**

Traditional clothing has an important role in the Turkish culture. Traditional clothing style and clothes disappear by the effect of fashion phenomenon and living fast. So the cultural values disappear as well. Modernization and cultural values should be mixed up balancedly and it should be transferred to new generation by this way. So that cultural values can be protected for many years.

One of the important traditional clothes shalvar as well as other traditional clothes has been changed and disappeared by the effect of technological innovation and fashion. This is a regrettable situation in the aspect of the society. Although the increasing in demand of the garment industry by the technological improvement leads to decrease in the usage of the shalvar, it is valuable still wearing of the shalvar in the many places of Anatolia.

It is planned and aimed in this essay to study on the functional and cultural specifications of the shalvar in the Central Anatolia and what is the effect of those on the wearing of the shalvar in this region.

This study contains examples of shalvar style that belongs to 14 cities, their counties and villages in Central Anatolia and data from randomly selected 592 women who accept to answer the survey and it also contains sources that reached by scanning literature at this topic.

In order to determine the figural and functional specifications of Central Anatolia women's traditional shalvar a survey study form is prepared by the researcher. This form contains pictures, pattern form, fabric, color, figure, and usage specifications. The survey form is prepared as three sections. These sections are composed of usage of shalvar nowadays and the effects of usage of shalvar in the aspect of sociological and functional specifications.

As the result of the study, usage of the shalvar and the effect of sociological and functional specifications of them are shown as tabular and are commented accordingly.

According to demographical specifications, the relationship between usage of shalvar and sociological and functional specifications are analyzed by applying Chi-Square Test and this data are analyzed as an order of $p < 0,005$.

In this essay samples of shalvar style specifications are analyzed by using survey form. Technical drawings, material, cutting and embellishing specifications have been determined and their technical drawings have been prepared accordingly. Shalvar of Central Anatolia's women are studied in three groups such as; traditional women shalvar, bag (without the lower part of the trouser leg) shalvar, low netty and high netty shalvar. In order to improve the functionality of shalvar rectangular shape netty piece and different size triangular bird shape pieces are located on them. So it is determined that such pattern have been used.

It is determined that Central Anatolia traditional women shalvar have such specialties that protectiveness, psychical comfortable, movement comfort, adjustable size, keeping warm/cool and psychological comfort. It has been observed that in Central Anatolia women live in rural area prefer to wear shalvar with respect to urban area due to working comfort. Moreover usage of shalvar also depends on age, education, and demographic specifications according to the statistics.

It has been realized that there is no detrimental effect of the social environment on the wearing shalvar; on the contrary it is their own decision completely. Besides shalvar functional specifications it is aimed to continue the culture and tradition by wearing them on a large part of their life.

Key Words: Central Anatolia, Clothing, Traditional clothing, Women clothing, Shalvar, Functionality, Culture.

İÇİNDEKİLER

SAYFA NO:

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	I
ÖNSÖZ.....	II
ÖZET.....	III
ABSTRACT.....	VI
TABLolar LİSTESİ.....	XI

1. GİRİŞ

1.1. Problem.....	1
1.2. Amaç.....	2
1.3. Önem.....	3
1.4. Sınırlılıklar	5
1.5. Varsayımlar	5
1.6. Tanımlar.....	5

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARASTIRMALAR.....6

2.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	6
2.1.1. Geleneksel Giyim.....	7
2.1.2. Geleneksel Giyimde Bölgesel ve Kültürel Farklılıklar.....	9
2.1.3. Geleneksel Türk Giyimini Oluşturan Giysi Parçaları.....	11
2.1.4. Türk Giyinme Kültürü Açısından Şalvar.....	12
2.1.5. Türkler Dışında Şalvar Kullanımı.....	16
2.1.6. Fonksiyonellik Açısından Şalvar.....	17
2.1.7. Şalvar türleri.....	19
2.1.8. İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Giyiminde Şalvar.....	22
2.2. İLGİLİ ARASTIRMALAR.....	28

3. YÖNTEM.....30

3.1. Araştırmanın Modeli.....	30
3.2. Evren ve Örneklem.....	30
3.3. Verilerin Toplanması.....	31
3.4. Verilerin Analizi.....	32

4. BULGULAR VE YORUM.....	33
4.1. İç Anadolu Bölgesi Şalvarlarının Biçimsel Özellikleri.....	33
4.1.1. Aksaray İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel	
Özellikleri.....	33
4.1.2. Ankara İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel	
Özellikleri.....	35
4.1.3.Çankırı İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel	
Özellikleri.....	40
4.1.4. Çorum İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel	
Özellikleri.....	45
4.1.5. Eskişehir İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel	
Özellikleri.....	47
4.1.6. Karaman İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel	
Özellikleri.....	52
4.1.7. Kayseri İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel	
Özellikleri.....	55
4.1.8. Konya İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel	
Özellikleri.....	60
4.1.9. Kırıkkale İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel	
Özellikleri.....	63
4.1.10. Kırşehir İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel	
Özellikleri.....	66
4.1.11. Nevşehir İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel	
Özellikleri.....	69
4.1.12. Niğde İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel	
Özellikleri.....	71
4.1.13. Sivas İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel	
Özellikleri.....	75
4.1.14. Yozgat İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel	
Özellikleri.....	80
4.2. İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Kadın Şalvarlarının Gruplandırılması.....	83
4.2.1. Torba (paçasız) Şalvarlar.....	83
4.2.2. Düşük Ağılı Şalvarlar.....	84
4.2.3. Yüksek Ağılı Şalvarlar.....	86

4.3. İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Kadın Şalvarların Fonksiyonel Özellikleri.....	86
4.4. İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Şalvarlarının Günümüzde Kullanım Durumu.....	90
4.4.1. Örneklem Grubunun Demografik Özellikleri.....	90
4.5. Kadınların Şalvar Kullanımlarında Sosyo-Kültürel Özelliklerin Etkisi.....	98
4.6. Kadınların Şalvar Kullanımlarında Fonksiyonel Özelliklerin Etkisi.....	103
5. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	121
5.1. Sonuç.....	121
5.2. Öneriler.....	123
KAYNAKÇA.....	126
EKLER.....	141
EK 1. Anket.....	141
EK 2. Yöresel Giysi Uygulamalı İnceleme Formu.....	143

TABLOLAR LİSTESİ

<u>Tablo No</u>	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1.	İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Kadın Şalvarlarının Tasarım Özellikleri.....88
Tablo 2.	İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Kadın Şalvarlarının Fonksiyonel Özellikleri.....90
Tablo 3.	Geleneksel Giyim Tarzının Kullanılma Durumu.....93
Tablo 4.	Örneklemin Şalvar Kullanma Durumu.....94
Tablo 5.	Yaş Dağılımına Göre Şalvar Giyme Durumları Ki-Kare Testi.....94
Tablo 6.	Eğitim Düzeylerine Göre Şalvar Giyme Durumları Ki-Kare Testi.....95
Tablo 7.	Medeni Durumlarına Göre Şalvar Kullanma Durumları Ki-Kare Testi.....96
Tablo 8.	Yaşadıkları Yerleşim Birimine Göre Şalvar Kullanma Durumları Ki-Kare Testi.....97
Tablo 9.	Şalvarın kullanım alanlarına göre dağılımı.....98
Tablo 10.	Sosyo- Kültürel Özelliklerin Şalvar Kullanımına Etkisi.....99
Tablo 11.	Örneklemin Yaşlarına göre Gelenekleri Yaşatma ve Alışkanlıklarından Dolayı Şalvar Giyme Oranları Ki-Kare Testi.....100
Tablo 12.	Örneklemin Eğitim Durumlarına göre Gelenekleri Yaşatma ve Alışkanlıklarından Dolayı Şalvar Giyme Oranları Ki-Kare Testi.....101
Tablo 13.	Örneklemin Yaşadığı Yere göre Gelenekleri Yaşatma ve Alışkanlıklarından Dolayı Şalvar Giyme Oranları Ki-Kare Testi.....102
Tablo 14.	Fonksiyonel ve estetik özelliklerin Şalvar Kullanımına Etkisi.....103
Tablo 15.	Yaşa Göre İş Yaparken Hareketi Kısıtlamadığından Şalvar Kullanma Durumu Ki-Kare Testi. 104
Tablo 16.	Yerleşim Birimine göre İş Yaparken Hareketi Kısıtlamaması Nedeniyle Şalvar Kullanma Ki-Kare testi.....105
Tablo 17.	Eğitim Düzeyine Göre İş Yaparken Hareketi Kısıtlamadığından Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi.....106
Tablo 18.	Yerleşim Birimine Göre Eğilme Doğrulma Hareketlerinde Dikkat Gerektirmediğinden Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi.....107
Tablo 19.	Yaşa Göre Eğilme Doğrulma Hareketlerinde Dikkat Gerektirmediğinden Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi.....108

Tablo 20.	Eğitim Durumlarına Göre Eğilme Doğrulma Hareketlerinde Dikkat Gerektirmediğinden Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi.....	109
Tablo 21.	Yerleşim Birimine Göre Yazın Serin Kışın Sıcak Tuttuğundan Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi.....	110
Tablo 22.	Yaşa Göre Yazın Serin Kışın Sıcak Tuttuğundan Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi.....	111
Tablo 23.	Eğitim Durumuna Göre Yazın Serin Kışın Sıcak Tuttuğundan Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi.....	112
Tablo 24.	Yaşa Göre Bacakları Kapatıp Vücudun Şeklini Belli Etmediğinden Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi.....	113
Tablo 25.	Eğitim Düzeylerine Göre Bacakları Kapatıp Vücudun Şeklini Belli Etmediğinden Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi.....	114
Tablo 26.	Medeni Duruma Göre Bacakları Kapatıp Vücudun Şeklini Belli Etmediğinden Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi.....	115
Tablo 27.	Yerleşim Birimine Göre Bacakları Kapatıp Vücudun Şeklini Belli Etmediğinden Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi.....	116
Tablo 28.	Yaşa Göre Görünümünü Estetik ve Güzel Bulduğundan Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi.....	117
Tablo 29.	Eğitim Düzeyine Göre Görünümünü Estetik ve Güzel Bulduğundan Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi.....	118
Tablo 30.	Medeni Duruma Göre Görünümünü Estetik ve Güzel Bulduğundan Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi.....	119
Tablo 31.	Yerleşim Birimine Göre Görünümünü Estetik ve Güzel Bulduğundan Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi.....	120

ŞEKİLLER LİSTESİ

<u>Sekil No</u>	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1.	Aksaray Şalvarı Teknik Çizimi.....35
Şekil 2.	Ankara Sincan İlyakut Köyü Şalvar Teknik Çizimi.....36
Şekil 3.	Ankara Beypazarı İlçesi Şalvar Teknik Çizimi.....37
Şekil 4.	Ankara Elmadağ İlçesi Şalvarı Teknik Çizimi.....38
Şekil 5.	Ankara Elmadağ İlçesi Şalvar Teknik Çizimi.....39
Şekil 6.	Çankırı Merkez Şalvarı Teknik.....41
Şekil 7.	Çankırı (Başegmez Köyü ve Tepeelagöz Köyü) Şalvarı Teknik Çizimi 43
Şekil 8.	Çankırı Kızkınası Yapraklı İlçesi Şalvarı Teknik Çizimi.....44
Şekil 9.	Çorum Sungurlu Çadırhöyük Beldesi Şalvarı Teknik Çizimi.....46
Şekil10.	Çorum Alaca Eskiyyapar Köyü Şalvarı.....47
Şekil 11.	Eskişehir Sivrihisar ve Beylikova İlçesi Şalvarı Teknik Çizimi 50
Şekil 12.	Eskişehir İnönü İlçesi Şalvarı Teknik Çizimi 51
Şekil 13.	Karaman Kâzımkarabekir İlçesi Şalvarı.....54
Şekil 14.	Kayseri Melikgazi İlçesi Şalvar.....56
Şekil 15.	Kayseri Kocasinan ve Pınarbaşı İlçesi Şalvar Teknik Çizimi.....57
Şekil 16.	Kayseri Pınarbaşı İlçesi Kızılören Köyü Şalvar Teknik Çizimi.....58
Şekil 17.	Kayseri Tomarza Çanakpınar Köyü Şalvar Teknik Çizimi.....59
Şekil 18.	Konya İli Şalvarı Teknik Çizimi.....63
Şekil 19.	Kırıkkale Merkez Şalvarı Teknik Çizimi.....65
Şekil 20.	Kırıkkale Yahşıhan, Hacıbalı Köyü Şalvarı Teknik Çizimi.....66
Şekil 21.	Kırşehir Seyrek Köyü Şalvarı.....68
Şekil 22.	Kırşehir Mucur Kurugöl İlçesi Şalvarı Teknik Çizimi.....69
Şekil 23.	Nevşehir Şalvarı Teknik Çizimi.....71
Şekil 24.	Niğde Şalvarı Teknik Çizimi.....74
Şekil 25.	Niğde Bor, Bahçeli Kasabası Şalvarı Teknik Çizimi.....75
Şekil 26.	Sivas Kızılcaaköy İlçesi Şalvar Teknik Çizimi.....77
Şekil 27.	Sivas Mereküm İlçesi Şalvar Teknik Çizimi.....78
Şekil 28.	Sivas Dumanlıçay Merder Yöresi Şalvar Teknik Çizimi.....79
Şekil 29.	Sivas Hafik İlçesi Şalvarı Teknik Çizimi.....80
Şekil 30.	Yozgat Merkez ve Başbüyükölü Köyü Şalvarı Teknik Çizimi.....82

Şekil 31.	Yozgat Yerköy- Saray Beldesi Şalvarı Teknik Çizimi.....	83
Şekil. 32.	Torba (paçasız) Şalvar Teknik Çizimleri.....	85
Şekil. 33.	Düşük Ağı Şalvar Teknik Çizimleri.....	85
Şekil. 34.	Dikdörtgen Parçalı, Düşük Ağı Şalvar Teknik çizimi.....	86
Şekil. 35.	Üçgen Kuşlu, Düşük Ağı Şalvar Teknik Çizimi.....	86
Şekil. 36.	Yüksek ağı şalvar teknik çizimleri.....	87

GRAFİKLER LİSTESİ

<u>Grafik No</u>		<u>Sayfa</u>
Grafik 1.	İllere Göre Şalvar Dağılımı.....	31
Grafik 2.	Örneklem Grubunun İllere Göre Dağılımı.....	31
Grafik 3.	Örneklemin Yaş Dağılımı.....	91
Grafik 4.	Örneklemin Eğitim Düzeyi.....	92
Grafik 5.	Örneklemin Medeni Durumları.....	92
Grafik 6.	Örneklemin Mesleki Konumları.....	93
Grafik 7.	Örneklemin Yaşadığı Yerleşim Birimleri.....	93

FOTOĞRAF LİSTESİ

Fotoğraf No

Sayfa No

Fotoğraf 1.	Aksaray Merkez Şalvarı.....	34
Fotoğraf 2.	Aksaray Akçakent Şalvarı.....	34
Fotoğraf 3.	Aksaray Gençosman Köyü Şalvarı.....	34
Fotoğraf 4.	Ankara Sincan İlyakut Köyü şalvarı.....	35
Fotoğraf 5.	Ankara Beypazarı İlçesi Şalvarı.....	36
Fotoğraf 6.	Ankara Elmadağ İlçesi Şalvarı.....	38
Fotoğraf 7.	Ankara Elmadağ İlçesi Şalvarı.....	39
Fotoğraf 8.	Çankırı Merkez Şalvarı.....	41
Fotoğraf 9.	Çankırı Başegmez Köyü Şalvarı.....	42
Fotoğraf 10.	Çankırı Kızılırmak Tepeelagöz Şalvarı.....	42
Fotoğraf 11.	Çankırı Kızkınası Yapraklı İlçesi Şalvarı.....	44
Fotoğraf 12.	Çorum Sungurlu Çadırhöyük Beldesi Şalvarı.....	46
Fotoğraf 13.	Çorum Alaca Eskiyaşar Köyü Şalvarı.....	47
Fotoğraf 14.	Eskişehir Beylikova İlçesi Şalvarı.....	49
Fotoğraf 15.	Eskişehir Sivrihisar İlçesi Şalvarı.....	49
Fotoğraf 16.	Eskişehir İnönü İlçesi Şalvarı (kadife).....	51
Fotoğraf 17.	Karaman Kâzımkarabekir İlçesi Şalvarı	53
Fotoğraf 18.	Karaman Kâzımkarabekir İlçesi Şalvarı.....	54
Fotoğraf 19.	Karaman Ayrancılar İlçesi Şalvarı.....	54
Fotoğraf 20.	Kayseri Melikgazi İlçesi Şalvarı	56
Fotoğraf 21.	Kayseri Kocasinan İlçesi Şalvarı	57
Fotoğraf 22.	Kayseri Pınarbaşı İlçesi Kızılören.....	57
Fotoğraf 23.	Kayseri Pınarbaşı İlçesi Kızılören Köyü Şalvarı.....	58
Fotoğraf 24.	Kayseri Tomarza Çanakpınar Köyü Şalvarı.....	59
Fotoğraf 25.	Konya Akşehir, Doğrugöz Köyü.....	62
Fotoğraf 26.	Konya Atakent İlçesi Şalvarı.....	62
Fotoğraf 27.	Konya Akşehir İlçesi Şalvarı.....	62
Fotoğraf 28.	Konya Ilgın, Eldeş Köyü.....	62
Fotoğraf 29.	Kırıkkale Merkez şalvarı.....	64
Fotoğraf 30.	Kırıkkale Yahşıyan, Hacıbalı Köyü Şalvarı.....	65

Fotoğraf 31.	Kırşehir Seyrek Köyü Şalvarı.....	67
Fotoğraf 32.	Kırşehir Mucur Kurugöl Köyü Şalvarı.....	69
Fotoğraf 33.	Nevşehir Acıgöl İlçesi Şalvarı.....	71
Fotoğraf 34.	Nevşehir Gülşehir Yeniyaylacık Şalvarı.....	71
Fotoğraf 35.	Nevşehir Merkez Şalvarı.....	74
Fotoğraf 36.	Nevşehir Bor, Tepeköy Şalvarı.....	74
Fotoğraf 37.	Nevşehir Bor, Bahçeli Kasabası Şalvarı.....	75
Fotoğraf 38.	Sivas Kızılcaaköy İlçesi Şalvarı.....	77
Fotoğraf 39.	Sivas Mereküm İlçesi Şalvarı.....	78
Fotoğraf 40.	Sivas Dumanlıçay Merder Yöresi Şalvarı.....	79
Fotoğraf 41.	Sivas Hafik İlçesi Şalvarı.....	80
Fotoğraf 42.	Yozgat Merkez Şalvarı.....	82
Fotoğraf 43.	Yozgat Merkez Başbüyük Köyü.....	82
Fotoğraf 44.	Yozgat Yerköy- Saray Beldesi Şalvarı.....	83

1.ANA BÖLÜMLER

1.1. GİRİŞ

1.1.1. PROBLEM DURUMU

Ulusal kültürümüzün değişim süreci, gelenek ve göreneklerimizde köklü değişimleri beraberinde getirmiştir. Ulusal kültürünün yaratıcısı olan Türk halkı, içinde yaşadığı coğrafya ve etkileşimde bulunduğu diğer ulusların toplumlarına bağlı olarak, mekân ve şartlara göre hayatını değiştirmiş ve hatta yeniden yorumlamıştır. Ancak, hiçbir zaman ulusal köklerinden kopmamıştır.

Geleneksel giyim, Türk kültürünün yansıtılması bakımından önemli bir köprü oluşturmaktadır. Modernleşmenin yanı sıra kıyafetlerde Türk kültürünü yansıtan öğelere de yer verilerek ve tam bir kültür reformu yaşatılmalıdır. Çağdaşlaşmanın yanı sıra kültürü temsil eden, gelenek ve görenekleri yansıtan geleneksel giyim moda ile harmanlanmalı gelecek nesillere aktarılmalıdır. Bu sayede örf ve adetler nesilden nesle aktarılmış olmakla birlikte kültürün devamlılığı sağlanabilir.

Geleneksel giyim tarzının önemli bir tamamlayıcısı ve bir parçası olan şalvar'ın diğer giysi parçaları gibi teknoloji, yenilik ve moda gibi kavramların yaygınlık kazanmasıyla biçim değiştirmeye ve yok olmaya başlaması toplum açısından üzücüdür. Bunun yanında, hızla gelişen teknolojik yeniliklerin etkisiyle hazır giyim üretimine olan talepteki büyük artış, son yıllarda geleneksel giysilerin ve dolayısıyla şalvarın kullanımının azalmasına neden olmakla birlikte, Anadolu'nun pek çok bölgesinde şalvar kullanımının halen devam etmesi ise sevindiricidir.

Bu düşünceden hareketle, İç Anadolu bölgesi şalvarlarının biçimsel ve fonksiyonel özelliklerini inceleyerek, kültürel değerlerin yaşatılmasına katkıda bulunmak ve gelecek nesillere bu değerleri aktarabilmenin yanında, fonksiyonel ve kültürel özelliklerin bölgedeki şalvar kullanımına etkilerini belirleyerek, özellikle fonksiyonel giysi tasarımcılarına kaynak oluşturmak bu araştırmanın temelini oluşturmaktadır.

Problem cümlesi

İç Anadolu Bölgesi geleneksel kadın şalvarlarının biçimsel ve fonksiyonel özellikleri nelerdir?

Alt Problemler

İç Anadolu Bölgesi geleneksel kadın şalvarlarının biçimsel ve fonksiyonel özelliklerinin incelenmesinin amaçlandığı bu araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. İç Anadolu bölgesi geleneksel kadın şalvarlarının biçimsel(kalıp, model, kumaş, süsleme, renk) özellikleri nelerdir?
2. İç Anadolu bölgesi geleneksel kadın şalvarlarının fonksiyonel özellikleri nelerdir?
3. İç Anadolu bölgesi geleneksel kadın şalvarlarının günümüzde kullanım durumu nasıldır?
4. İç Anadolu bölgesinde kadınların şalvar kullanımlarında sosyokültürel özelliklerin etkisi var mıdır?
5. İç Anadolu bölgesinde kadınların şalvar kullanımlarında fonksiyonel özelliklerin etkisi var mıdır?

1.1.2. Araştırmacının Amacı

Bu araştırma; İç Anadolu Bölgesindeki geleneksel kadın şalvarların biçimsel ve fonksiyonel özelliklerinin incelenerek, fonksiyonel ve kültürel özelliklerin bölgedeki şalvar kullanımına etkilerini belirlemeyi amaçlamaktadır.

1.1.3. Araştırmanın Önemi

Kültürel değişim gereği yaşama biçiminin değişmesi gelenek ve görenekleri de değişime uğratar. Bir kültür ne kadar karmaşık ve gelişken ise, geleneksel kültür varlıkları da o ölçüde hiyerarşik ve çeşitli olarak gelişim gösterir. Geleneksel yaşamda giyim tarzları ve alışkanlıkları kişilerin bireysel olarak toplum içerisindeki konumlarının belirlenmesinde araç olarak kullanılmakta ve insanoğlunun inanç ve kültürlerinden oldukça etkilenmektedir. Maddi kültür varlıkları içerisinde yer alan giyim kuşam ve alışkanlıkların yerini bölgesel nitelikler kaybolmaya başladığında kent tutkusu ve modası ile gelişen günün modasına uygun giysilere bırakmaya başlar (Koca, Koç ve Vural, 2007: 807).

Cumhuriyetin ilk dönemlerinde, giyim kuşamda esen rüzgârlar, nüfusun kırsal bölgelerde yaşayan büyük çoğunluğunda etken olamamıştır. Ancak zamanla bölgesel nitelikler kaybolmaya başladığında bunun yerini kent tutkusu ve modası alarak geleneksel giysiler yok olmaya başlamış, etnik gruplaşmaların parçalanması, beraberinde geleneksel giysilerin güncelliğini yitirmesine yol açmıştır. Sanayileşme toplumsal yapıyla birlikte giyim kuşam özelliklerini de değiştirmiştir. Geçim düzeylerindeki ve yaşama biçimlerindeki değişimlerde geleneksel giysilerin yok oluşunu hızlandırmıştır (Koca ve Koç, 2006: 42).

Geleneksel giysilerin güncelliğini yitirmesi, kültürel değerinin yanında sanatsal değeri de oldukça fazla olan bu giysilerin, sandıklarda ya da kapalı mekânlarda saklanmasına neden olmakta, bu değerler düğünlerde veya özel günlerde ortaya çıkarılarak kullanılmakta ya da hiç kullanılmadan kaderine terk edilmektedir. Sergilenmek için var olan müzelerin ise bazı illerde bulunmaması ya da yeterli olmamasından dolayı bu eserleri görmek ve tanımak mümkün olamamaktadır. Bu durum kültür öğelerimizin yok olmasının yanında bu değerlerin yozlaşmasına ve gelecek kuşaklara yanlış aktarılmasına da yol açmaktadır.

Er (2001:53)., bir Türk Gecesindeki izlenimlerini aktardığı Türk Kültürünü doğru şekilde aktarmak ve yaşatmakla ilgili olarak;

.....gece boyunca yemek servisi ile uğraşan garsonun garip bir giysi içinde ortaya fırladığını gördük. Bağlama sanatçısı olarak takdim edilen kişinin çaldığı Ankara havalarına ayak uydurmaya çalışan bu garsonun, bir yerlerden bir şekilde ama kesinlikle yanlış öğrenmiş bulunduğu Silifke oyunlarından birini oynamaya çalışmasını esefle seyrettik. Bu görüntüden daha da vahim olanı garsonun altında Alanya yöresinin parçalarından olan siyah şalvar, üzerinde Ege yöresinde giyilen işlemeli cepken, onun içinde beyaz Frenk gömleği başında fes ve ayağında günlük ayakkabıları ile oluşturduğu sözde yöresel giysi idi. Turistlerin bu giysiyi ve sergilenen oyunu büyük bir merak ve ilgi ile Türk gecesi kapsamında sergilenen kültürel bir gösteri sanmaları ve telaş içerisinde fotoğrafa ve kameraya almaları sırasında salonda, hiçbir şey yapamamanın çaresizliği yaşandı...

İfadesiyle Türk kültürünün doğru yansıtılmamasına, geleneksel giysilerin kullanımındaki yanlışlığa ve Türk kültürünün bu gibi durumlarda yanlış aktarıldığına değinmektedir (Er, 2001:53).

Doğal olarak aile, eğitim, ekonomi ve adetler, töreler, gelenekler denilen davranış kalıpları, hukuk düzeni, adalet sanat anlayışı, din ve inançlar çeşitli etkileşimler sonucunda değişimlere uğramış olduğundan, geleneksel kültürümüzde giyim yavaşta olsa sürekli bir değişim içindedir. Bu sebeple Türkiye'nin kültür ve uygarlık tarihinin önemli bir parçası olacağı göz önünde tutulduğunda 'Cumhuriyet Türkiye'sinin Giyimi'ni bir bütün olarak ele almak gerekir. Bu noktadan hareket ederek, eldeki en eski örneklerin değerlendirilmesine doğru inilip, bugünkü kullanım biçimleri üzerinde durularak, etnoğrafik değerler ile bilimsel bir açıklık getirmek, Türk Kültür ve Uygarlık Tarihi içinde, Türkiye'nin giyim tarihinin yer alması, öz değerlerimiz konusunda gerçekçi bir yaklaşımla bilinçlenmeye yardımcı olacaktır (Sürür,1983: 11).

Anadolu'daki geleneksel giyim kuşam örnekleri Türk kültürünün köklü bir geçmişe sahip olduğunun önemli bir göstergesidir. Geleneksel kadın giyiminin bir parçası olan şalvar yörelere göre biçim, kumaş, renk, desen ve giyilme sırası gibi özelliklerde belirgin değişiklikler göstermektedir. İç Anadolu Bölgesinde farklı illerde de benzer durumlar gözlenmektedir. Günümüzde şalvar bazı bölgelerde kullanım özelliğini tamamen yitirmişken bazı yörelerde halen günlük giysi olarak kullanılmaktadır.

Kaybolmaya yüz tutan İç Anadolu Bölgesi geleneksel şalvar çeşitlerinin kalıp, kumaş, süsleme ve renk gibi biçimsel ve fonksiyonel özelliklerinin yanında, fonksiyonel ve kültürel özelliklerin bölgedeki şalvar kullanımına etkilerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma, giysi parçası ile ilgili orijinal örneklerin bulunması ve sistematik şekilde

inceleme yapılmasına örnek olması açısından önemli görülmektedir. Ayrıca bu çalışmanın, kaybolmaya yüz tutmuş geleneksel giyim öğelerinin gelecek kuşaklara tanıtılmasına katkı sağlayacağı ve belirlenen fonksiyonel ve biçimsel özellikleri ile tasarımcılara esin kaynağı oluşturacağı düşünülmektedir.

1.1.4. Araştırmanın sınırlılıkları

Bu araştırma İç Anadolu Bölgesini oluşturan illerin random yöntemi ile seçilen il, ilçe ve köylerinden ulaşılan şalvar örnekleri ve bölgedeki şalvar kullanan kadınlar ile sınırlıdır.

1.1.5. Varsayımlar

Bu araştırma konusu için ulaşılan şalvar örneklerinin bölgesel şalvar türlerini oluşturacak çeşitliliğe sahip olduğu ve oluşturulan örneklem grubunun problemi açıklayıcı olduğu varsayılmaktadır.

1.1.6. Tanımlar

Çakşır: Paça bölümü diz üstünde veya diz altında kalan bir tür erkek şalvarı (Anonim 1).

Dotdiri- Dattiri: Kadın donu, şalvar, kadınların şalvar içine giydiği, paçadan sonraki etek kısmı biraz yukarıdan başlayarak bollaşan bir şalvar (Anonim2).

Hotla: Bol paçalı yabanlık kadın şalvarı. (Anonim 3).

Kaytan : Pamuk veya ipekten bükülerek yapılan sicime, ipe verilen ad (Anonim 4).

Uçkur: Bel bağcığı anlamına gelir. Don diye tabir ettiğimiz giysinin, bel kısmına lastik veya ip çevrilerek oluşturulan ve beli kavramaya yarayan bu nesnelere verilen genel addır (Anonim 5).

Zıvga/Zıgva: Alta giyilen şalvar, zıvga / çakşır diye adlandırılır. Mavi çuha yada luvi denilen kumaştan yapılır. Beli uçkurlu paçası dar arkası körüklü olan şalvar (arkası körüklü tabir edilen yığmal ve çok körüklü olanına zıvga denir (Anonim 6).

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Önceki nesillerin yarattıkları ve kuşaktan kuşağa aktardıkları maddi ve manevi kültür ürünleri” olarak tanımlanan “Kültürel miraslar” (Tahir 2007:1) arasında önemli bir yer tutan giyim kuşam, ulusların asırlarca yaşadıkları ve geliştirdikleri kültürün temelini oluşturur. Toplumların düşüncesini, inançlarını, gelenek ve göreneklerini, yaşam biçimini hayata ve dünyaya bakış açısını yansıtır (Kancan, 1998: 1).

Geçmiş yüzyıllarda kamusal alanda kimliği ifade eden başlıca araç giyim olmuştur (Crane, 2003: 11). Önceleri ihtiyaç ile başlayan örtünme, sosyal bir olguya dönüştüğünde kendi içinde simgeleri olan bir tür dile de dönüşmüştür. Bu durum geleneksel yaşamda bedenin dili olarak kişinin anlatacağının belirteci iken modern yaşamda giyenin karakterinin ipuçlarını bünyesinde taşıyan bir araç konumunda karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca bireylerin bir arada yaşamasından oluşan topluluklar, bütün olarak diğer bir topluluğa göre farklı yaşam biçimlerini, kültürlerini oluşturmuşlar, dolayısıyla yaşamlarının her alanını giysilerine de yansıtmışlardır. Böylece her milletin, kültürün ve siyasal oluşumun sonucu olarak giysiler çağlara göre şekillenmiştir (Koç ve Koca, 2007:245).

Dünya uygarlığının çok önceki devirlerinde arkaik insanın kendi toplumunda, ait olduğu kabilede sosyal statüsünü belirleyen ve giymek zorunda olduğu giysiler, aslında zorunluluktan çok geleneğin insanlara sunmuş olduğu bir yaşam biçimi anlayışıdır. Bu durum sadece giyilen giysiler olarak kalmamış, kuşanmayı şekillendiren süslemelerine de yansımıştır (Koç ve Koca, 2007; 245).

Giyim tercihleri, hem belli bir zaman dilimine uygun görünümlere (diğer bir deyişle moda) ilişkin güçlü normları, hem de olağanüstü bir seçenek zenginliğini barındıran kültürün belirli bir biçimini kendi amaçları doğrultusunda nasıl yorumladıklarını incelemek için eşsiz bir alan sağlar. Toplumsal statünün ve cinsiyetin en belirgin göstergelerinden biri olan ve bu nedenle sembolik sınırların korunmasında ya da yıkılmasında etkili olan giyim, toplumsal yapılar içindeki konumların farklı

çağlarda nasıl algılandığını ve statü sınırlarının nasıl belirlendiğini gösterir (Kaya, 2007: 11).

Geleneksel toplumun baskın olduğu dönemlerde her toplumun kendine özgü giyim kuşam anlayışı gelişmiştir. Bu anlayışın moda olarak yayılabilmesi sistemli bir yönlendiriş gerektirmiş, dönemin şartları ve yenilik arayışı moda olgusunun gelişimini desteklemiştir. Ancak bu durum her zaman toplumun istekleri doğrultusunda gerçekleşmemiştir. Siyasi olaylar ve otoriteler, toplumun kültürel yapısı ve hazır bulunuşluğu, iletişim kurulan toplumların etkisi, endüstrileşme, ekonomik durum, kadının statü değişikliği, spor vb. gibi pek çok etken neticesinde yönlendirilmiş, gelişmiş ve değişmiştir (Koca ve Koç, 2009: 2). Bu nedenle, moda ürünlere rağmen geleneksel giyim tarzının sürdürülebilirlik düzeyi toplumlara göre farklılık göstermektedir.

2.1.1. Geleneksel Giyim

Köken olarak Latince *tradere* kökünden türetilmiş olan gelenek (*tradition*) sözcüğü, bir öğretinin başkalarına iletilmesi ya da bir bilginin kuşaklar arası aktarımı gibi anlamlar içermektedir (Raymond, 1976: 268).

Yaratıcı bir kaynak olarak varoluşsal bir dinamizm sergileyen gelenek, tarihsel özgüllükleri içerisinde medeniyet ve kültürlere kurumsal bir form da kazandırır. Söz konusu formlar üzerinden medeniyetler, insanlık tarihinde karakterize edilirler. Öyle ki tarih sahnesinden silinen ya da yok olan milletlerin, medeniyetlerin ya da devletlerin tarihsel hafızaya kazınmasına yol açan temel değerler, bu kurumsal formlar aracılığıyla oluşurlar (Kılıç, 2010: 118).

Kültür olgusunu ortaya çıkaran örf, adet, gelenek ve göreneklere göre her yörenin birbirinden ayrı ya da benzer özellikte geleneksel giyimini ortaya çıkarmıştır. Giysiler gelenek ve görenekler etkisiyle şekillenmesinin yanında zaman içerisinde yöreler arası kültür etkileşimleriyle de değişikliğe uğramıştır.

Geleneksel yaşamda giyim, aslında doğal çevrenin koşulları ile biçimlenmesine karşın, toplumsal özelliklere göre değer almış olduğundan değişmezlik kazanmıştır. Giysilerin sosyolojik, psikolojik ve tarihsel oluşumunda, doğal çevrenin kendisiyle doğrudan ilişkisi yoktur. Ancak coğrafi bölgeler içerisinde değerlendirmek gerekmektedir. Böylece ulusal giysiler, yerel giysiler, aşiret (boy) giysileri olarak bölümlere ayrılabilirler. Bu nedenle bölgesel giysilerde topografik etkenler, sosyal etkenlerden daha önemlidir (Sürür,1983:228).

Bir kültür ne kadar karmaşık ve gelişken ise, geleneksel giyim tarzları da o ölçüde hiyerarşik ve çeşitli olarak gelişim göstermiştir. Bölgesel nitelikler kaybolmaya başladığında ise bunun yerini kent tutkusu ve modası almış geleneksel giysiler yerini günün modasına uygun giysilere bırakmıştır. Etnik gruplaşmaların parçalanması beraberinde geleneksel giysilerin güncelliğini yitirmesine yol açmıştır (Koç, 1997 :2). Kırsal kesimde kullanılan geleneksel giyim alışkanlıkları, günümüzde ‘yeni teknolojilerin ithali, tarımın makineleşmesi ve bunun sonucunda hızlı göçün başlaması’ ile terk edilme sürecine girmiştir (Koç ve Koca, 2007: 246).

Geleneksel giysiler toplumun gelenek, görenek, değer yargıları, örf ve adetlere göre şekillenip sadece o toplumun üyeleri tarafından kullanılırken, modern yaşamda kullanılan giysiler moda akımlarının getirdiği evrensel değer yargıları tarafından şekillenerek etkilenen tüm toplumlarca eş zamanlı kullanılırlar (Koç ve Koca, 2007; 248)

Yüzyıllar boyunca süre gelen giyim- kuşam anlayışı kişiler için gereklilik olmaktan çıkıp kendini ifade etme biçimine geldiğinde giyim ve giyinme biçimleri arasında büyük değişiklikler görülmektedir. Bu değişikliklerde kişilerin din, dil, farklılıkları, yaşadıkları ve etkileşimde bulundukları toplumlar, medeniyetleri, yaşları ekonomik durumları ve sosyal faktörlerin etkisi büyüktür. Bu değişiklikler bölgeler arası giyim tarzlarının oluşmasına neden olmuştur.

Kişiliğin dışavurum aracı olarak görülen giyimin, içinde bulunulan kültürel yapıya göre değişiklik gösterdiği ve bunun en belirgin özellikleri de bölgelere farklılıklar gösteren geleneksel giyim tarzlarında görülmektedir.

2.1.2. Geleneksel Giyimde Bölgesel ve Kültürel Farklılıklar

Önceleri ihtiyaç ile başlayan örtünme, sosyal bir olguya dönüştüğünde kendi içinde simgeleri olan bir tür dile de dönüşür. Bu durum geleneksel yaşamda beden dili olarak kişinin anlatacağının belirteci iken modern yaşamda giyenin karakterinin ipuçlarını bünyesinde taşıyan bir araç konumunda karşımıza çıkar. Ayrıca bireylerin bir arada yaşamasından oluşan topluluklar, bütün olarak diğer bir topluluğa göre farklı yaşam biçimlerini, kültürlerini oluşturmuşlar, dolayısıyla yaşamlarının her alanını giysilerine de yansıtmışlardır. Böylece her milletin, kültürün ve siyasal oluşumun sonucu olarak giysiler çağlara göre şekillenmiştir (Koca, Koç ve Vural, 2007: 804).

Giyim medeniyetlere göre farklılıklar sergilemektedir. Bir ulusun bir halkın, bir yörenin hatta etnik bir grubun bile kıyafetlerindeki farklılıklar ilk bakışta gözlenmektedir. Bu değişikliğinin oluşmasının en önemli faktörlerinin, kişilerin yaşamlarını sürdürdükleri yörenin coğrafi konumu, iklimi, yaşam tarzları, sosyal yapıları, dini inançları adetleri, kültürel, ahlaki ve estetik değerleri oluşturmaktadır (Pamuk, 2001: 1). Giyim aynı zamanda bir kişisel ‘dışavurum’ aracıdır ve kullananın kişiliği ve yapısı hakkında bir mesaj verir. Ve bununla birlikte şüphesiz içinde yer aldığı kültürel yapıya göre değişir. (Özer, 2002: 155)

Geleneksel öğeler içeren bir giyim kuşam örneği, ait olduğu toplulukla ilgili pek çok bilgi sunabilir. Toplumların yerleşik veya konar-göçer olup olmadıkları, hangi tarihi olayları yaşadıkları, etnolojik kökenleri konusunda bilgi verirler. Örneğin bir Türkmen veya Yörük köyüne gidildiğinde kimin sözlü, kimin nişanlı, kimin dul olduğu başlığundan, giydiği renklerden anlaşılabılır. İş ve özel gün giysileri ile topluluk içerisindeki farklı statüdeki kişilerin giysileri birbirinden farklı olabilir (Koç ve Koca, 2007; 245).

Bölgelere göre geleneksel giyim tarzlarının oluşmasında rol oynayan renk, biçim, şekil, giyinme şekli ya da giyinme sırası gibi giysi özelliklerinde farklılık görülmüştür. Bu gibi farklılıklar kişilerin ekonomik durumlarına da bağlı olmuştur. Ekonomik özgürlüğü olan yerleşik durumdaki ev kadını için giyim, estetik değerler

taşımakta iken; gerektiğinde tarlada işçi olarak çalışan kadın için giyim, estetik değerinden çok ergonomiklik özelliği ile ağır basmıştır.

Kadın bu bütün içerisinde, gelenekleri ve toplumdaki yerine göre, neyi, nerede, ne zaman, nasıl giyeceğini yaşayarak öğrenir. Böylece giyim- kuşam geleneği kuşaklar arası yaşatılır. Bununla birlikte tarihi, coğrafi konum ile ekonomik ve sosyal yapı gibi farklılıklar, doğal olarak kıyafet tarzını etkileyerek yörelere özgü giyim tarzlarının oluşmasına yol açmıştır (Şener, 2006: 230).

Sosyal kuralların değişme şekillerinden biri olan giyim, hayat boyunca devam eden bir ihtiyaçtır. Fertlerin geçirdiği ruh hallerine bağlı olduğu kadar, milletlerin kültür ve uygarlık alanındaki hareketlerinin etkisi altında kalmıştır. Bunun en güzel örneği Türkiye’ de bulunmaktadır. Türk giyimi değişik dönemlerde, çeşitli etkilerle değişikliğe uğramıştır. Atatürk’ün yapmış olduğu kıyafet inkılâbına rağmen, geleneklere bağlı kalınarak gruplaşmalar olmuş, hatta aynı bölgedeki şehirlerde değişik kıyafetler kullanılmıştır (Erden ve diğerleri, 1999: 2).

Önceleri basit tabii renkleriyle ortaya koyulan giyim- kuşam malzemelerinin, zamanla coğrafi bölgeye, iklime, gelenek- göreneklere göre renklendiği görülmektedir (Gülensoy, 1996: 202). Örneğin şalvar, uygarlıklara göre değişik renklerde kullanılırdı. Abbasiler siyah, Fatımiler beyaz ipekli kumaşlardan yaparlardı (Süslü, 1989: 165).

Türk geleneksel giyim tarzı bölgelere ve yörelere göre farklılıklar göstermenin yanında ortak olarak giyilen giysi parçaları da vardır. Bu giysi parçaları genel olarak aynı olmasının yanında biçim, giyilme şekli ve sırası, renk, desen, süsleme özellikleri ile birbirinden ayrılmaktadır. Bu farklılıklar gelenek ve göreneklerin etkisiyle de şekillenmektedir.

2.1.3. Geleneksel Türk Giyimini Oluşturan Giysi parçaları

Yüzyıllar boyu zengin bir giyim kültürüne sahip olan Türk toplumunun bu konudaki zenginliği giyinme biçimlerinde olduğu kadar giysi malzemelerinde de kendini gösterir. Anadolu’da geçirdiği çeşitli dönemler, uzun tarihsel geçmişi, orta Asya etkisi, farklı kültürlerle teması giyim çeşitliliğinde ve zenginliğinde önemli rol oynamıştır (Tezcan, 1983: 259).

Tarihi süreç içerisinde; Osmanlılarda temas ettikleri milletler ve toplumlardan pek çok şeyi aldıkları gibi onlara da birçok yönden katkıda bulundukları bilinmektedir. Bu durum, ilişki kurdukları milletlerin her türlü kültür varlığı üzerinde kendini göstermiştir. Osmanlıların, uzun tarihi geçmişleri, yayıldıkları geniş coğrafi alanları, farklı kültürler ile etkileşimleri ve inanç sistemleri, içinde barındırdığı toplumların örf, adet, gelenek ve göreneklerin giysilerinin şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır (Koca, Koç ve Vural, 2008: 3).

Orta Asya'dan günümüze Türk giysilerinin, ana unsurları altta çok geniş, belden büzülerek toplanan, paçaları bazen tasmalı, bazen büzgülü bilek üzerinden ayak üstüne dökülen şalvar, şalvarların üzerine ise bürümcük gömlekler, bu giysilerin üzerine ise farklı şekillerde biçimlendirilmiş entariler ve bu entarilerin üzerine giyilen üstlüklerden oluşmaktadır. Giysilerde benzer özellik gösteren basit kesim biçimleri iki veya dört kat üst üste giyilerek kullanılmıştır (Koç ve Koca 2011; 11).

Türklerde genellikle giysilerin takım oluşturmada temel üç katman bulunmaktadır.

1. Şalvar ve gömleklerden oluşan iç giyimler ,
2. Entari, kaftan ve cepkenlerden oluşan dış giyimler,
3. Ferace ve dış kaftanlarından oluşan üst giyimler.

Osmanlı devletinde İslam, Hıristiyan ve Musevi gibi ayrı dinden topluluklar ve bu topluluklarında kendilerine özgü giyimleri vardır. Bunun yanı sıra saraylıların, esnafın, askerlerin ve din adamlarının özel giyimleri vardır. Ayrıca yaş, cinsiyet, rütbe gibi etkenlerde giyim özelliklerini etkilemektedir (Erden ve diğerleri 1999: 3).

Türk toplulukları hangi coğrafi bölgeye yerleşmiş olursa olsun kıyafetlerinin ana hatlarının birbirine benzer nitelikte olduğu dikkat çeken en önemli nokta olarak görülmektedir. Türklerin ana yurtlarından getirdikleri giyim kuşamlarının bazı ana parçalarında ve özellikle bazı alışılmış aksesuarlarda değişiklik yapılmadığı, bunların asırlar boyunca kuşaktan kuşağa aktarılacak şekilde korunduğu bilinmektedir (Koç ve Koca 2011: 13). Farklı bölgelerin geleneksel giyiminin benzer giysi parçalarından biri olan şalvarın bölge farklılığı olmaksızın hemen hemen tüm yörelerin giysileri içinde yer almasında gelenekselliğin yanında fonksiyonelliğin de etkili olduğu düşünülmektedir.

Bu nedenle şalvar, giyinme kültürü ve işlevsellik olmak üzere iki açıdan ele alınarak incelenebilir.

2.1.4. Türk Giyinme Kültürü Açısından Şalvar

Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan Fatih dönemine dek, Türk giyimine ilişkin yeterli güvenilir bilgi elde edilememiştir. Fatih döneminden sonraki Türk giyimi ise, İstanbul'a gelen yabancı gezgin ve ressamların eserlerinden, Türk ressamlarının minyatürlerinden öğrenilmektedir. Ayrıca padişah saraylarında saklanan giyim eşyaları da bu konuda bilgi vermektedir (Erden ve diğerleri, 1999: 3).

Akkoyunlu ve Celayirli dönemine ait ve halen Topkapı Sarayı kütüphanesinde bulunan bazı minyatürlerde, Türkmenlerin, değişik kesim ve biçimde bir alt giysisine sahip oldukları görülmektedir. Bu, muhtemelen doğa koşullarına uyum sağlamak amacıyla, kısa kesimli olarak giydikleri bir altlık çeşididir. Beyaz ve mavi renklerde ve dizin hemen altında bağlanacak biçimde yapıliyordu. Bunun Batı Anadolu'da çağımıza kadar görülen zeybek donlarının kaynağı olabileceği düşünülmektedir. Söz konusu giysi, Anadolu'da aynı zamanda 'diz çakşırı' veya 'çakşır- menevrek' olarak adlandırılmıştır (Türkoğlu, 2002: 153).

Türklerin İslamiyet'i kabul etmeleri, batıya yönelip İran üzerinden Anadolu'ya yerleşme ve çeşitli kültür çevreleri ile iç içe bir yaşama dönemine geçiş, giyim kuşamda da büyük değişmelere yol açmıştır (Eyiöl Toktaş, 2006: 195).

Diğer Bozkır uluslarıyla beraber, dünyada ilk kez, ayrı ayrı iki bacağı içine alacak şekilde, vücudun alt kısmını saran giysiyi giyenler arasında, Hunlarda bulunmaktadır. Bir başka deyişle bu, günümüzde pantolon adıyla bütün dünyada kabul gören giysinin ilk bulucuları arasında, Türklerin atalarının da yer aldığını göstermektedir. Bütün kaynaklar, bu giysiyi bulan ve dünyaya yayanların başta Persler olmak üzere İskitler ve Hunlar olduğu konusunda birleşirler. Türkler, Orta Asya'da bunların deriden olanlarını giyerlerdi. Bozkırlarda yaşayan bütün insanların atlı-göçebe kültüre sahip olmaları, sık sık konargöçer yaşam sürmeleri, onların uzun süreler at sırtında kalmalarına sebep olmaktaydı. At sırtında entari veya uzun tunik gömlekler gibi

önü kapalı giysiler giymek pratik değildi. Bu tür giysiler giyilse bile, etekleri genellikle at binerken şalvar içine sokuluyordu. Şalvar içine üstlüğün eteklerini sokma uygulaması yakın geçmişe kadar Güneydoğu Anadolu’da da görülmektedir (Türkoğlu, 2002: 152-153).

Kadının sosyal hayatında değişmelerin görülmediği devirlere ait en eski kadın giysisi şalvar ve gömlektir. Hangi sınıfa mensup olursa olsun, kadın gerek misafir kabulünde, gerek ziyaretlerinde şalvar ve gömlek üzerine üç etekli işlemeli elbise giyerdi (Koç, 1990: 3). Doğuda Türkün (padişahın) hâkim olduğu yerlerde bütün kadınlar şalvar giyerler ve şalvar ile yatarlar. Kışın, altında temiz kalsın diye bir yün şalvar daha giyerler (Turan, 1990: 229). Şalvar ve Çakşır Türklerin tipik giyimi olup, savaşçı kavimlerin giyim tarzıdır. Bu giysiler kaftanın altına giyildiği için iç giyimi olarak adlandırmıştır. Türkler şalvara ve pantolona ‘Üm’ demişlerdir (Süslü, 1989: 164).

Osmanlı erkeği günlük yaşamlarında altta şalvar, üstte gömlek veya iç entarisi, üzerine kısa kaftan (ceket tarzında) veya uzun kaftan giyerdi (Koca, 2009: 64). Şalvar, üst kısmı bol büzgülü, paçaları ayrı ve genişçe dikilmiş üst dondur. Yün ve şaldan yapıldığı için şalvar adı verilmiştir. Aynı zamanda ipek ve pamuklu bezden de yapılır. Kadınların şalvarları daha bol, erkeklerin ise daha dar olur. Beli uçkurla bağlanır (Süslü, 1989: 164). Şalvar, bol kesimli, ayak bileğine kadar uzun, beli ve bilek kısmı büzülerek toplanan bir üst donudur (Koca, 2000: 18).

XVIII. yüzyılın başlarına gelindiğinde de İngiliz elçisinin eşi Lady Montegu, üst düzey yöneticilerinden birinin eşinin kıyafetinden söz ederken giysileri sıralıyor. Onun anlattığına göre alta kenarları sırmalı damaskodan yapılmış geniş bir şalvar, onun üstüne ince kumaştan geniş yarım kollu bir gömlek, onun da üstüne ince kumaştan vücuda göre yapılmış kenarları kalın sırma işlemeli bir entari giyinmiş olan söz konusu kadın, üstlük olarak da ayaklara kadar uzanan bir mintan almıştı (Turan, 1990: 229).

Lady Montagu, 1 Nisan 1717’de Edirne’den yazdığı mektupla Türk giysileri halini şöyle anlatır. ‘Öncelikle pembe domask’tan olan kenarı sim ipele çiçek işlemeli, bacaklarımı örterek topuklarıma kadar inen, oldukça bol ve ince bir şalvarım var. Altın işlemeli terliklerim beyaz keçi derisinden. Şalvarın üzerine beyaz ipekten yenleri geniş

ve dirseğıme kadar inen etrafı işlemeli bürümcük bir gömlek sarkıyor; yakası elmas bir düğme ile kapanıyor...' (Gürtuna, 1999: 38).

18 Nisan 1717 yazdığı mektupta ise Lady Montagu Edirne'deki kahyanın eşinin giysisini şöyle tanımlar; 'Tüm boyunca uzanan, çiçek sırmalı kemhadan bir kaftan giymiş, ince tül gömleğinden açık gerdanının bütün güzelliği ortaya çıkmıştı. Şalvarı soluk karanfil renginde, gömleği simli yeşildi; aralıksız beyaz satenden terlikleri çok işlemeliydi.' (Gürtuna, 1999: 38).

Lady Montagu'nun yazdığı mektuplara da bakıldığında geleneksel giyim parçası olan şalvarın günlük olarak da kullanıldığı görülmüştür. Bu bilgilere dayanarak 'şalvar' kullanımının çok eski tarihlere dayandığı anlaşılmaktadır.

Saraydaki hanım sultanların kıyafetleri yanı sıra, Sultan III. Mehmet (1595-1603), zamanında İngiltere Kraliçesi I. Elizabeth'in saraya armağan olarak gönderdiği ordu kurmakla görevlendirilen Thomas Dallam'ın Harem Dairesinden geçerken avlulardan birinde top oynarken gördüğü cariyelerin giyimleriyle ilgili notları ilgi çekicidir. Kar gibi beyaz ve tülbent kadar ince olan şalvarların içinden kalçaları görünen, tülenden kumaşının, bacaklarının yarısına kadar indiğini, üstlerine kırmızı, mavi renkte küçük cepkenler, ayaklarına bazılarının uzun deri İspanyol çizmeleri, bazılarının kalın tabanlı, 10–12 cm. yükseklikte topuklu ayakkabılar giydiklerini anlatır (Tezcan, 1990: 522).

Özel bir günde töreni izleyen Chevalier d'Arvieux, padişahın zerdeva kürklü ve önü püsküllü, altından oniki düğmeli, ilikleri de elmas ve zümrütle süslü, yeşil zemin üzerinde altın işlemeli diba giydiğini, şalvarın ufak kareli, beyaz Çin atlasından olduğunu yazar (Tezcan, 1990: 519).

Sultan I. Mahmuda ait şalvarların zemini krem rengi ve harelidir. Üzerinde açık kırmızı renkte usluplanmış serviler, bunun içinde yine krem rengi, kuvvetli barok tesirler gösteren yaprak dolgular vardır. Selvi motiflerinin iki tarafında rokoko tarzında kıvrık dallar ucunda gül tomurcukları görülür (Diyarbakirli, 1977: 321).

Amerikalı sanatkârlardan Copley ve Stuard'ın yapmış olduğu resimlerden, devrin kadın ve erkek kıyafetlerini görebilmekteyiz. İşçilerin elbiseleri, hareketlerine kolaylık sağlayacak ve sıcak tutacak özelliklerdedir. Deriden şalvar pantolonlar, kürkten kaplar giymişlerdir. Uzun zaman giyecek elbiseler için, elde dokunmuş kumaşlar kullanmışlardır (Tizer, 1965: 126).

Tezcan (1990: 527) şalvarın çocuk giyiminde de kullanılan giysi parçası olduğunu belirtmektedir. Saray çocuk kıyafetleri, ölçüleri dışında yetişkinlerin kıyafetlerinin aynıdır. Kısaca kıyafet; altta bir şalvar, ince pamuklu kumaştan uzun kollu, önden açık, yakasız veya küçük hakim yakalı uzun bir gömlek, bir kaftandan oluşur.

Sarayda yaşayan padişahın eşleri ve diğer kadın kıyafetlerinde entariler, harmaniyeler, ve şalvarlar görülmektedir. Bu kıyafetler zengin mücevher ve incilerle süslenmekte, bellerinde altın ve gümüş üzerine kıymetli taşlarla süslü murassa kemerler bulunmaktadır (Altınay ve Yüceer, 1992: 64–65).

Şalvar, çakşır ve poturun üstüne mintan, onun üstüne ise yerine göre cepken, camedan yelek, fermene gibi giysiler giyilmiştir. Bu giysiler genelde birbirine benzerler, ancak küçük ayrıntılarda ayrılıklar görülür. Kumaşları çoğu kez kadife, çuha ya da aba türüdür. Üstleri ekonomik imkânlar ölçüsünde sırma, gaytan vb. şeritlerle bezemelidir. Gençlerin giysilerinde mor, kırmızı, gibi göz alıcı renkler, yaşlıların giysilerinde ise siyah ve kahverengi renkler egemendir (Erden ve diğerleri, 1999: 8).

Atı ilk ehlileştiren atalarımız, binicilik için en uygun alt giyim olarak insana rahat hareket etme yeteneği sağlayan, dış etkenlere karşı daha iyi koruyan 'Şalvar'ı da bulmuşlardır. Onun içindir ki yurdumuzda doğudan batıya, güneyden kuzeye kadar her bölgede, her yerde yaygın olarak kadın-erkek alt giyim olarak şalvar giyildiğini görmekteyiz. Ancak, iklim koşullarına, iş-güç durumuna, yörenin fizik ve biyolojik yapısına göre ufak tefek birtakım değişiklikler gösterir. Bazı bölgelerimizde şalvarların paçaları dizler üzerinde kalırken, bazı bölgelerimizde topuğa kadar iner. Kimi yerlerde kırmaları kalın, paçalar geniş iken, kimi yerde kırmaların ince, paçaların bacakları sararcasına dar olduğunu görmekteyiz. Kadınlarımızın şalvarları da buna koşut olarak,

kimi bölgelerimizde paçalar kısa, kimi yerde iyice uzun. Ağ kısımları ve kırma durumu da yine değişik biçimde olmaktadır. Ama hepsi şalvar'dır (Tokdemir, 1993: 228).

Şeyhler ve dedeler Elifi şalvar denilen yarım ağı, bol bir pantolon ve yelek yerine de Deste-gül, bunun üstüne de yakası haydari, bir cübbe giyerler, bellerine de Elifi nemed sararlar. Elif-i Şalvar üst kısmı pantolondan geniş, asıl şalvardan dar olup ağ kısmı da tamamen derli topludur. Elif-i şalvar şöyle de tanımlanabilir; geniş kesimli, paçası dar, ağı dizin biraz aşağısında, beli uçkur ile büzülen, boyu ayak bileğinde, genellikle siyah renkte giysidir. Mevlevilerin giydiği şalvarlar zamanın giyiminden farklı olmamakla beraber, yarım ağı, dar paçalı ve siyah renk kumaştan yapılanlar daha çok tercih edilmektedir. Beli uçkurla sıkılan şalvarın belde rahat durması sağlanmaktadır. Şeyhler ve dedeler Elif-i Şalvar giydikleri halde, matbah canları şalvar giymezlerdi. Rahat ve kullanışlı olduğu için Mevlevilerce tercih edilen şalvar günümüze kadar kullanılmış hala kullanılmaktadır (Aktaş, 2007: 20- 36).

Geleneksel Türk giyim kültüründe şalvar'ın önemi çok büyüktür. Şalvar gerek halk gerekse saray kesimi tarafından kullanılmıştır. Şalvar giyen kesime göre yapıldığı kumaş, biçim veya süsleme özellikleriyle farklılık göstermiştir. Günümüzde kullanılmakta olan şalvar, kırsal kesimlerde halen günlük giysi olarak kullanılmasına rağmen şehir hayatında gerek modanın gerekse şehir yaşantısının modernliğine yenilmiştir ya da örf, adet, gelenek ve görenekleri sürdürmek amacıyla özel günlerde giyilmektedir.

2.1.5. Türkler Dışında Şalvar Kullanımı

Şalvar, Türkler dışında kişiler tarafından da sıklıkla kullanılan bir giysi parçasıdır. Her biri tarihsel uzaklığı belirten bir belge niteliği taşıyan minyatürler ve yazma eserler günümüzde geçmişe yönelik bazı soruların aydınlatılmasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu eserler ve yapılan çalışmalar doğrultusunda şalvarın Türkler dışında diğer milletlere mensup olan kişiler tarafından da kullanıldığı belirtilmektedir. Din, dil ve kültürü farklı pek çok ulusun insanlarını bünyesinde barındıran ve kültürel etkileşimin yoğun olarak yaşandığı Osmanlı'daki gayri Müslimlerin de şalvar kullandıkları pek çok çalışmada belgelenmiştir.

Ralamb albümündeki genç bir Rum hanımının resminde; 17. Yüzyılın ikinci yarısına tarihlendiren Rum kadını tasvirdeki boynuna astığı, göğüs dekoltesini gizleyen, sırma kenarlı, turkuvaz döşlüğü değişik bir kıyafet parçasıdır. Bunun dışındaki etek kenarında sırma şeritler bulunan iç gömleği, kol ağzları içten oyularak kesilmiş hırkası, ok ucu biçiminde taranmış kemeri, şalvarı ve hatta sarı pabuçları ile Türk hanımları gibi giyinmektedir (Çetin, 2008: 864).

Koca ve Koç (2010), Ralamb albümündeki Acem kadınının iç entari, üst entari ve şalvarıyla Türk kadın giyimiyle benzerlik gösterdiğinin ancak, şalvarının ayak bileklerine doğru daralması ve üst giysi olarak sarıldığı şalvarın pelerin görünümü vermesinin silüet açısından farklılık yarattığını belirtmektedirler. Acem erkeğinin kısa entarisinin altında tozluklarının görünmesini ise şalvarın tozluğun içine yerleştirildiği şeklinde yorumlamışlardır.

Peter Mundy albümündeki Ermeni kadını ise şalvarı beyaz, pabucu yine sarıdır (Çetin, 2008: 865). Paris albümlerindeki Ermeni Patriği'nin şalvarı da koyu renklidir (Çetin, 2008: 865). Ralamb albümündeki gayrimüslim tasvirlerinden biri de Macar erkeğini konu etmektedir. Tunik kesimi, bele kadar düğmelerle kapatılabilen, küçük hakim yakalı, uzun kollu bir üst giysisi giymiş figür, ağı kesim, dar paçalı bir don giymektedir. Bu alt giysisinin kesimi poturları anımsatmaktadır. Paçalarını uzun konçlu çizmelerinin içine soktuğu görülmektedir (Çetin, 2008: 866).

2.1.6. Fonksiyonellik Açısından Şalvar

Kullanım amacına bağlı olarak, giysinin kullanıcının beklediği özellikleri en optimum şekilde sağlaması, giysinin fonksiyonelliği olarak tanımlanabilir. Biçimsel özelliği nedeniyle, koruyuculuğunun yanında, kolay ve çabuk hareket etme olanağı sağlayan şalvarın gelenekli yaşamda kullanılan giyim tarzının vazgeçilmez bir parçası olması, insanların yaşam tarzı gereklerine uygun, ergonomik giysi formlarını benimsediklerinin göstergesi olarak yorumlanabilir.

Giyim açısından ergonomi; bireyin anatomik, psikolojik ve biyolojik özelliklerini, statik ve dinamik antropometrik verilerini göz önünde bulundurarak daha rahat, kullanışlı, estetik ve fonksiyonel giysiler üretmeye ve geliştirmeye çalışan çok amaçlı bir bilimdir

(Ada, 2010: 17). İnsan vücudunun sınırları bilinmeden hazırlanmış giysilerin ; hareket halindeyken kişiyi rahatsız etmesi o giysinin ergonomik olmadığını gösterir (Türk, 1996: 8).

Ergonomik açıdan incelediğimizde giysinin insan vücuduna uyumu, bireyin kendisini rahat hissetmesi, rahat hareket edebilmesi, hava koşullarına uygunluğu, sosyal tatmin, dizaynı, termal konforu, antropometrik ölçülere uygunluğu açısından tasarlanması gerekir (Öztürk, 2000: 71).

Fonksiyonel bir giysinin vücut ile iyi bir uyum ve hareket serbestliği sağlaması istenir (Koca,2007: 22). Ayrıca, giysinin yapısının belirlenmesinde kol, bacak gibi hareketli organların hareket sırasında giysiye etkileri dikkate alındığında eklem biçimleri ve insan vücudunun dinamik özellikleri de önem kazanmaktadır (Ercan,1986: 13). Eklemlerin hareket sınırları incelendiğinde, anatomik özelliklerin etkisinin önemli olduğu görülür. Eklemlerin hareketleri değiştikçe kuvvet farklılaşarak açısal hareketler oluşur. Ergonomik açıdan önemli olan sadece kuvvet değil, eklemlerin hareketine göre en kısa uygulama pozisyonu, en uzun süre uygulamalarda elverişli noktalar gibi gereksinimler dikkate alındığından, kol ve bacakların farklı eklem açıları içinde hareketleri bu yaklaşımlarla incelenir (Erkan,1997: 117). Fonksiyonel anatomi olarak adlandırılan bu yaklaşımla şalvar, vücut giysi uyumu ve hareket serbestisi açısından işlevsel bir giysi olarak tanımlanabilir.

Bir giysinin istenilen amaca yönelik tasarlanabilmesi için insan vücudunun geometrik ve mekanik yapısının bilinmesi, özellikle fonksiyonel giysilerde uyum ve hareket serbestliğinden daha önemlidir (Mete,1990:1). Özellikle fonksiyonel giysilerde uyum ve hareket serbestliği, estetik unsurlardan önce geldiğinden, bu tür giysilerin kalıp formunun oluşturulmasında vücudun anatomik yapısının bilinmesi son derece önemlidir (Türk, 1996: 2).

Geleneksel kadın şalvarlarının kesimi incelendiğinde, kişinin günlük giysi olarak tarla ve bahçe işleri yaparken hareketlerini kısıtlamayan, kullanışlı, rahat ve fonksiyonel bir giysi olarak tasarlandığını görmek mümkündür. Şalvarların ağ kısmına eklenen kuş parçasına bakıldığında kişinin eğilme doğrulma hareketlerindeki serbestlik olacağı düşüncesiyle yapıldığı düşünülmektedir.

2.1.7. Şalvar Türleri

Günümüzde Orta doğuda yaygın olan şalvar adı, farsça ‘sirval’ sözcüğünden gelmektedir. Nitekim gerek Anadolu’da gerekse Orta Asya’da bu adın az değişmiş varyasyonları devam etmektedir. Kazaklarda buna ‘çalbar’ denir. Eski Türkler, alta giyilen bu giysilere ‘Üm’ demişlerdir. Nedense bu ad, Anadolu’ya gelince kullanılmamış, bunun yerine şalvar veya bölgesel bazı adlar verilmiştir; Don, Çakşır(ikisi de dize kadardır), Potur(ağı dardır), Zıpka, zıvga(ağı körüklüdür) v.b. ağı geniş olan şalvarlar, biçim olarak Türkler Anadolu’ya gelmeden önce de tanınmaktadır (Türkoğlu, 2002: 153). Lapçın, derpi, şepik, bağış adında da şalvarlar bulunmaktadır (Yıldırım ve diğerleri, 2004: 48).

Koçu’ya göre (1969: 59) “Cemiyetimize pantolon Tanzimat adını verdiğimiz uyanık mutlakiyet devrinde, geçen yüzyılın ilk yarısında II. Sultan Mahmut zamanında girmiştir. Bize batıdan gelen pantolondan evvel erkeklerin iç donu üstüne giydikleri giysiler Çakşır, Şalvar ve Potur olmuştur; bunlara bazı bölgelerde Karadon ve Zıbka gibi isimler alan giysiler eklenmiştir” ifadesiyle şalvar kullanımının ne kadar eskiye dayandığını belirtmektedir. Şalvarın halk arasında çok yaygın olarak kullanılması, kıyafet değişiklikleri yapıldığı dönemlerde bile pantolonların şalvarın görünüm ve rahatlığını verecek tarza dönüşmesine neden olmuştur.

II. Sultan Mahmut dönemindeki kıyafet değişikliğinde pantolon önce askeri giyim olarak kabul edilmiş, daha sonra memurlara da giydirilmiştir. Bu dönemde ortaya çıkan, üst kısmı pantolondan geniş, ama şalvardan dar olan ‘Elifi’ denilen şalvar türü ise ‘ulema’ sınıfının giyimi olarak sürdürülmüştür. Elifi şalvar, yangın tulumbacılarının giysisi olarak kullanıldığında ‘yarım Fransız pantolon’ ismini almıştır (Koca, 2009: 72).

Zıvga genellikle lacivert veya kurşini çuhadan yapıldı. Bileğe kadar uzun ve dar paçalı bir kuyruk teşkil edecek derecede bol ve döküntülü olur ve paçaları diz çorabı üzerine baldıra kadar gayet özenli, muntazam kıvrımlar oluşturacak derecede sıvanarak adeta kısa bir şalvar giyilmiş hissi verilirdi. Bunların ilk örneklerini paçalık kısmı işlemeli ise de sonraları bu işlemler sadece paça ve dikiş yerlerindeki birkaç sıra

kaytan süse inhisar etmek suretiyle oldukça sadeleşmiştir (Altuntaş, Bozyiğit, Çakır, Güner, Şenel, 1992: 41).

Eskiden siyah, lacivert ve kahverengi dokumadan hazırlanan zıvga/zıgvay günümüzde terilen cinsi kumaşlardan yapılmaktadır. El dokuması, depme denilen kumaştan yapılan zıvga'nın, ağ kısmı bütün olduğundan, beli uçkurla büzüldüğünde arkası körüklü görünüm alır. Terilen cinsi kumaşlardan dikilenlerin ağ kısmı oyuntuludur. Oyuntuya 80–90 cm. (ön arka) boyunda ve 40–45 cm. genişliğinde ek parça geçirilir. Böylece ağ bele kadar genişletilir. Belde meydana gelen bolluk bir uçkur ile büzülür. Paçaları dizden aşağı dar olan zıvga/ zıgvanın yanlarında ilik cepleri vardır. Yan dikişlerin üzeri, cep ağızları ve paçaların iç tarafı zıvganın renginde, ipek kaytanla süslenir (Altuntaş, Şahin, Kahveci, 2000: 9).

Dar, büzgülü, kısa, uzun, bilekten bağlı, diz boyunda, düz, verev kesimlerde de dikilen şalvarlar bölgelere, kullanıldıkları yerlere göre çeşitlilik gösterir. Şalvar yün, ipekli, pamuklu, şayak gibi çok çeşitli kumaşlardan yapılmıştır. Paçaları geniş olanlar 'çakşır' , dar olanlar 'potur' elbise ile aynı kumaş ve renkten olanlar 'holta' adı almıştır. Ayrıca bölgelere göre tuman, çintiden, kareden gibi isimler almıştır (Vural, 2001: 21).

Çakşır belden, uçkurluğuna geçirilmiş bir uçkur ile bağlanırdı. Diz kapağından aşağısı, baldırı örten kısmı birden daralır ve baldırı, ayak bileğine kadar bir tozluk gibi sarardı; bazen paçası serbest biter, yani ayak, çoraplı veya yalın, açıkta kalırdı. Bazen de çakşırın paçasına ince sahtiyandan bir mest dikilerek eklenir, yani çakşır giyilirken mecburen ayağa da bir mest geçirilmiş olurdu. Mestli veya mestsiz, bu tarifimiz çakşırın birinci çeşididir. İkinci çeşidine 'Diz Çakşırı' denilirdi, bilhassa, seferli olmadıkları zaman yeniçeriler tarafından giyilirdi. Alt kısmı tamamen hazfedilmiş, yani paçası diz kapağının üstünde kalmış, baldırı, bacağı örtmeyen bir çakşırdır. Tereddütsüz eski Türklerin, ecdadımızın kısa pantolonudur diyebiliriz (Koçu, 1969: 60).

Potur 'Kışında kırmaları çok, bacakları dar kisve' (Şemsettin Sami, Kamusu Türkî); Şalvar, çakşır, pantolon gibi erkekler tarafından vücudun belden aşağı kısmına giyilen potur, adını, kırma ve buruşuk anlamında pot isminden almıştır. Hüseyin Kazım Bey Büyük Türk Lugatında potur için 'bacağa gelen yerleri dar şalvar' demekle yetiniyor. M. Zeki Pakalın Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri isimli eserine aynen

olarak: ‘ Kırmalı ve potlu, yani buruşuk olduğu için bu ad verilmiştir’ diyor, ve neresinin buruşuk ve potlu olduğunu göstermiyor (Koçu, 1969: 193).

Yöreden yöreye, hatta ilçeler arasında bile farklı yöresel isimlerle anılan şalvar, geleneksel erkek giyiminde olduğu kadar kadın giyiminde de yaygın olarak kullanılmaktadır. Halk arasında isimlendirilen bazı şalvarlar kumaşları ile aynı isimle kullanılmıştır. Şalvar ve kısa entariler kutnu, meci diye, altıparmak, simsime, şentari, Osmaniye gibi adlar taşır (Vural, 2001:184). 19. yüzyılın başında giyilen üçetek ve dörtetek adı verilen entarilerden farklı olarak yüzyılın ortalarında önü kapalı olan ve ikietek entari adı verilen yeni bir model ortaya çıkar. Yanları bele kadar yırtmaçlı olan bu entari de şalvarla birlikte giyilmekte, eteğin uçları üç etekte olduğu gibi bele takılmaktadır (Görünür ve Ögel, 2006: 67).

Entarilerin şalvarlı ve şalvarsız giyilen tipleri vardır. Şalvarla giyilen entarilerin üstüne salta ve fermana giyilip, bele kuşak sarılmakta veya kemer takılmakta üç etek, iki etek denen entariler şalvarla giyilen entariler içinde gerek şehirlerde gerekse kırsal kesimlerde en yaygın olanlarıdır. Şalvarsız giyilen entarilerin dört peşli, dolama, topuk döven, kumru yaka, hakim yaka, pepeze yaka çantalı, kutu içi gibi değişik adlarla anılanları vardır. Şalvarsız giyilen entarilerin XVIII. Asırdan itibaren ortaya çıkarak yaygınlaştığı tahmin edilmektedir (Çulcuoğlu, 2007: 86).

Peşli elbiselerin altına giyilen şalvarlar paçalı ve paçasız yapılmaktadır.

Paçasız şalvarlar: Çeşitli enlerde kumaşların birbiriyle dikilmesiyle oluşur. Torba biçimindedir. Bir uçkurla bele tutturulur. Bele bağlandığında oluşan dökümler, önden ve yanlardan kaldırılarak bele yerleştirilir ve estetik bir görünüm kazanır.

Paçalı şalvarlar: Normal genişlik ve uzunluktadır. Evde giyilmektedir (Apak, Gündüz ve Öztürk, 1997: 97).

Osmanlı kadın giyiminde şalvarlar çok çeşitlilik göstermiştir. Farklı enlere sahip kumaşların birbirlerine dikilmesiyle oluşan, torba biçimindeki şalvarların yanı sıra normal genişlik ve uzunlukta olan paçalı şalvarlarda vardır. Ayrıca yarı açık apışlı ve tümüyle açık apışlı şalvar türleri de mevcuttur. Şalvarlar bir uçkur yardımıyla bele bağlanır. Kadınlar bu şalvarları, üzerine içlik (gömlek) ve salta, fermane yahut cepken giyerek kullanırlardı (Türk Halk Bilimleri Topluluğu, Sayı 12: 34-35).

2.1.8. İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Giyiminde Şalvar

Geleneksel giyimin vazgeçilmez ögesi olan şalvar her bölgede olduğu gibi İç Anadolu bölgesinde de kullanılmaktadır. Önceleri günlük yaşamın her alanında geleneksel giyimin bir parçası olarak kullanılan şalvar, günümüzde sadece özel günlerde veya düğünlerde kullanılmaktadır. Keskin'in (2001: 926) şalvar kullanımıyla ilgili olarak, "şimdilerde olduğu gibi her merasimde ayrı kıyafet giyme kaygısına yer olmayıp, ninesinden kalan sevai don, meydana don, kutni tabir edilen donları üzerine kuşağı, ipek buluz üzerine işlemeli sarkayı ve üzerine poşuyu, yahut uzun entariyi içtenlikle giyerlerdi. Bu kıyafetleri olmayanlar da düğüne davet edilmeyen tanıdıklardan alıp giyerlerdi" tanımlaması, şalvarın geleneksel giyim içindeki rolünü belirtmektedir.

İsimleri illere hatta köylere göre değişiklikler gösteren şalvar çeşitleri kumaş ve süsleme yönünden de birbirinden ayrılmıştır. Kişilerin sosyo- ekonomik durumuna göre de belirgin değişiklikler göstermiştir. Günlük giyilen şalvar çeşitleri pazen, jarse gibi kumaşlardan dikilirken; özel günler ve düğünler için dikilen şalvarlarda kutnu, sevai veya ağır ipekliler ve kadifelerden yapılmıştır. Şalvar renkleri de kullanıldığı yere göre şekillenmiştir. Renk seçiminde kişinin yaşı önemli olmuştur. Ayrıca giyen kişinin medeni durumu, cinsiyeti veya sosyal statüsü' de renk seçiminde belirleyici öğeler olmuştur.

Sosyal statü ve kişilerin yaşam tarzları şalvarın kumaş ve renk seçimini etkilerken, şalvar modelini de etkilemiştir. Bir ildeki ilçeler arasında bile bununla ilgili farklılıklar görülmektedir. Çalışmayan ev işleri ile uğraşan bir kadının günlük kullandığı şalvar, kat kat kumaşlardan, bol büzgülü ve özel kumaş çeşitlerinden yapılırken; tarlada çalışan kadının giydiği şalvar ise, oldukça düz, büzgüsüz ve sade bir kumaştan yapılmıştır.

Diğer bölgelere sınırlarının olmasından dolayı İç Anadolu bölgesi geleneksel giyim tarzında olduğu gibi şalvarlarında da çeşitlilikler görülmektedir. Bu çeşitlilikte farklı kültürlerden etkileşimler, göç, kültürel, sosyal ve ekonomik farklılıklarından kaynaklanan değişikliklerin etkisi büyüktür. Özellikle göç alan illerde bu çeşitlilikler yoğun olarak görülmektedir. Model, renk, desen ve süsleme gibi biçimsel özelliklerinde illere göre değişiklik gözlenen şalvar, anıldığı isimlerle de farklılık yaratmıştır.

Aksaray’da gömleğin altına şalvar, şalvarın içine fisdon ya da dotdiri denilen iç donu giyilir (Yağcı ve Hüyük, 2009: 506). Kadınlar günlük giyiminde, ev içinde veya iş yaparken giydiği giysi işlik ve şalvardır. İşlik ve şalvar aynı kumaştan yapılmakta ve genelde çizgili kumaştan olmaktadır. Diril kumaştan yapılmakta olan şalvara bazı yerlerde ‘Doddiri’ adı da verilmektedir (Aksaray Valiliği, 2000: 178).

Ankara ilinde ise yöre ağzıyla ‘ağır elbise’ olarak adlandırılan giysiler sadece düğün ve düğünlerle ilgili törenlerde (nişanlarda, kına gecelerinde) giyilir (O.D.T.Ü. Türk Halk Bilimi Topluluğu, 1997:372). Ağır elbiselerin giyildiği Ankara yöresinde üçetekler kullanılmasına başlanmış fakat sonraları yerini şalvar takımlı elbiselere bırakmıştır.

Bu üç etekten sonra XIX yüzyıldan II. Abdülhamit Devrinin başlangıcına kadar, iki etek denilen harbalı ve hortalı elbiseler giymeye başlanmıştır (Özçamur, 138-139). Üç yüz yıllık bir geçmişi olan bu takımlar XIX. yy başlarında yerlerini ikietek adı verilen harbalı ve hortalı takımlara bırakmıştır. Daha sonra hotlalar bırakılarak holtasız düz giysiler kullanılmaya başlandı (Yurt Ansiklopedisi, Cilt1: 663).

Hotlalar bir tür şalvar olup üste giyilen elbise ile takım oluşturacak şekilde elbisenin ayrı renk ve kumaşından yapılır. Uçkurluğu ile paçalarının bir karışlık yeri beyaz bezdendir. Paçaları büzmeli beli uçkurludur. Dizden bağlamak biçimiyle topuklara kadar bol bir dökümlülük oluşur. Yanları işli olduğundan iki etek bele kaldırılınca yanlardan bu sırmalar görülür (O.D.T.Ü. Türk Halk Bilimi Topluluğu, 1997:376).

Ankara Elmadağ’da kıyafet denilince ilk akla gelen ‘çinti’ dir. Çinti, şalvara benzeyen bir kıyafettir, belinde uzun bir uçkur bulunur, ayak bileğine gelen kısmı örme iplerle boğdurulur. İç kısmında mutlaka kalın bir astar olur. Elmadağ’lı kadınlar için çinti vazgeçilmez bir tutkudur. Üste ne giyilirse giyilsin altta mutlaka çinti bulunur. Öyle ki kimin sandığında çok çintilik kumaş varsa o kadın itibar sahibidir. Değişik şekil ve modellerde (karyağdı, kaynana, yumruğu, misketli vb.) çinti bulundurmamak gurur vesilesidir (Özel, 2002: 186-189).

Dize kadar uzanan paçaları geniş dantelli veya fistolu beyaz patiskadan bir iç donu giyerlerdi. Bunu üzerine de basmadan içi astarlı, uçkurlu, paçaları ayak bileklerinden hafifçe bol bir dış donu giyilirdi ki buna bazıları çinti, çimtiyan(basmaya çit dediklerinden olsa gerek) köylüler dattiri, daha eskiler ise tuman derlerdi (Özçamur, 142); (Ankara Valiliği, 1995: 98); (Erdoğan, 1999: 208-209).

Geleneksel Beypazarı giyiminde kuyruklu bindallı, kuyruklu, gibi düğün kıyafetleri bulunmaktadır. Kuyruklu bindallı şalvar, hırka ve içlikten oluşmaktadır. İçlikten sonra şalvar giyilir. Şalvarın ağ kısmı paça uzunluğuna yakındır. Paçalarına kordon geçirilen şalvar, giyildikten sonra dizlerin altından bu kordonla bağlanır. Ağ kısmında kemer yardımıyla önden ve arkadan estetik bir görüntü sağlayacak şekilde yukarıya toplanır (Güler ve Özdemir, 2006: 175, 177).

Çorum ilinde şalvar: her çeşit yünlü kumaş ya da donluk dediğimiz ipekli, pamuklu kumaştan yapılır. Çok geniş olan bu şalvarı bele bağlamak için bir bezek yeri olduğu gibi baldıra bağlanan yerde de bezek yeri vardır (Çorum Valiliği, 1991; Başlamışlı,1968 ; T.C.Sungurlu Kaymakamlığı, 2000).

Ayakta ipekli ve pamuklu karışımından yapılmış şalvar ya da donluk bulunur. Şalvar türü olarak yörede Çakşır da kullanılır. Bunlar baldırlardan Kaytanlarla sıkıca bağlanır. Üstten şalvarın fazlası indirilerek bağ gösterilmez. Şalvarın altına paça adı verilen külot giyilir. Ayrıca tuman adı da verilir (Demirsipahi, 1975:86).

Bedenin alt kısmına ‘paça’ adı verilen bir nevi don (külot) şalvarın altına giyilir. Halk arasında ‘Çakşır/Çağşır, Mandik veya Tumman’ denir. Bağlama Şalvar ise, don’un üzerine giyilir. Her türlü yünlü kumaştan veya don’luk denilen ipekli, pamuklu kumaşlardan yapılır. Rengi, giyilen elbiseye uyum sağlar. Çok geniş kesimli olan şalvarın ağı boldur, bel ve paçaları bağlamak için uçkur(bezek) yerleri dikilir. Uçkur yerine kaytan geçirilerek bağlanır, paçalarda kaytanla baldırdan bağlanıp bolluk aşağı sarkıtılıp, bağlar içine sokularak saklanır (Altuntaş, Kahveci ve Şahin, 1996: 6).

Şalvar aynı zamanda üçeteğin altına giyilirdi. Seveli, kutnu, çitari denilen kumaştan geniş ve uzun olarak yapılır. Şalvarın yukarı kısmında ve paçalarda daha geniş bezekler yapılır. Paçalar bu bezeklere takılan kaytan ile ayak bileğine bağlanır.

Kumaş bezekleri kapatacak şekilde ayağın üzerine zengin bolluklarla dökülür. Yukarı kısım 15–20 cm eninde uzun, uçları simle işlenmiş bir uçkurla büzülerek bele bağlanır. Uçkurun işli uçları şalvarın üzerine sarkıtılır (Derleme Komisyonu, 1972: 40).

Eskişehir ilinde kullanılan geleneksel kadın giysilerinden adını dikildiği kumaştan alanlar Canfez (Canfes), Altıparmak, Çitai, Cezi, Sevai, Hint Kumaşı, Kron, Elmasiye, Tamaşa, Dizbağı, Meydanî olarak sıralanabilmektedir. Bu giysiler isimlerini kumaş isimlerinden ve kumaşın desen özelliğinden almışlardır. Üç etek, sarka-pesent, bindallı gibi giysiler de isimlerini model ve desen özelliğinden almışlardır. Ayrıca yörede genellikle sarkanın altına giyilen işlemeli veya düz kumaştan yapılmış şalvara 'pesent' denilmektedir. Bu şalvara çakar, don, kasnak da denilmektedir (Şener, 2006 : 223).

Eskişehir' de Kasnak İzmirli, Bindanlı, Kuran, Çetayi ve Kadifesidir. En eski sarka (cepken) giyiminde alta giyilen ve bugünde çok seyrek olarak görülen şalvara 'Tefebaşı' denilir (Global Medya Hizmetleri ve Halkla İlişkiler). Karaman' da ise şalvar, dokunduğu kumaşın ismini alan 'şayak' diye anılır (Uysal ve diğerleri, 1992 : 581).

Eskişehir il ve civar ilçelerinde izmirli şalvar 10 metre kumaştan dikilmektedir. Şalvar sarkanın altına giyilir. İzmirli denilen kumaştan yapıldı. Kumaşın Al İzmirli, Mor İzmirli gibi isimleri vardır. Üzeri desenlidir. Bu desenler kumaş dokunurken sim katarak meydana getiriliyordu. Şalvar diğer kıyafetlere nazaran daha dardır. Şalvarın yan kısımları, bant halinde sırma ile işli olurdu. Sırmalı Çetayi, çetayi denilen bordo-beyaz çizgili kumaştan yapıldı. Şalvar ve üste giyilen bir ceket ile iki parçadan meydana gelir. Şalvarların yan kısımları ve paça kısımları sırma ile işlenirdi. Şalvar önce yukarıya kaldırılarak sıkıca bele bağlanır ve ön kısmı aşağıya doğru sarkıtılırdı. Çezi şalvar, çezi denilen yeşil renkli kumaştan dikilirdi. Bu kumaş keten gibi kalın ve dış görünüşü biraz parlaktır. Şalvarın yan tarafları bükülmüş sırmayla işlenirdi. Şalvar-cepken takımında ise, ekseri zıt renkli olurlar. Şalvarın sırma işleri yanda görülür (Derleme Komisyonu, 1972: 70-75).

Karaman yöresinde ise şayak denen kumaştan bolca dikilmiş şalvar giymektedirler (Uysal, Alodalı ve Demirci, 1992:581). Kayseri'de Bağlama Şalvar

birçok kumaş çeşidinden yapılmaktadır. Donlukları da şalvar yapımında kullanmışlardır. Şalvar çok geniş olup, bel ile bacak arasındaki giyilen giysilerde don adı verilen şalvar çeşitleri de bulunmaktadır. Ayrıca Paça, Çakşır, Tuman gibi giysilerde kullanılmaktadır (Demirsipahi, 1975:110). Don(tuman),paçalık, çakşır yanında çeşitli kumaşlardan dikilen geniş bağlama şalvar günümüzde de kullanılmaktadır (Kayseri Valiliği, 1998: 247).

Kayseri’de gümüş telli kumaştan şalvar giyilir. Bazı köylerde şalvarlar yünlü, siyah, beyaz dokuma kumaşlar ve belden uçkurlu yapılırlar (Derleme Komisyonu, 1972: 85).

Kayseri’ de don adı verilen şalvar çeşitleri; paça, çakşır, tuman gibi isimlerde kullanılmaktadır (Demirsipahi, 1975: 110). Ayrıca Konya yöresinde dar şalvarlara da “dizlik” adı verilmiş ve severek giyilmiştir (Demirsipahi, 1975: 114). Şalvarlar “cepkenli şalvar” ve “içlikli şalvar” olarak iki şekilde incelenmiştir (Derleme Komisyonu, 1972: 108). Nevşehir’ de şalvar’a “dimi” adı verilir (Demirsipahi, 1975: 123).

Konya’da şalvar cepkenli şalvar ve içlikli şalvar olarak ikiye ayrılmaktadır. Cepkenli şalvar; içlikli şalvar Konya kadınlarının adeta günlük kıyafeti olmuştur. İçlikli şalvar ise; Konya ve civarındaki bazı köylerde orta halli genç kız ve kadınların giydiği içlikli şalvarla renkli ve yollu basma kumaş olan çetariden, canfes, atlas, kadife, vs. gibi kumaşlardan iki parça olarak dikilmiştir (Derleme Komisyonu, 1972: 108).

Konya şalvarı; canfes, atlas, kadife, gezi, alaca v.b. gibi kumaşlardan iki parça olarak dikilmiştir. Şalvar torba biçiminde, bele uçkurla bağlanan, yanda cepleri olan, yalnız ayak yerleri açık, bol dökümlü bir dondur. Bir diğer şalvar çeşidi olan cepkenli şalvar; kadife, çuha, sevai gibi kumaşlardan dikilir. Üzerleri değişik tekniklerle süslenmiş olan şalvarlar özel günlerde giyilmektedir. Şalvarlar, ağsız düz kesimli, bol dökümlüdür. Yanlarda cep açıklığı bulunmaktadır. Ayak yerleri açıktır (Bedük, 1996: 13-14).

Kırıkkale merkezinde şalvar, ipekli kumaştan yapılmış olup bol olur belden diz altına kadar uzanır ve ayak bileği kısmı büzgüldür. Keskin ilçesinde ise, Tuman adı

verilen şalvar yörede kutnu kumaştan yapılır. Paçalar diz altındaki bağlarla bağlanarak aşağı serbest bırakılır. Boyu bilektedir (Erden, Şenol, Tezsever ve Kartal, 1999: 466).

Nevşehir’de kadın giyiminin önemli ögesi ‘Dimi’ denen şalvardır. Genel olarak, sık dokunmuş pamuklu bezlere ‘Dimi’ adı verilirken, Nevşehir’de keten, pazen, kimi zaman basmadan dikilen şalvarlara da dimi denmektedir. Kırsal kesim ve kentlerde de yaygın olarak giyilmektedir. Üstte üçetek, kol ağzları dar, öbür bölümleri geniş bir entari giyilir. Kimi zaman etekler diminin içine sokulur. Kimi zaman dimi altta kalır. Her iki durumda da bele bez kuşak sarılır (Nevşehir Sanayi ve Ticaret Odası, 2004: 119). Yerli kadınların hemen hemen hepsi ‘dimi’ adı verdikleri şalvar giyerler (Nevşehir 1970 İl Yıllığı, 1971: 113).

Nevşehir kadın giysilerinde Dimi adı verdikleri Şalvar kullanılır. Bilindiği gibi dimi aslında bir şalvar olmayıp sıkı dokunmuş bir nevi pamuklu bezdir. Aslında eski İstanbul’da gemici ve kayıkçıların iç donu olarak giyiniş üstüne ayrıca şalvar ya da çakşır giyilmeyen bol paça, çoğu kez beyaz iç donu olarak kullanılmıştır. Dimi adını verdikleri şalvarlar keten ve pazenden yapılmaktadır (Demirsipahi, 1975: 123).

Sivas yöresinde, giysilerin altına uzun ve geniş şalvar giyilir. Bu şalvarlara bazı köylerimizde paçalık, çintiyan, don dendiği gibi bazı köylerimizde de tuman denir. Parlak, sade ve çeşitli renklerden meydana gelen bu şalvarların bel ve paçaları uçkurludur. İçi Amerikan bezi ile astarlanır (Yaşar, 2009: 35). Sivas’ta ayrıca Paçalık denen bir de şalvar giyilmektedir. Paçalık satenden yapılır ve çok geniştir. Günlük giysilerinde bilhassa iş görürken yarlık ve işliklerini etek ucundan bellerine sokarlar ve paçalık ortaya çıkar (Acar, 1990: 66).

Yozgat’ta yaşlı kadınlar pazan basmadan geniş astarlı ‘Don’ giyinirler. Bazı köylerimizde üç eteğin altına ‘Tuman’ veya ‘Kocadon’ giyip ayaklarına postal takarlar. Şehir ve şehre yakın kırsal kesimlerde kadınlar hazır elbise, hırka, kazak, bluz giyinirler. Eski giysilerin yerine şimdi modern giysiler geçmiştir (Sorgun Kaymakamlığı, 1995: 122), (Doğan, 1990: 79).

2.1. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Anadolu'nun çeşitli yörelerinde yapılan giyim, kuşam ve giyim tarihi ile ilgili kaynaklar taranmış, İç Anadolu Bölgesi Geleneksel giysi çalışmalarının yapıldığı, ancak bir sınıflama yapılacak şekilde geniş kapsamlı şalvar ile ilgili araştırmaya rastlanmamıştır. Ayrıca İç Anadolu Bölgesi ile ilgili araştırmalar birkaç il üzerine yoğunlaştırılmıştır bölge genelini kapsayan kaynaklara ulaşamamıştır. Bu nedenle genel konusu ve içeriğindeki konularla doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olduğu tespit edilen kaynakların bazıları alfabetik sıraya göre aşağıda verilmiştir.

Geçgel (1986), 'Çankırı Düğünleri ve Kıyafetleri' ile ilgili mezuniyet tezinde Çankırı'da yapılan düğünler ve adetlerden bahsedilmiş ve düğün esnasında gelinin ve yakınlarının giyim- kuşamları gelenek ve göreneklere göre incelenmiş ve resimli şekilde aktarılmıştır.

Koç (1990), 'Kütahya Geleneksel Kadın Giysileri Üzerine Bir Araştırma' konulu araştırmada Kütahya merkez ve ilçelerinde yaşayan kişilerden ulaşılan geleneksel kadın giysileri özellikleri incelenmiştir. Ayrıca geleneksel giysilerin kullanımı yapılan görüşme formu ile karşılıklı görüşme tekniği uygulanarak doldurulmuştur. Giysiler üzerinde yapılan gözlem ve incelemeler metin içerisinde anlatılmış, fotoğrafları çekilmiş ve geleneksel giysilerin önemi aktarılmıştır.

Bacınoğlu (1995), 'Türkiye'de kadın giyimini biçimlendiren etmenler ve etkileri (1950–1990)' konulu yüksek lisans tezi, literatür tarama yanında Ankara ve İstanbul illerindeki 25–35 yaş aralığındaki orta gelir düzeyindeki çalışan kadınlara uygulanan anketlerle desteklenmiştir. Ayrıca çalışmaya stilistlere uygulanan bir ankette yön vermiştir. Çeşitli yıl aralıklarında bulunan fotoğraf örnekleriyle çalışma desteklenmiştir.

Kancan (1998), 'Sivrihisar İlçesi Geleneksel Kadın Giyim- Kuşam özelliklerinin incelenmesi' ile ilgili sanatta yüksek lisans tezinde tarama yöntemi kullanılmıştır. Giyim- kuşam özellikleri ayrıntılı olarak incelendikten sonra giysi üzerinden ölçü alınarak teknik çizimleri yapılmıştır. Giysilerde kullanılan renk, model özellikleri gibi bilgiler sistematik şekilde incelenerek yöresel giysi inceleme formuna kaydedilmiştir. Yöresel giysi parçalarından ve özelliklerinden yararlanılarak özgün tasarımlar oluşturularak, oluşturulan tasarımların kalıp çizimleri yapılmıştır.

Koca (2000), ‘İçel İli Tarsus Tahtacılar Geleneksel Kadın Giysileri ve Çağdaş Tasarımlar’ konulu sanatta yüksek lisans tezinde tarama yöntemi kullanılmıştır. Gözlem formu ile ulaşılabilen geleneksel giysilerin model, kumaş, dikim, dikiş ve süsleme özellikleri belirlenmiş, bu özellikler yeni ve güncel tasarımlarda esin kaynağı olarak yorumlanmış, tasarım süreci izlenerek üç adet prototip hazırlanmıştır.

Pamuk (2001), ‘Muğla İli Milas İlçesi Çomak Dağ Köyleri Geleneksel Kadın Giysileri ve Çağdaş Tasarımlar’ konulu araştırmada, ulaşılan kadın giysileri, hazırlanan inceleme formlarına uygun olarak incelenerek, giysilerin kalıp ve teknik çizimleri yapılmıştır. İnceleme formları, kalıp ve teknik çizimlerden esinlenerek hikaye panosu hazırlanmış ve 30 adet modelin alternatif çizimleri hazırlanmıştır. 5 âdet çizim seçilerek uygulanacak modeller oluşturulmuştur. Modellerin kalıpları çizilmiş, pastal serim planı, proses analizi ve maliyet analiz formu düzenlenmiştir.

Vural (2001), ‘Konya ilinin Doğanhisar İlçesi Karağa Kasabası Geleneksel Kadın Giysileri’ konulu çalışmada geleneksel giysiler, yöresel giysi uygulama inceleme formu kullanılarak incelenip bu giysilerden esinlenerek yeni ve özgün tasarımlar oluşturulmuştur. Geleneksel giysilerin özelliklerinden faydalanarak hikaye panosu oluşturulmuş, 30 adet tasarım çizimi yapılmıştır. Bu tasarımlardan seçilen 3 modelden 5’er adet çizim geliştirilerek 3 model tasarımı yapılacak model olarak seçilmiştir. Seçilen tasarımların kalıbı hazırlanarak mulajla kontrol denemesi yapılarak düzeltmeler kalıba aktarıldıktan sonra şablon çalışması hazırlanmıştır. Tasarımın pastal resmi, proses analizi ve maliyet hesabı yapılmıştır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

İç Anadolu Bölgesindeki geleneksel şalvarların biçimsel ve fonksiyonel özelliklerinin incelenerek, fonksiyonel ve kültürel özelliklerin bölgedeki şalvar kullanımına etkilerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma tarama modeline dayalı betimsel bir araştırmadır.

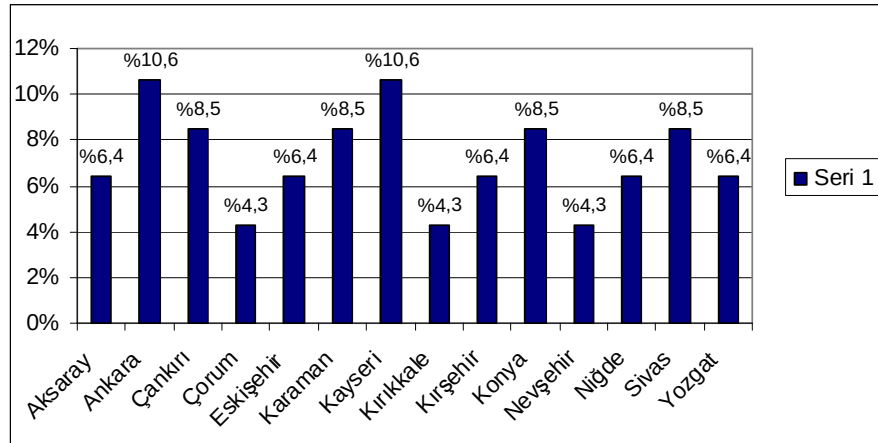
3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İç Anadolu Bölgesindeki tüm il ve ilçelerdeki geleneksel kadın giysi parçası olan şalvar ve çeşitleri oluşturmaktadır.

İç Anadolu Bölgesini oluşturan 14 ilin random yöntemi ile seçilen ilçe ve köylerinden, şalvarların biçimsel ve fonksiyonel özelliklerinin belirlenmesine yönelik ulaşılan 47 adet kadın şalvarı örnekleri ve şalvar kullanımına kültürel ve fonksiyonel özelliklerin etkisinin belirlenmesine yönelik 592 kadın araştırmanın örneklemi oluşturmaktadır.

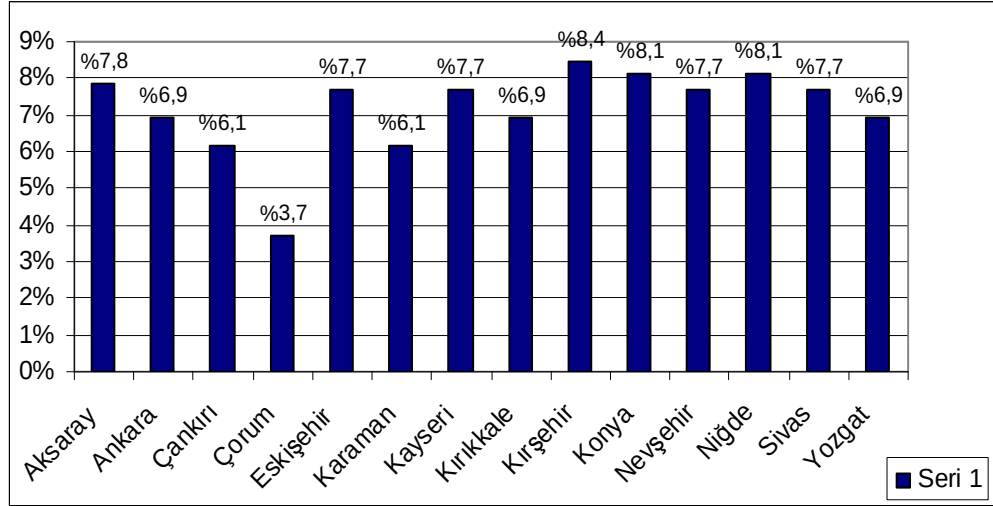
Örneklemi oluşturan şalvar örnekleri ve örneklem grubunun illere göre dağılımı grafik 1-2’de sunulmuştur.

Grafik 1’deki veriler incelendiğinde, Aksaray 3, Ankara 5, Çankırı 4, Çorum 2, Eskişehir 3, Karaman 4, Kayseri 5, Kırıkkale 2, Kırşehir 3, Konya 4, Nevşehir 2, Niğde 3, Sivas 4 ve Yozgat’ta 3 adet olmak üzere toplam 47 şalvar örneğine ulaşıldığı görülmektedir.

Grafik 1. İllere göre şalvar dağılımı

Grafik 2 incelendiğinde; Aksaray 51, Ankara 45, Çankırı 40, Çorum 24, Eskişehir 50, Karaman 40, Kayseri 50, Kırıkkale 45, Kırşehir 55, Konya 53, Nevşehir 50, Niğde 53, Sivas 50 ve Yozgat'ta 45 kadın olmak üzere, toplam 592 kadın örneklem grubunu oluşturduğu görülmektedir.

Grafik 2.örneklem grubunun illere göre dağılımı

3.3. Veri Toplama Teknikleri

Araştırma verilerinin toplanmasında kullanılan ölçme araçlarının oluşturulması için, literatür taraması yapılarak konu ile ilgili kaynaklar ve çalışmalar incelenmiş, uzman görüşleri doğrultusunda ölçme araçları hazırlanmıştır.

İç Anadolu Bölgesi geleneksel kadın şalvarlarının biçimsel ve fonksiyonel özelliklerini belirlemek için, uzman görüşü alınarak, araştırmacı tarafından hazırlanan fotoğraf, kalıp formu, kumaş, renk, desen ve kullanım özelliklerinin yer aldığı giysi inceleme formu kullanılmıştır. Formda, şalvar giyen kadınların ön, yan ve arka profilden çekilmiş fotoğrafları yer almaktadır. Bazı kişiler fotoğraf çekimine izin vermediği için, şalvarlar araştırmacı tarafından bulunan kişilere giydirilerek fotoğraf çekimi yapılmıştır.

Şalvarların günümüzdeki kullanım durumu ve şalvar kullanımında sosyo kültürel ve fonksiyonel özelliklerin etkisini belirlemek için, üç bölümden oluşan anket formu kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan anketin ilk bölümünde

örneklem grubunun demografik özellikleri, ikinci bölümünde şalvar kullanma durumu, üçüncü bölümde ise şalvar kullanımına etki eden sosyo kültürel ve fonksiyonel özelliklerin belirlenmesine yönelik sorular yer almaktadır. Araştırma öncesi pilot uygulama yapılarak anket formu üzerinde gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

İç Anadolu bölgesindeki 14 ilin ilçe ve köylerinde 3 ay süren alan araştırması sırasında, ölçme araçları araştırmacı tarafından uygulanmış, ayrıca kaynak kişilerle görüşme sonucunda elde edilen bilgiler çalışmaya yön vermiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Giysi inceleme formuna kaydedilen şalvar örneklerinin teknik çizimleri yapılarak fotoğraflar ve kaydedilen bilgiler doğrultusunda kumaş, renk, desen, giyilme şekli ve sırası gibi özellikleri belirlenmiş, alfabetik sıra dikkate alınarak illere göre şalvarların biçimsel özellikleri belirlenmiştir. İnceleme sırasında aynı yöreye ait, aynı biçimsel özelliklere sahip şalvarlar tek bir teknik çizimle belirtilmiş böylece aynı kalıp formu tekrarlanmamıştır. Detaylardaki farklılıklar ayrıca açıklanmıştır. Kaynak kişilerin görüşleri doğrultusunda şalvarların kalıp formları incelenerek, şalvarların fonksiyonel özellikleri ve bu özellikleri sağlayan giysi bölümleri sıralanmıştır.

Şalvarların günümüzdeki kullanım durumu ve şalvar kullanımında sosyo kültürel ve fonksiyonel özelliklerin etkisini belirlemek amacıyla uygulanan anket formundan elde edilen veriler, Sosyal Bilimler İstatistik Paketi 15.00 (SPSS (Statistical Package For Social Sciences) kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda, örneklem grubunun şalvar kullanma durumları ve şalvar kullanmada sosyo kültürel ve fonksiyonel özelliklerin etkisi tablolar halinde sunularak yorumlanmıştır. Demografik özelliklere göre şalvar kullanma durumları ve sosyo kültürel - fonksiyonel özellikler arasındaki ilişki Kay-Kare Testi (Chi-Square Test) uygulanarak, veriler $p < .05$ anlamlılık düzeyinde analiz edilmiştir.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırma kapsamında elde edilen geleneksel kadın giysilerinin biçimsel ve fonksiyonel özelliklerini belirlemeye yönelik bulgular, alt problemler doğrultusunda yorumlanarak sunulmuştur.

4.1 İç Anadolu Bölgesi Şalvarlarının Biçimsel Özellikleri

1. Alt problem: İç Anadolu bölgesi geleneksel şalvarlarının biçimsel(kalıp, model, kumaş, süsleme, renk) özellikleri nelerdir?

İç Anadolu Bölgesi geleneksel kadın şalvarlarının biçimsel özelliklerini belirlemek amacıyla, 14 ilde yapılan alan araştırması sonucunda ulaşılan geleneksel kadın şalvarları biçimsel olarak incelenmiş, şalvarlarının form, kumaş ve model özellikleri aşağıda sunulmuştur. İllerin sıralamasında alfabetik sıra dikkate alınmıştır.

4.1.1. Aksaray İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel Özellikleri

Aksaray kadını evde ve sokakta giyimine özen göstermektedir. Evde sade, ev içi günlük giysileri kullanılır. Sokakta ve ziyaretlerde ise “kişilik” adını verdikleri gezmelik kıyafetlerini giyer. Eski Aksaray kadınının karakteristik giyim özelliği şalvardır. Günümüzde bile birçok kadın şalvar ve işlikle (gömlek) görülmektedir. Şalvarın biçimsel özelliği kaybolmamış ancak kumaşları değişmiştir.

Kadınların günlük giyiminde, ev içinde veya iş yaparken giydiği giysi “işlik” ve “şalvardır”. İşlik ve şalvar aynı kumaştan yapılmakta ve genelde çizgili kumaştan olmaktadır. Diril kumaştan yapılmakta olan şalvara bazı yerlerde ‘Doddiri’ adı da verilmektedir (Aksaray Valiliği, 2000: 178).

Geniş bir dikdörtgen forma sahip olan Aksaray yöresi kadın şalvarları, beli lastikle toplanarak büzülmüş düz paçalı bir giysi türüdür. Ön ve arka ağ kısmından başlayıp bele kadar uzanan geniş dikdörtgen ağ parçası ile genişlik sağlanan şalvarın ön ortasında, arka ve yanlarında dikiş yoktur. Geniş ağ parçasının iki bacak arasında

oluşturduğu büzgüler, yok denecek kadar küçük olan paça uzunluğundan dolayı ayak bileklerine kadar uzanmaktadır. Ağ kısmı düşük olan şalvar giyildikten sonra ön ağ kısmı bele sokularak kullanılmaktadır. Sağ elin etkin kullanımından dolayı dikdörtgen ağ parçasının ön sağ dikişine açıldığı düşünülen yırtmaç cebi şalvarın fonksiyonelliğini artırmaktadır (Şekil 1).

Mevsim özelliğine göre basma, viskon, pazen gibi kumaşlardan dikilen şalvarlarda genellikle koyu renk ve desenli kumaşlar kullanılmaktadır. Aksaray ilinde şalvarın genellikle günlük ev işleri yaparken ev giysisi olarak veya tarlada çalışırken iş giysisi olarak giyildiği, diğer yaşam alanlarında kullanılmadığı dikkate alındığında, şalvarlarda koyu renk ve desenli kumaşların tercih nedeninin kirlenme ve temizleme faktörlerinden kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir.

Aksaray merkez, Akçakent ilçesi ve, Gençosman köyünde kullanılan şalvarların kumaş rengi, deseni, ağ parçası genişliği ve cep gibi tasarımsal özelliklerinde detay farklılıkları görülmesine rağmen, genel şalvar formunun korunduğu gözlenmektedir. İlçelere göre Aksaray geleneksel kadın şalvar örnekleri aşağıda sunulmuştur.

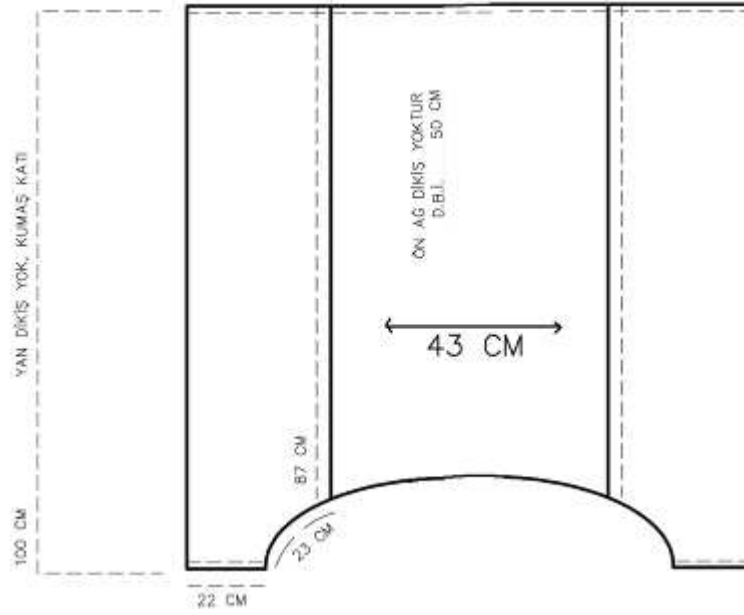
Fotoğraf 1. Aksaray Merkez Şalvarı

Fotoğraf 2. Aksaray Akçakent Şalvarı

Fotoğraf 3. Aksaray Gençosman Köyü Şalvarı

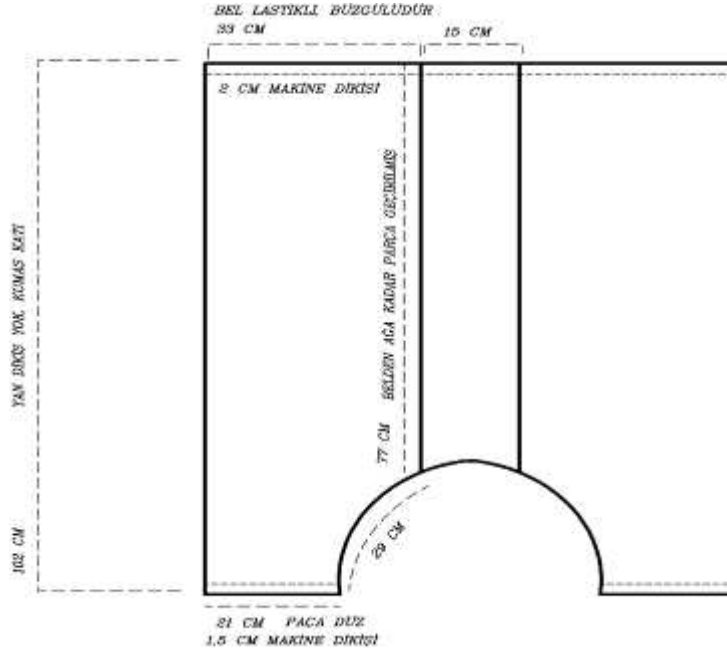

Şekil 2. Sincan İlyakut Köyü Şalvar Teknik Çizimi

Beypazarı şalvarı beli lastik yardımıyla büzülmüş, paçaları düz, büzgüsüzdür. Ağı yüksek olup, iki paça arasına yerleştirilen dikdörtgen ağ parçası İlyakut şalvarına göre daha dar olduğundan, şalvarın genişliği de daha azdır. Genellikle koyu renk ve çiçek desenli basma kumaşından yapılan şalvarlar, gündelik yaşamda ev ve tarla işleri yaparken kullanılmaktadır (Şekil 3).

Fotoğraf 5. Beypazarı İlçesi Şalvarı

Şekil 3. Bey pazarı İlçesi Şalvar Teknik Çizimi

Ankara Elmadağ şalvarı incelendiğinde, şalvarların biçim olarak aynı olmalarına rağmen kalıp formlarında farklılıklar olan iki tür şalvar kullanıldığı belirlenmiştir. Ön ve arka ortası dikişsiz olan birinci şalvar türünün ağ kısmının oldukça yüksek olduğu ve ağ kısmına, paçaların düz inen kısımlarında biten üçgen uzun kuş parçası geçirildiği görülmektedir. Paçalar kaytan yardımıyla, bel uçkur ile toplanmıştır (Fotoğraf 6, Şekil 4).

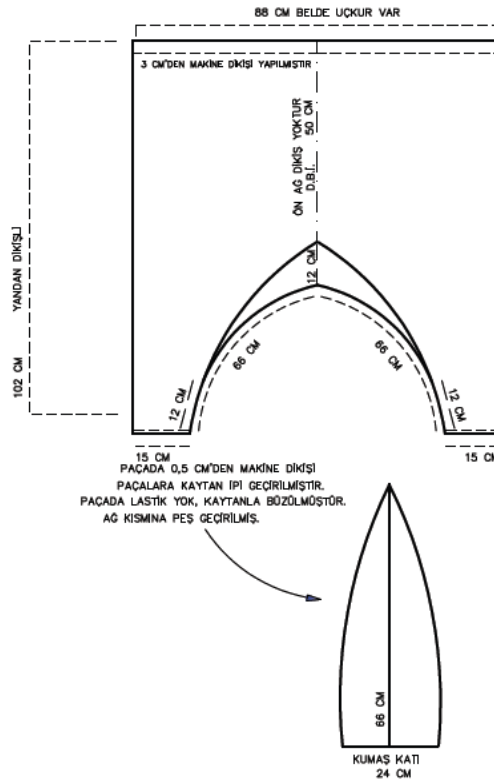
Ön ve arka ortası kumaş katı olan İkinci tür Elmadağ şalvarının sol yanında dikiş olmadığı, sağ yanına belden paça ucuna kadar eşit genişlikte dikdörtgen parça eklendiği görülmüştür. Şalvara genişlik kazandırmak amacıyla kullanıldığı düşünülen bu ilave parçanın sol yanda olmaması, istenilen genişliği tek yandaki ilavenin karşıladığı ve bu nedenle diğer yanda kullanılmadığı, aynı zamanda şalvar dikimine pratiklik kazandırdığı şeklinde yorumlanabilir. Ağ kısmı oyuntulu ve yüksek olan şalvarın ağ kısmına, paçaların düz inen kısımlarında biten üçgen uzun kuş parçası geçirilmesinin hareket serbestisini artırmak açısından önemli olduğu düşünülmektedir (Fotoğraf 7, Şekil 5).

Elmadağ ilinde ulaşılan şalvarlar genel olarak birbirine benzer modelde olmasına karşın ufak değişiklikler görülmektedir. Paçalar kaytan, bel ise uçkurla toplanmıştır.

Basma, pazen, divitin gibi kumaşlardan yapılan şalvar yaşlılar tarafından yazın serin kışın sıcak tuttuğu için giyilmektedir. Şener'in (1998: 180), şalvarın kışın sıcak yazın serin tuttuğu için tercih edildiğini belirtmesi bu görüşü desteklemektedir.

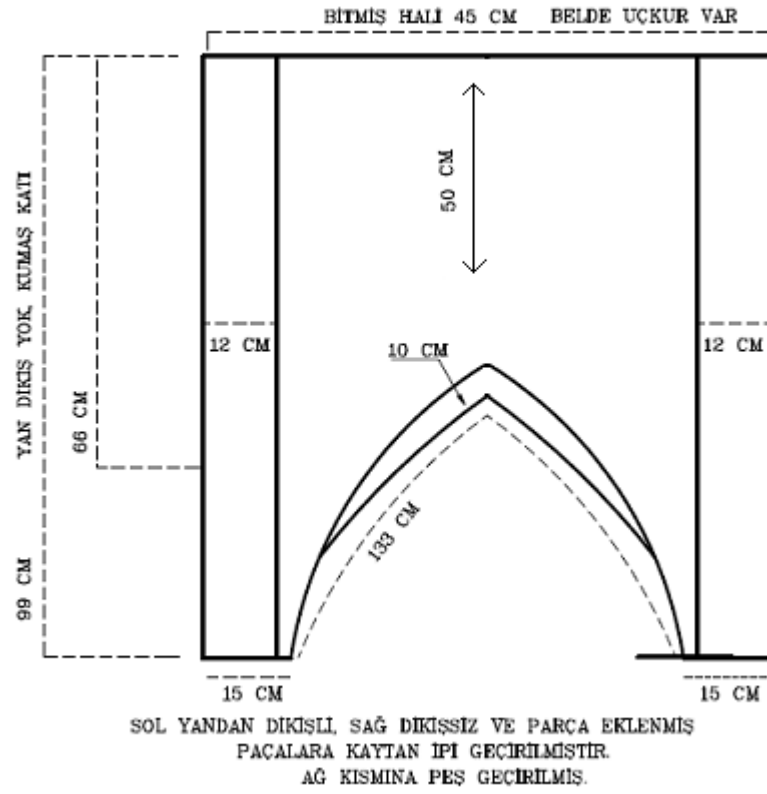
Fotoğraf 6. Elmadağ İlçesi Şalvarı

Şekil 4. Elmadağ İlçesi Şalvarı Teknik Çizimi

Fotoğraf 7. Elmadağ İlçesi Şalvarı

Şekil 5. Elmadağ İlçesi Şalvar Teknik Çizimi

Birçok kaynakta yer alan bal rengi, lacivert ya da siyah çuhadan son derece bol, ayak bileğine kadar uzanan, paçaları ve cep kenarları kaytan işlemeli Ankara şalvarının

(Yurt Ansiklopedisi, Cilt I: 681) bu özellikleri, kumaş türü dışında ulaşılan örneklerde de gözlenmiş, özellikle paçalarda kaytan kullanılması dikkat çekmiştir.

Erdoğdu'nun (1999:206), yorumuna göre şalvar, önceleri uzun salta içine kullanılırken, bu giysi ile aynı kumaştan hotla giyilmektedir. Saltanın etek uçları kemere sokularak içteki salta gösterilmiş olur. Bu giyim şeklinin günümüzde yok olduğu gözlenmiş, Ankara yöresinde yapılan araştırmada gündelik giyilen şalvar dışında özel günlerde giyilen şalvar örneğine ulaşılamamıştır. Bu durum göz önüne alınarak, şalvarın gündelik giysi dışında özel günlerde giyilmesinin de zaman içinde terk edildiği düşünülmektedir.

4.1.3.Çankırı İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel Özellikleri

Çankırı ilini incelediğinizde İç Anadolu Bölgesinin geleneksel ve günlük giyim-kuşam özelliklerini görmeniz mümkündür. Birçok yörede olduğu gibi giyim-kuşam günlük, bayramlık ve gelin kıyafetleri olarak ayrı özelliklere sahiptir. Cumhuriyet Döneminde gerçekleştirilen Kıyafet Devrimi günlük giysilere çağdaş bir form kazandırmıştır. Anadolu'da giyim kültürü ilden ile, ilçeden ilçeye çeşitlilik gösterir. Bazı yörelerde; köyler arasında bile giyim-kuşam farklılıkları vardır. Genellikle düğün kıyafetleri nesilden nesile aktarıldığı gibi, toplum içinde ihtiyacı olan kişilere ödünç verilerek kullanıldığı bilinmektedir. Çağdaşlaşma sürecinde her ilde olduğu gibi Çankırı ilinde de ailelerin gelirine ve toplumsal özelliklerine göre giyim-kuşam alışkanlıkları değişmektedir. Dağ köylerinde halen yerel özelliklere sahip giysiler günlük yaşamda kullanılmaktadır (Akpınarlı ve diğerleri, 2008: 274-279).

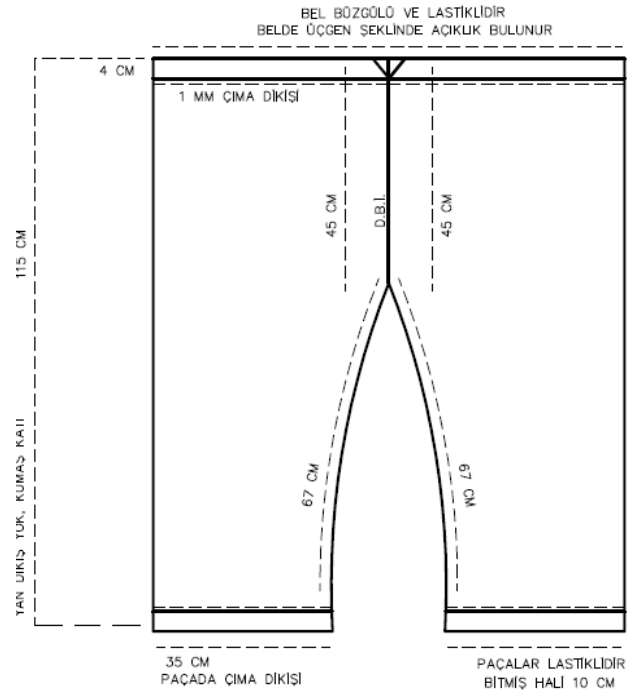
Çankırı halkının yaşayışı ve dünyası hakkında öğrenmek istediklerimizin hemen tamamı merkez ilçe hayatından uzak kalmış olan köy ve kasabalarında daha geniş ve daha canlı bir şekilde görülebilmektedir. Çankırı, değişen her türlü hayat şartları ve tarzına rağmen, gelenek ve göreneklerinden 'öz olarak' çok şey kaybetmeyen nadir bir ilimizdir (Erden ve Özus, 2008: 477).

Çankırı ili şalvarlarına bakıldığında, gündelik ve özel günlerde giyilen şalvarlar olarak ayrılabilir. Gündelik şalvarlar basma, divitin gibi kumaşlardan dikilirken özel gün ve gecelerde kullanılan şalvarlar ipekli ya da saten kumaşlardan dikilmektedir.

Çankırı ili merkez şalvar örneği incelendiğinde; bel uçkurla paça ise lastik yardımıyla büzülmüştür. Ön ve arka ortası dikişli olup, ağı oldukça yüksektir. Belinde uçkur için üçgen parça şeklinde açıklık bırakılmıştır. Ayrıca paçalarına farklı kumaştan parça geçirilmiştir. Merkezde ulaşılan şalvar saten kumaşından olup, gündelik giysiden çok özel gün ve gecelerde kullanılmaktadır. Beline ve paçalarına beyaz renkte basma kumaş ilaveleri yapılmış kırmızı saten şalvar, kaftan biçimindeki giysinin içine giyildiği için hareket serbestliği sağlaması açısından şalvarın ağı yüksek tutulmuştur. Diğer illerdeki şalvardan farkı, yüksek ağ oyuntusu nedeniyle şalvarın ön kısmının bele sokulmasına gerek duyulmadan giyilmesi ve uçkur yardımıyla belinin toplanmasıdır. (Fotoğraf 8, Şekil 6).

Fotoğraf 8. Çankırı Merkez Şalvar

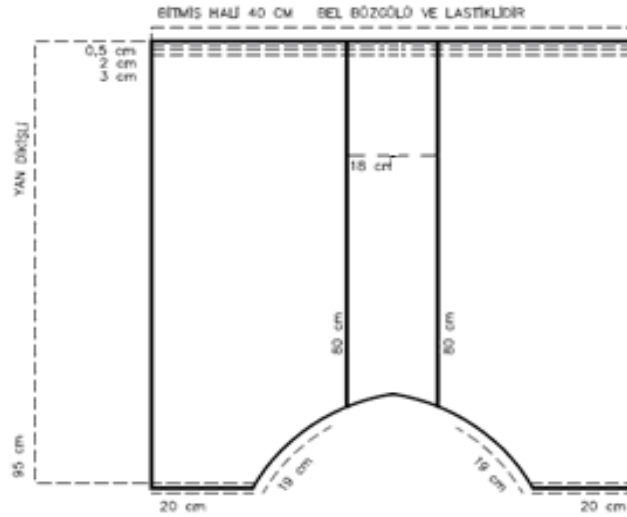
Şekil6.Çankırı Merkez
Şalvarı Teknik Çizimi

Çankırı Başeğmez köyündeki gündelik şalvar örneğinde ise bele lastik geçirilerek büzülmüştür. Paçalar ise düz ve büzgüsüzdür. Ön ve arka ortası kumaş katı olan şalvarın düşük ve az oyuntulu olan ağ kısmına dikdörtgen biçiminde ağ parçası geçirilmiştir. Bu dikdörtgen parçanın bacak hareketlerine rahatlık sağlayarak şalvara işlevsellik kattığı düşünülmektedir. Basma kumaşından yapılan şalvar, gündelik hayatta ev ve tarla işleri yaparken kullanılmaktadır. (Fotoğraf 9, Şekil 7)

Kızılırmak Tepeelagöz köyü şalvar örneği incelendiğinde belinin büzgülü ve lastikli, paçasının ise düz ve büzgüsüz olduğu görülmektedir. Ön ve arka ortası dikişsiz olan şalvar basma kumaşından dikilmiştir. Ağ kısmına dikdörtgen biçiminde ağ parçası geçirilen şalvar, bürümcük kumaşı sayesinde vücudun şeklini alarak hareket serbestliği sağlamakta, günlük yaşamda ev işleri yaparken kullanılmaktadır. Siyah renk kumaştan yapılan şalvarın kir tutmaması nedeniyle koyu renkte tercih edildiği söylenebilir. Çankırı merkez Başeğmez köyü şalvarı ile Kızılırmak Tepeelagöz köyü şalvarının aynı olan formları Şekil 7’de görülmektedir.

Fotoğraf 9. Çankırı Başeğmez Köyü Şalvarı Fotoğraf 10. Kızılırmak Tepeelagöz Köyü Şalvarı

Şekil 7. Çankırı (Başegmez Köyü ve Kızılırmak Tepeelagöz Köyü) Şalvarı
Teknik Çizimi

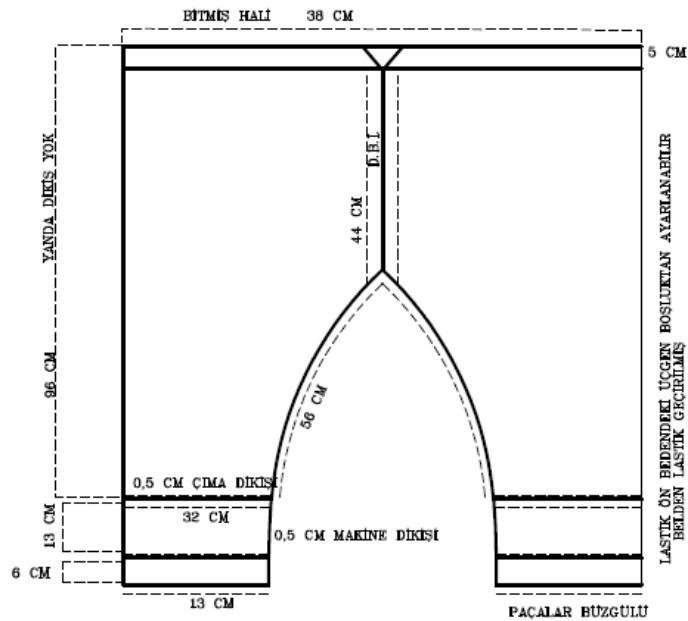
Çankırı ili Yapraklı ilçesi kültürel yönden zengin yörelerimizden biridir. Köy ve kasabalarında bütün özellikleriyle Türk milli kültürünün izlerini görmek mümkündür. Yörede giyim-kuşam halen geleneksel özellik taşımakta düğün, nişan gibi özel günlerde bu kıyafetler giyilerek yaşatılmaktadır. Yapraklı ilçesi geleneksel kıyafetleri bakımından çok zengin olmasına rağmen, giyim kuşam yönünden bu bölgede çok az sayıda araştırma yapılmıştır. Yapılan bu araştırmaların çoğunun bilgi düzeyinde kaldığı, teknik bilgi ve çizimlerden oluşan geniş boyutlu araştırmaların yapılmadığı gözlenmiştir (Bedük ve Özkan, 2008: 284).

Ön ve arka ortası ağ dikişi olan, Kızkınısı Yapraklı ilçesi şalvarı canlı renkte saten kumaştan yapılmış, içine Amerikan bezinden astar geçirilmiştir. Beli uçkur ve lastik yardımıyla büzülmüştür, uçkur çözüldüğünde belin toplanmasının zor olacağının düşünüldüğünden, uçkur ve lastik birlikte kullanılmaktadır. Paçalar lastik yardımıyla büzülmüştür. Ağ kısmı oldukça yüksektir ayrıca ön ve arka ortası dikişlidir. Paça uçlarına 6 cm ve 13 cm. den farklı renkte astarlık kumaş parçaları geçirilmiştir. Ulaşılan şalvar örneği saten kumaştan yapılmış olup, özel gün ve gecelerde kullanılmaktadır. Düz desensiz kumaştan yapılan şalvar, geleneksel giysinin içine içlik olarak giyilmektedir (Fotoğraf 10, Şekil 8).

Çeşitli kaynaklarda belirtilen şalvar özellikleri de ulaşılan şalvarların özellikleri ile bezerlik göstermektedir. Derleme Komisyonunun (1972:30), “Canfes denilen canlı renkli parlak ipekli kumaştan yapılan şalvarlar, genellikle düz renktedir, bel ve paça kısmına astarlık kumaş geçirilerek uçurluk yapılı” tanımlaması, Fotoğraf 10’daki şalvar örneğinin parlak renkleri, bel ve paça kısımlarına astarlık kumaş geçirilmesi ve uçkur özellikleri ile örtüşmektedir. Aynı şekilde Onuk (1986:11) ise şalvarların genellikle düz parlak renkli canfes kumaştan yapıldığını belirtmiştir.

Fotoğraf 10. Kızkınası Yapraklı İlçesi Şalvarı

Şekil 8. Kızkınası Yapraklı İlçesi Şalvarı Teknik Çizimi

Çankırı kadınlarının giydiği şalvar; üçetekli giysi altına giyilen parçadır. Atlas kumaştan yapılan şalvarların ağ kısmı normal ağ boyundadır. Ağ kısmında ‘kuş’ denilen kare şeklinde bir ek bulunmaktadır. Bel kısmında pamuklu kumaştan uçkur bağının geçeceği kısım ayrıca dikilmiştir. Paçaları, paça bağı ile büzgölüdür. Giyen kişiye göre ayarlanır. Üç eteğin yan yırtmaçlarından şalvar görünür (Akpınarlı ve diğerleri, 2008: 279).

Çankırı geleneksel giysilerine örnek olabilecek nitelikteki geleneksel giysilerimizi kent merkezinde rastlamak pek mümkün değildir. Daha çok özel günlerde ve kırsal kesimlerde karşımıza çıkmaktadır. Geleneksel giyim geleneksel kültürümüzün bir parçasıdır. Günümüz koşulları içinde bu kültür özelliğinin hızla yok olması da bir bakıma doğal sonuçtur (Erden ve Özus, 2008: 476).

4.1.4. Çorum İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel Özellikleri

Çok eski bir geçmişe sahip olan Çorum ili eski giyim ve kuşam adetleri çok az köyde kalmıştır. Çorum 2003 il yıllığında ‘Çorum yöresi eski kıyafetleri günümüzde genellikle halk oyunları kıyafeti olarak kullanılmaktadır.’ (2004: 132) şeklinde literatür bilgilerine rastlanmış olmasına rağmen yöreye ait yeterli sayıda giysiye ulaşamamıştır.

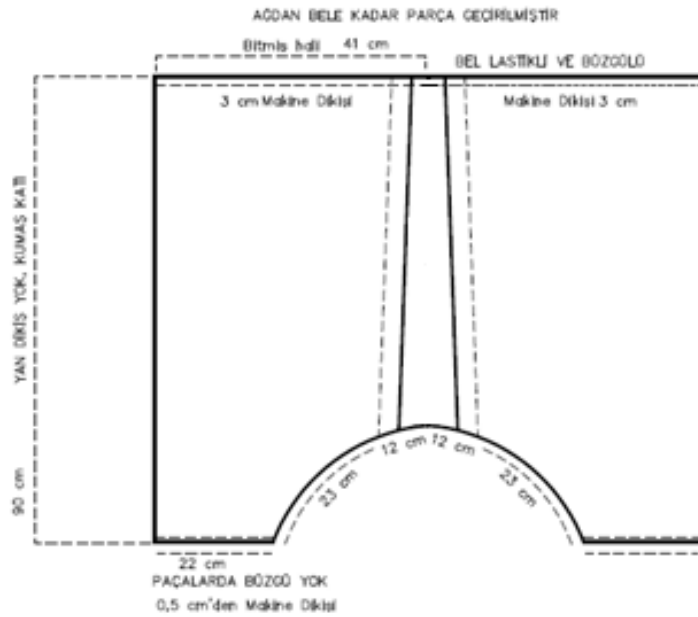
Çorum ili şalvarlarına bakıldığında, formları birbirine yakın olup, ağ parçaları farklılık göstermektedir. Çorum ilinde yapılan araştırmalar sonucu ulaşılan şalvar örnekleri gündelik hayatta ev ve bahçe işleri yaparken kullanılmaktadır. Basma, pazen gibi kullanımı kolay ve rahat kumaşları tercih eden çorum halkının, özel gün ve gecelerde geleneksel giysi kullanmadıkları gözlenmiştir.

Sungurlu Çadırhöyük beldesi şalvar örneğinde, belin lastik yardımıyla büzüldüğü, paçaların ise düz olduğu görülmektedir. Ön ve arka ortası kumaş katı olup ağa üçgen biçiminde kuş parçası geçirilmiştir. Ağ parçasının oturup kalkarken kişinin hareketlerinde rahatlık sağlamasının düşünüldüğü, fakat belde fazla bolluk oluşmaması için üçgen kuş parçasının ağdan bele doğru daraltıldığı görülmektedir. Şalvar

giyildikten sonra ağının bel içine sokulmasına gerek duyulmamaktadır (Fotoğraf 11, Şekil 9).

Fotoğraf 11. Sungurlu Çadırhöyük Beldesi Şalvarı

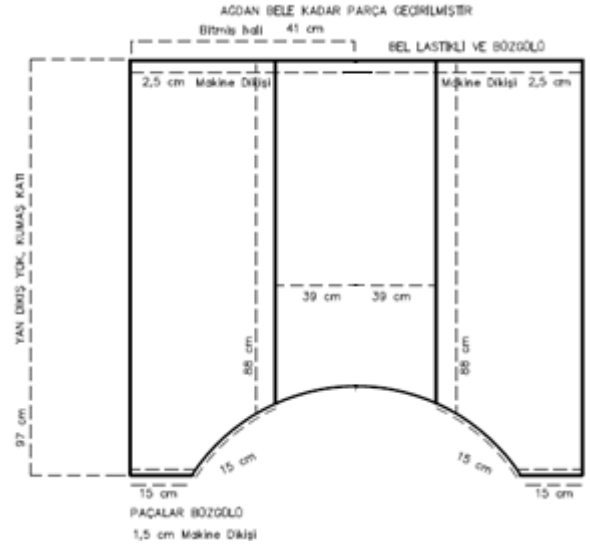
Şekil 9. Sungurlu Çadırhöyük Beldesi Şalvarı Teknik Çizimi

Çorum Alaca Eskiyaar köyündeki şalvar örneği; beli lastik yardımıyla büzülmüş, paça ise büzgüsüz ve düzdür. Ön ve arka ortası dikişsiz, ağ parçasında kuş olarak dikdörtgen biçiminde parça geçirilerek rahatlık sağlanmıştır. Dikdörtgen parça giyside bolluk oluşturduğundan hareket kolaylığı sağlarken büyük beden kadınlarda daha geniş tutularak kullanılabilir. Ağ düşük olup az oyuntuludur. Basma kumaşından dikilen şalvar gündelik olarak ev ve tarla işlerinde kullanılmaktadır. Şalvarın renkli ve

karışık desenli seçilmesinin nedeni olarak tarla işlerinde kullanılması ve kir tutmaması gösterilebilir (Fotoğraf 12, Şekil 10).

Fotoğraf 12. Alaca Eskişehir Köyü Şalvarı

Şekil 10. Alaca Eskişehir Köyü Şalvarı
Teknik Çizimi

4.1.5. Eskişehir İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel Özellikleri

Eskişehir’de il, ilçe ve köylerinde hala geleneksel giysi kullanılmaktadır. Nesilden nesile geleneği sürdüren halk gerek gündelik hayatlarında gerekse özel gün ve gecelerinde (düğün, nişan vb.) geleneksel giysi parçaları çeşitlerini kullanmaktadırlar.

Eskişehir’de köy kadınlarının hemen hepsi de aynı biçimde giyinirler. Başlarında ya beyaz bir dokuma başörtüsü ya da peştamal vardır. Ayaklarına, alacalı basmadan yapılmış donlar giyerler. Kadınlarda şalvar vardır ki bu usul şimdi tamamıyla terk edilmiş bulunmaktadır. Bir şalvar en aşağı on metre kumaştandır yapılır. Kumaş ipekli ve dallıdır. Üzerine sırmalı cepkenler giyilir. Başa alın üzerine ve boyna sarı altınlar sıralanır. Günümüzde bu giysiler bazı düğünlerde görülmektedir. Esas kıyafet olmaktan çıkmıştır. Elbiseyi gece ve gündüz namı ile ikiye ayıranlar vardır. Kadın tarlada, evde daimi bir faaliyet içinde bulunduğundan gündüz elbiseleri ekseriyetle pejmürdedir (Eskişehir İl Yıllığı, 1967: 104-106).

Cepken altına giyilen şalvar düz mor kumaştan da olabilir. Göbek kısmına ve belden aşağıya doğru çubuk şeklinde harç konulur. Şalvar sırmalı ve renkli, desenli kumaşlardan da yapılabilir. Şalvarda giyene göre beden ölçüsü söz konusu olmadığı için, büyük geldiğinde önde bir kuşakla toplanarak kat yapılır. Bele gümüş kemer takılır (Albek, II.Dizi: 240).

Yöreye göre değişik biçimlerde ve farklı boylarda şalvar modelleri vardır. Çeşitli enlerde kumaşların birbirine dikilmesiyle oluşturulan, enleri çok geniş, boyları normal uzunluğun üstünde olan paçasız şalvarlardır. Paçalı şalvarlar normal genişlik ve uzunlukta olup gündelik giysi olarak kullanılır. Köylü ve Yörük kadınları rahat kullanımından dolayı yarı açık apışlı şalvarları tercih etmişlerdir (Kancan, 1998: 36).

Gündelik kadın giysisi “ağı çalık” donudur. Bunlar basma, pazen gibi canlı renkli çeşitli kumaşlardan yapılmışlardır. Şalvar 4 en kumaş kullanılarak ağı bol büzgülerle ayak bileklerine kadar inmektedir. Beli uçkurla büzülür, ağ kısmı daha derin oyulmuştur (Kancan, 1998: 36-37). Eskiden bu şalvar ya da ağı çalık don üzerine pamukludan yapılmış oya göynek ya da bürümcük göynek giyilirdi (Albek, II. Dizi: 239).

Özel günlerde giyilen “sefayi don”, belden topuklara kadar uzun, bol kesimli paça, astarlı ve astarsız olarak kullanılabilen bir giysidir. Sefayi donların genişliği 3,5 metre ile 4 metre arasında değişmektedir. Sefayi don, ismini kullanılan sefayi kumaştan almaktadır. Sefayi don’un, her türlü renk ve desenden hazırlanan çeşitleri vardır. Belli bir renk veya desen özelliği yoktur. Bel kısmına ‘hera’ denilen kumaş, uçkur olarak geçirilir. Hera yalnızca bordo renginde yapılmaktadır. Uçkur yerinin genişliği yaklaşık 5 cm. genişliğinde makine dikişi yapılmıştır (Kancan, 1998: 36-37).

Pesent: İpek ve benzeri kumaşlardan yapılan şalvara yörede ‘pesent’ adı verilir. Pembe, vişneçürüğü, kırmızı renkleri seçilir. Modeli oldukça geniştir ve 8–10 metre kumaştan yapılmaktadır. Şalvarın paça kısımları pul, payet, sim ve sırma işlemelidir. Şalvarın bel kısmına uçkurluk fitil geçirilip büzülür. Ön kısmındaki fazlalık soldan sağa doğru alınarak uçkur arasına sokulur. Bunun nedeni yürüyüşte ve dans sırasında rahatlığı sağlamaktadır. ‘Elmasiye’ ise, Seyitgazi ilçesi Kırka yöresi ve çevresinde sıkça kullanılan giysidir. Yörede pek az kullanılan ‘Kutnu’ kumaştan yapılır. Uzun kollu,

yakalıklı, yaka kısımları, kol ağızları sim ve sırma işlemelidir. Şalvar kısmı dar, yan tarafları ve paça kısımları sim sırma işlidir (Koçkar, 1999: 77-81).

Eskişehir il ve ilçelerindeki gözlemlere dayanarak geleneksel kültürün halen gerek köylerde gerek il ve ilçelerde günlük giysi olarak kullanılırken bazı kesimlerde özel gün giysisi olarak kullanılmaktadır. Düğün, nişan gibi özel günlerde gelenekleri sürdürmek adına gelin kız ve yakınları şalvarlı takımları kullanmaktadır.

Son zamanlarda şalvarlı giysi üzerine, beyaz tülde yapılan bir duvak ince bir taç'a takılarak kız evi tarafından gelinin bekar arkadaşlarına dağıtmakta ve birlikte oynanmaktadır. Bu yakın zamanlarda gençlerin birbirinden görerek yaptığı bir adet haline gelmiştir. Bu sayede bekar erkekler bekar kızları görerek tanışma fırsatı yakalamaktadırlar.

Beylikova ilçesi şalvarı incelendiğinde, günlük hayatta ev, tarla ve bahçe işleri yaparken kullanıldığı söylenebilir. Pamuklu kumaştan yapılan şalvarın beli uçkurlu ve büzgülü olup, paçaları düzdür. Karışık desenli kumaş seçimi yapılan şalvarın iş yaparken kullanıldığından kir tutmaması için tercih edildiği düşünülmektedir.

Eskişehir Sivrihisar ilçesine ait Fotoğraf 14'te görüldüğü gibi; oldukça bol bir kesime sahip paçaları büzgüsüz şalvarın bel kısmı ise bir uçkur ile büzülmüştür. Ayrıca bel kısmına ayrı bir kumaştan parça geçirilerek uçkur yeri dikilmiştir. Dikiminde yaklaşık olarak 10 m saten kumaş kullanıldığı için oldukça geniş ve ağır bir şalvardır. Sivrihisarlı kadınlar süs ve giyime oldukça fazla önem göstermektedirler. 2 metre altından zincir kolyeleri, beşi bir yerde takıları ile gösterişli bir yaşam süren kadınlar için 10 m.'lik giysiyi taşımak olumsuzluk yaratmamaktadır (Şekil 11).

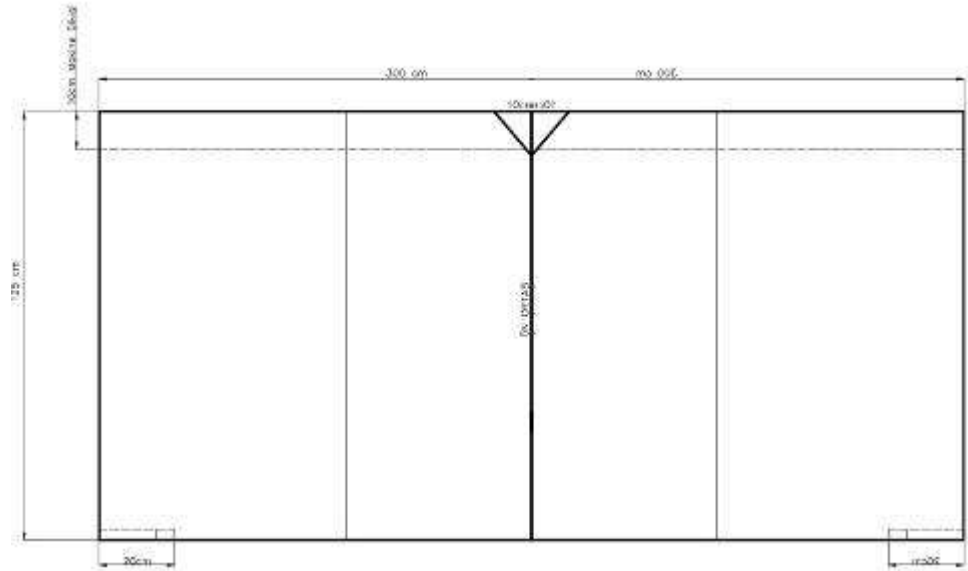

Fotoğraf 13. Beylikova İlçesi Şalvarı

Fotoğraf 14. Sivrihisar İlçesi Şalvarı

Beylikova ve Sivrihisar ilçesi şalvarları Şekil 11de görüldüğü gibi, biçim ve şekil olarak aynıdır.

Şekil 11. Sivrihisar ve Beylikova İlçesi Şalvarı Teknik Çizimi

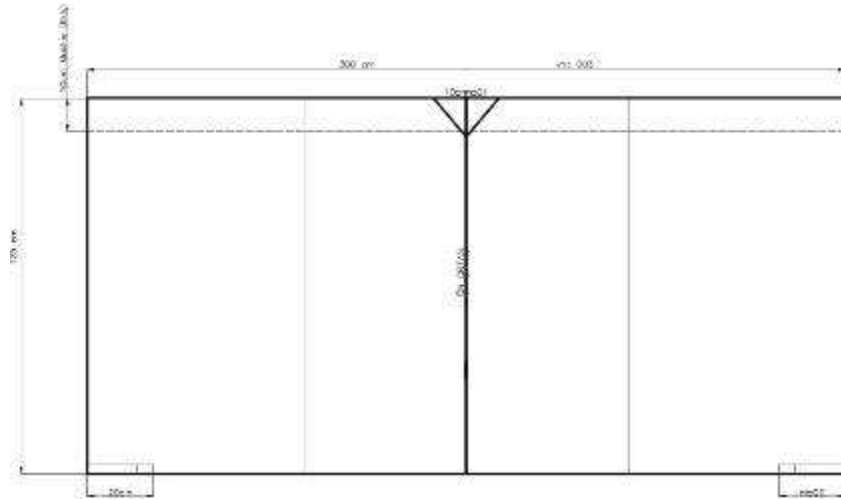
Fotoğraf 15'deki fotoğrafta görüldüğü gibi İnönü ilçesi şalvarı kadife kumaştan yapılmıştır. İki yanında boyuna sırma işlemeleri olup paça kısımlarında da işlemeleri vardır. Eskişehir kadife şalvarında işlemelerin ayrı bir değeri ve önemi vardır. Eskişehir'de halen önemli bir meslek halinde sürüp giden geleneksel giysi tasarımı ve işlemeciliği evde özel dikim yapıp sürdürülmektedir. Sim ve sırmalarla işlenen şalvarlar işlemenin desenine ve kullanılan ip ve sim sırma malzemelerine göre fiyatlarında değişiklik göstermektedir. Önceki yıllarda her genç kızın çeyizinde olmazsa olmazı olan geleneksel giysiler, günümüzde kiralanarak ya da yakın akrabalarından ödünç alınarak özel gün ve gecelerde kullanılmaktadır. Paçaları düz olan şalvarın beli uçkur yardımıyla

toplanmaktadır. Kadife kumaşların tercih edildiği ağır işlemeli giysiler koyu vişneçürüğü renkte olduğu gibi mor, kahverengi ya da kırmızı renkte de olabilir.

Derleme Komisyonunun (1972: 62-64-69) belirttiği, İnönü ilçesinde yaşlı ve orta yaşlılar koyu renkli kumaştan en az 8 metreden yapılan şalvarlar giyerler. Genç kızlarda şalvarlar çeşitli ve canlı renkli kumaşlardan yapılır İnönü ilçesi düğün ve davetlere giderken ‘kadife’ dedikleri simle işlenmiş şalvarlar giyerler tanımlaması araştırma sonucunda ulaşılan İnönü ilçesi şalvarının özelliklerini doğrulamaktadır.

Fotoğraf 15. İnönü İlçesi Şalvarı (kadife)

Şekil 12. İnönü İlçesi Şalvarı Teknik Çizimi

Günümüzde Eskişehir il ve ilçelerinde geleneksel giysi dışında ev, bahçe ve tarla işleri yaparken giyilen basma şalvar eskiye oranla değişime uğramıştır. Önceki dönemlerde 5-10 metreden dikilen şalvar şimdilerde 3 m den dikilmektedir. Bu

değişimin daha az kumaş kullanılarak giysinin daha ergonomik yaklaşımla hazırlanması sonucu kullanım kolaylığı sağlanmasından kaynaklandığı düşünülebilir.

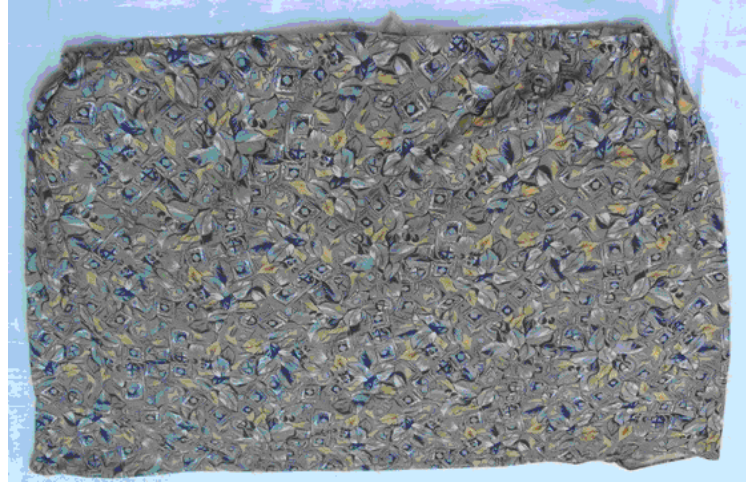
Örneğin Eskişehir'in Sivrihisar ve Mihalıççık ilçeleri kıyaslandığında Sivrihisar'daki kadınlar 10 m kumaştan dikilen şalvarlar giyerken, Mihalıççık ilçesinde 5 m kumaştan dikilmiş şalvarlar kullanılmaktadır. Sivrihisar'daki kadınların yaşam tarzının farklı olması bunun nedeni olarak görülebilir. Ev işleri dışında ağır işler yapmayan Sivrihisar kadınları sık sık düzenledikleri ve "gün" adını verdikleri toplantılarında 10 m kumaştan dikilmiş ağır şalvarları giyip yaklaşık 2 m uzunluğunda altın zincir takarlar. Buna karşılık Mihalıççık ilçesindeki kadınlar erkeklerle birlikte tarla bahçe işleri yapıp ev geçimine katkıda bulunmaktadırlar. Ağır işler yapan kadınlar bu nedenle taşınması kolay ve daha ergonomik olan şalvar biçimini benimseyerek 5m kumaş kullanılan şalvar giymektedirler. Bu şalvarlarda kullanılan kumaş miktarının günümüzde 3 metreye kadar düşmüş olması, geleneksel giysiler gibi giysi formlarının da gün geçtikçe bozulmaya devam ettiği şeklinde yorumlanabilir.

4.1.6. Karaman İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel Özellikleri

Karamanda kullanılan şalvar örnekleri incelendiğinde, ulaşılan şalvarlarda hepsinin ortak özelliği olarak paçaları düz ve büzgüsüz olup, beli uçkur yardımıyla büzülmüştür. Yapılan araştırma sonucu elde edilen verilere göre kadınların şalvarı; tarla, bahçe ve ev işleri yaparken kullandıkları, geleneksel giysi olarak ise özel gün ve gecelerde kullanılmaya geleneğinin ise gün geçtikçe azaldığı gözlenmiştir.

Karaman Kazımkarabekir ilçesi şalvarının beli uçkur yardımıyla büzülmüş, paçası ise düz büzgüsüzdür. Dikdörtgen biçimindeki şalvar, ön ve arka ortasından kumaş katı olup, ağ kısmına genişçe bir ağ parçası geçirilmiştir. Ağ kısmı düşük ve oyuntusu azdır. Ağ kısmı giyildikten sonra uçkur içine sokularak belde toplanmaktadır. Basma kumaşından yapılan şalvar, ev ve tarla işleri için günlük kullanımda kullanılmaktadır. Bu nedenle karışık desenli ve koyu renk kumaştan tercih edildiği düşünülmektedir.

Berber'in (1999: 95-96) tanımına göre; Karaman'da kadınların 'gündeye' ve 'gişilik' olarak iki çeşit giysi türleri vardır. Gündeye: ev içinde günlük olarak giyilen giyecektir. Alta ilçenin karakteristik kadın giysisi olan çeşitli kumaşlardan dikilmiş, içi astarlı, geniş ağılı oldukça bol ve dökümlü şalvar giyilir. Şalvarın beli uçkurla bağlanır, paçaları ayak geçecek genişliktedir. Gişilik: bu giysi gezmelerde, düğün ve bayram gibi özel günlerde giyilir. Üste yelek, alta şalvar ve ayakkabı giyilir. Araştırmada ulaşılan şalvar örneğinin "gündeye" adı verilen şalvar olduğu görülmektedir.

Fotoğraf 16. Kâzımkarabekir İlçesi Şalvarı

Kazımkarabekir ilçesinde ulaşılan bir başka şalvar örneğinde ise, paçalar düz büzgüsüz olup, uçkur parçası için belde üçgen biçiminde açıklık bırakılmıştır. Ön ve arka ortadan dikişli olan şalvarın her iki yanına, ayak bileğinin geçeceği açıklık genişliğinde yan parçalar ilave edilmiştir. Yan parçalar bele doğru daralmaktadır. Ağ oyuntusu olmayan şalvar saten ve çizgili kumaşlardan yapılmakta ve içi astarlıdır.

Kazımkarabekir ilçesi şalvarları uçkur yardımıyla beli toplanarak büzüldükten sonra, ön ağ kısmı toplanıp bele sokularak giyilmektedir. Yüz yılı aşkın bir tarihi olan bu giysiler genellikle aileden yadigâr kalan bir hatıra olarak sandıkta saklanmakta ve kullanılmamaktadır.

Karaman Ayrancı ilçesi şalvarının da aynı kalıp özelliklerini taşımasına rağmen biçki tekniğinde daha pratik yöntem uygulandığı gözlenmiştir. Dikdörtgen biçiminde parça ikiye katlanarak yanlardan dikilmiş ve beli lastikle büzülmüştür. Paçalar ise

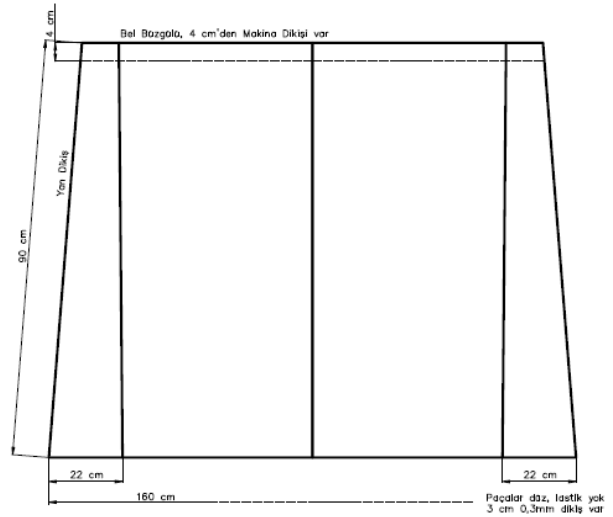
kumaş katı yapılan yerden oyularak çıkarılmıştır. Gündelik kullanım amaçlı olan kadife şalvar, günümüzde kullanılmamakta, sandıklarda saklanmaktadır (Şekil 13).

Fotoğraf 17. Kâzımkarabekir İlçesi Şalvarı

Fotoğraf 18. Ayrancılar İlçesi Şalvarı
Şalvarı

Şekil 13. Kâzımkarabekir İlçesi
Teknik Çizimi

Karaman ilindeki en farklı giyim-kuşam özellikleri, merkeze bağlı Taşkale kasabasında görülür. Kadınlar kendilerine ait özel dikilmiş siyah şalvar giyerler. Ancak bu kıyafet, bugün için sadece yaşlı kadınlara aittir. Genç nesil, bu tür giysileri terk ederek, modern giyim-kuşana dönmüştür (T.C. Karaman Valiliği, 1998: 50); (Uysal, Alodalı ve Demirci, 1992: 582).

4.1.7. Kayseri İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel Özellikleri

Bir memlekette aynı dili konuşan insanların, yaşadığı bölgelere göre nasıl şive-ağız farkı varsa, giyim-kuşamlarında da farklar vardır. Kayseri'nin milli giysileri üzerinde üzerine şimdiye kadar bir araştırma yapılmamıştır. Ele alınan bilgiler yaşlı kimselerden alınmış bilgilerdir. Kayseri mahalli giyimi, Anadolu'nun diğer bölgelerinden az çok farklarla ayrılır. İldeki milli giysileri incelerken, bölgede yaşayan kabileleri ayrı ayrı ele almak gerekir. Zira giyim-kuşam hususunda kabileler arasında görülen fark, kasaba ve köyler arasında da söz konusudur (Kayseri Valiliği, 1974: 124-125).

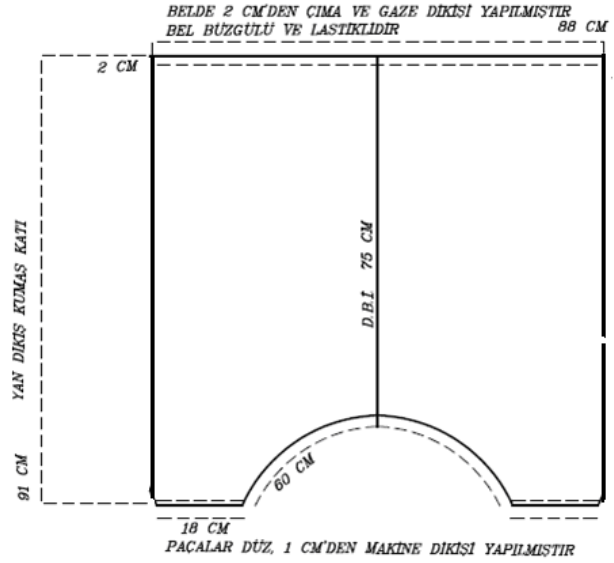
Uzunyayla havalisinde kurulmuş Pınarbaşı'nda yaşayan aileler ile aynı ilçenin Pazarören havalisinde yaşayan ailelerin kuşamlarında farklar göze çarpar. Daha çok XX. yüzyılın ilk yarısında Kayseri'de görülen kadın giysileri; kadın yaradılışı itibariyle erkeğe nazaran giyim ve süslenmede, tarihin her devrinde daha hassas olmuştur. Bulunduğu yerin coğrafyasına göre açık veya kapalı, ince veya kalın giyinirken; mahalli renkler ve motifler de giysilerde hakim olmuştur. Mahalli kadın giysileri isim olarak şunlardır: Üç-etek, Bindallı, Çinti, Hırka, Salta, Cepken, Çarşaf. Bugün bunlar hemen hemen yok denecek kadar azalmıştır. Ancak meraklı ailelerde birer antika eşya olarak saklanmaktadır (Kayseri Valiliği, 1974: 125).

Kayseri yöresinin şalvarları genellikle, ön ve arka orta dikişi arasında değişik formlarda kuş parçası olan, beli büzgülü, düz paçalı, özelliklere sahiptir. İlçelere göre şalvarların biçimsel özelliklerinde detay farklılıkları görülmesine rağmen genel şalvar formunun korunduğu gözlenmektedir. Kayseri ilinde şalvarın genellikle günlük ev işleri yaparken ev giysisi olarak veya tarlada çalışırken iş giysisi olarak giyildiği diğer yaşam alanlarında kullanılmadığı belirlenmiştir.

Melikgazi ilçesi şalvar özellikleri incelendiğinde; ön ve arka ortası dikişli, ağ parçasız, paçası düz ve beli lastik ile toplanmıştır. Farklı çiçek desenlerden oluşmuş basma kumaş kullanılan şalvarların renk özellikleri kullanan kişinin yaşına göre farklılık göstermektedir. Günlük yaşamda ev ve iş giysisi olarak kullanılan şalvarlar için, yaşlı kişiler koyu renk kumaşları tercih ederken, gençlerin daha parlak ve canlı renkli desenlerden oluşan basma kumaşları tercih ettikleri gözlenmiştir (Şekil 14).

Fotoğraf 19. Melikgazi İlçesi Şalvarı

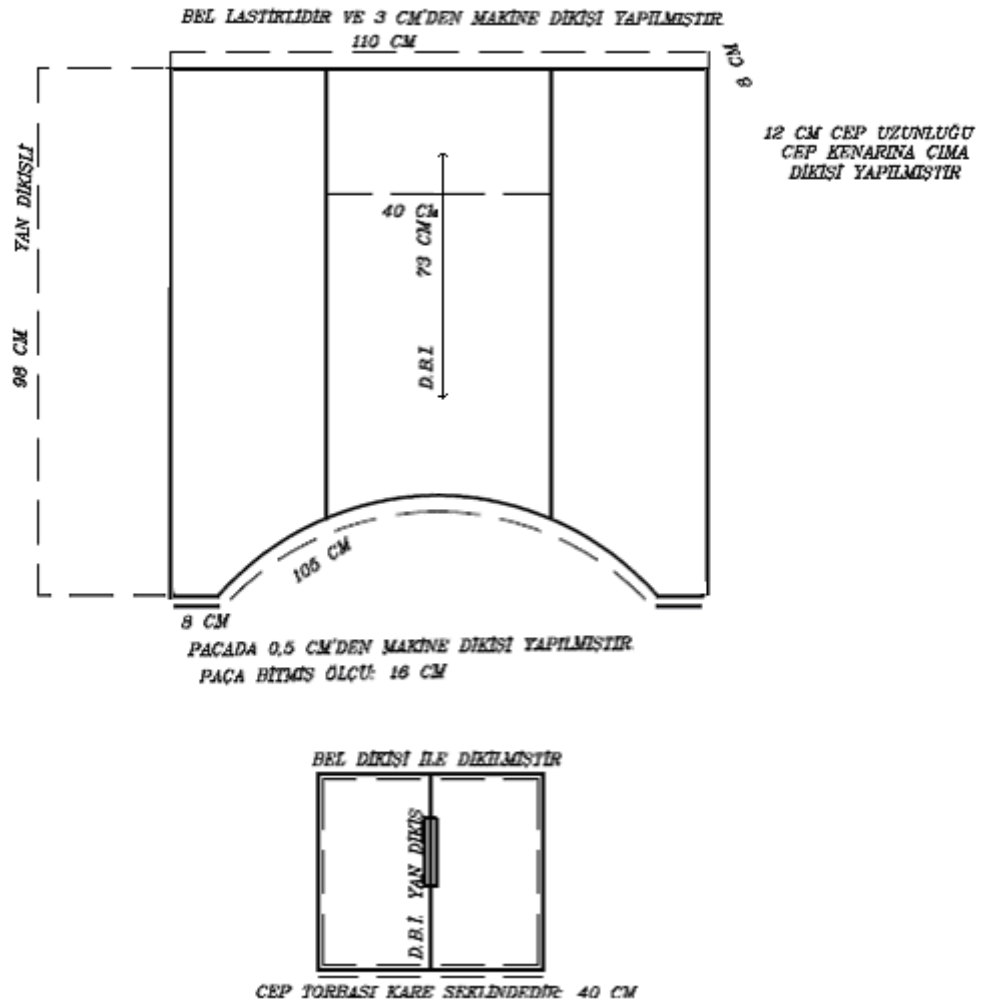
Şekil 14. Melikgazi İlçesi Şalvar
Teknik Çizimi

Pınarbaşı Kızılören köyü şalvar özellikleri, paçası düz olup beli lastikle toplanmıştır. Şalvarın ağ kısmına uzunlamasına dikdörtgen biçiminde ensiz bir ağ parçası geçirilmiştir. Sağ yanda dikişten açılan cep vardır. Cep ayrıntısı özellikle gençlerde çağımızın getirdiği cep telefonu kullanımına ilişkin kullanım kolaylığı sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. Günlük yaşamda ev ve iş giysisi olarak kullanılan şalvarlar için, yaşlı kişiler koyu renk kumaşları tercih ederken, gençlerin parlak ve canlı renkli desenlerden oluşan basma kumaşları tercih ettikleri gözlenmiştir. Ayrıca ulaşılan bir başka Kızılören köyü şalvarında görüldüğü gibi, özellikleri aynı olup sadece cep ayrıntısı kaldırılmıştır (Şekil 15).

Kayseri Kocasinan'da kullanılan şalvar, paçası aynı şekilde düz ve büzgüsüzdür fakat paça genişliği diğer illere oranla daha dardır, beli lastik yardımıyla büzülmüştür. Şalvar ağ kısmına dikdörtgen biçiminde geniş bir ağ parçası geçirilmiştir, ayrıca ceplidir. Pazen kumaşından yapılan şalvar günlük ev ve tarla işleri yapılırken kullanılmaktadır (Şekil 15).

Fotoğraf 20. Kocasinan İlçesi Şalvarı

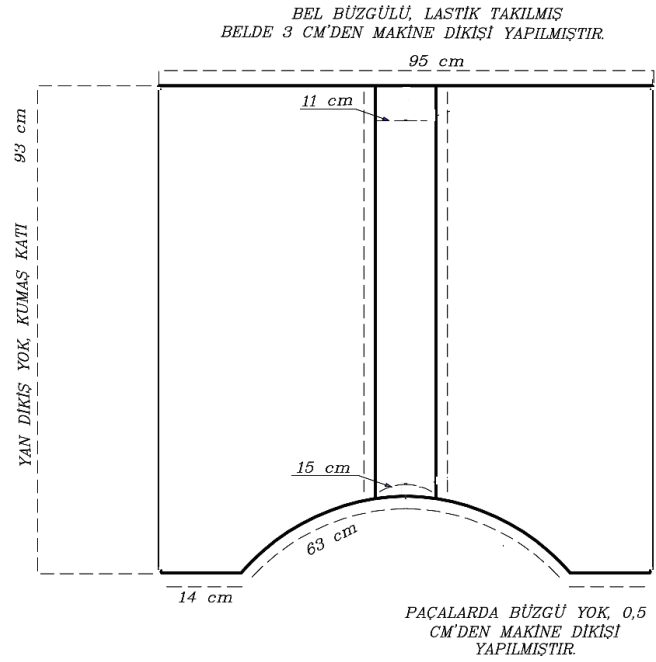
Fotoğraf 21. Pınarbaşı İlçesi
Kızılören Köyü Şalvarı

Şekil 15. Kocasinan ve Pınarbaşı İlçesi Şalvar Teknik Çizimi

Kayseri Pınarbaşı ilçesinde ulaşılan bir başka şalvarı örneği ise, beli büzgülü olup paçaları büzgüsüzdür. Ağ parçasına diğer örneklerde görüldüğünden daha dar bir ağ parçası geçirildiği görülmektedir. Ayrıca diğer şalvar örneklerinde görülen cep ayrıntısı yoktur. Basma kumaşından yapılan şalvar, çiçek desenli olup ev ve bahçe işleri yaparken kullanılmaktadır (Şekil 16).

Fotoğraf 22. Pınarbaşı İlçesi Kızılören Köyü Şalvarı

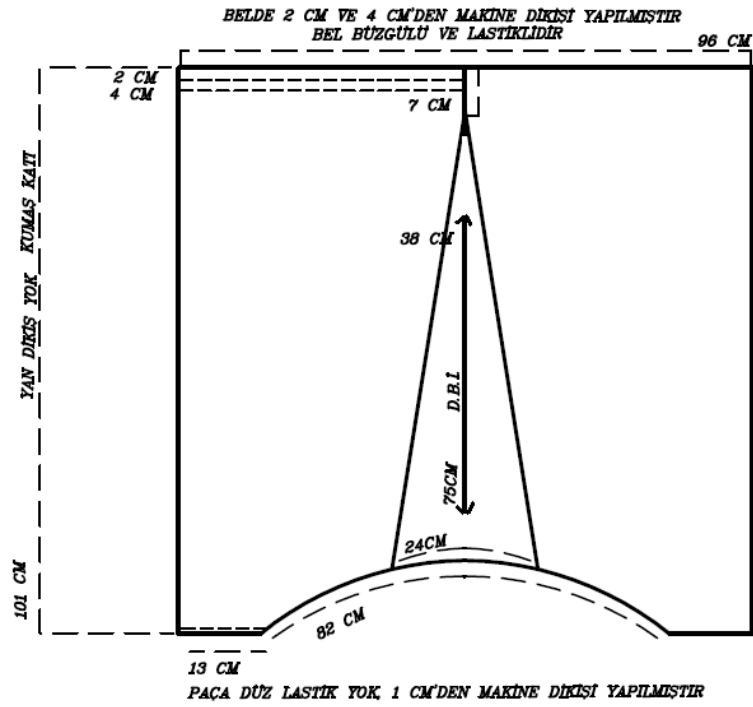

Şekil 16. Pınarbaşı İlçesi Kızılören Köyü Şalvar Teknik Çizimi

Kayseri Tomarza Çanakpınar köyünde şalvar paçaları düz, bel büzgülü ve lastiklidir, ağ kısmında ise diğer ilçe ve köylerden farklı olarak ağ parçası üçgen parça geçirilmiştir ve ağ kısmı düşüktür. Pazen kumaşından yapılan şalvar günlük ve tarla işleri yapılırken giyilmektedir. Koyu renkleri yaşlılar kullanırken açık ve canlı renkleri ise gençler kullanmaktadır (Şekil 17).

Fotoğraf 23. Tomarza Çanakpınar Köyü Şalvarı

Şekil 17. Tomarza Çanakpınar Köyü Şalvar Teknik Çizimi

4.1.8. Konya İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel Özellikleri

Kasaba halkı gelenek ve göreneklerine çok düşkündür. Bunu sosyal yaşantılarına, günlük yaşantılarına aktarmışlardır. Kadınların giyim kuşamı şalvar ve işliktir (Sezgin, 1995: 208).

Gelenek göreneklerine bağlı olan halk geleneksel giyimde de bu bağlılığını sürdürmektedir. Özel törenlerde düğünlerde hala kullanmakta oldukları geleneksel giysi öğeleri ayrı bir önem taşımakta olup, hemen hemen her genç kızın çeyiz sandıklarında ayrıca yerini almaktadır.

Konya yöresinin şalvarları beli büzgülü, düz paçalı, özelliklere sahiptir. İlçelere göre şalvarların biçimsel özelliklerinde detay farklılıkları görülmesine rağmen genel şalvar formunun korunduğu gözlenmektedir. Konya ilinde şalvarın genellikle özel günlerde ve düğün, nişan giysisi olarak giyildiği belirlenmiştir.

Paçaları çok dar olan iç donunun bel kısmına uçkur bağlanır, geniş olarak dikilmektedir. Konya kadını eskiden entariye yoğun ilgi göstermezdi fakat gelinler ve yaşlı kadınlar entari giyerlerdi. Çünkü işlik ve don entariden daha kıymetli görülmektedir. Konya’da bir kadına bir şalvar, 8–9 metre kumaştan yapılırdı. Akşehir ve çevresinde 14 metre kumaştan bir takım elbise çıktığı söylenmektedir. Şalvar, belden topuklara kadar uzar, gayet bol dikilir, çekme payı da buna eklenir. Paçalar oldukça dar olup vücut çizgileri şalvarın kıvrımları arasında belirsiz hale gelir (Konya 1973 İl Yıllığı, 1973: 322-324).

Bol ağılı olan Don (Şalvar) için beş metre kumaş harcanır. Giysilerin kumaşları; sali, kiron, demor, güllü enver seten, kutni, şip, allı güllü(Çallı yünlü) basma, dağdeviren, meydaniye, kadife’dir (Ereş, 1992: 142-159).

Şalvar bol şekilde dikilmiş, işlemeli bir uçkurla kuşağın üzerine geçirilmiştir. Orta halli Konyalı hanımlar özel günlerde daha farklı giyinirlerdi. Giysilere ‘kişilik’ denirdi. Bu giysiler iki parçadan oluşurdu. Üstte cepken, altta şalvar giyilirdi. Bu tip giyinişte bele kuşak ve madeni kemer takılırdı. Her hanım giysisini kendi durumuna göre uydururdu. Örneğin yaşlı kayınvalide şitariden işlik şalvar giyer beline acem

dalından kuşak sararlardı, bazı hanımlar ise şalvar ve işlik için ağır Bursa kumaşını tercih ederlerdi (Odabaşı, Yayın no 13: 145-149).

Şalvar dokuz arşın kumaşından yapılırdı. Belden topuklara kadar iner ve bol kısmı uçkur ile bağlanan, vücudun bütün hatlarını içerisinde kayıp eden bir çeşit bol pantolon şeklinde olup, paçalarının ağı dar olurdu. Birçok kimseler şalvarın hareketle aşağı sarkması için işlikle şalvarın birleşim yerinde uçkur üzerinde kuşak kuşanırdı (Şenol, 1971:23).

Şalvar belden topuklara kadar iner torba biçiminde, bol dökümlüdür. Cepleri gizli ve yanlarda, cep ağızları ve paçalarda kaytan geçmiş olarak aşınmayı önlemek üzere kullanılır. Ön yüzü sırma tellerle süslü, çoğu kez koyu renkli, basma, kadife veya yünlü kumaşlardan oluşmaktadır. Yörede dar şalvarlara ise dizlik adı verilir ve yöre halkı tarafından sevilerek giyilmektedir (Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1975: 114).

Akşehir, Doğrugöz köyünde ulaşılan şalvar, dikdörtgen şeklinde iki yanda düz bir şekilde oyulmuş paçaları, beline uçkurluk parça geçirilerek büzülen, ön ve arka ortasından dikişli örneklerle rastlanmıştır. Karışık desenli saten kumaş kullanılarak yapılan şalvar, örneği düğün, nişan gibi özel günlerde giyilmektedir.

Akşehir, Atakent Köyü'nde şalvar Doğrugöz köyünde rastlanan şalvar gibi beli lastik yardımıyla büzülmüş, paçaları ise büzgüsüz düzdür. Dikdörtgen biçiminde kesimi olan şalvarın, sağ yan dikişte cep bulunmaktadır. Atakent şalvarı simli, karışık desenli, saten kumaşından yapılmış olup düğün, nişan, bayram gibi özel günlerde giyilmektedir.

Fotoğraf 24. Akşehir, Doğrugöz Köyü Şalvarı

Fotoğraf 25. Atakent İlçesi Şalvarı

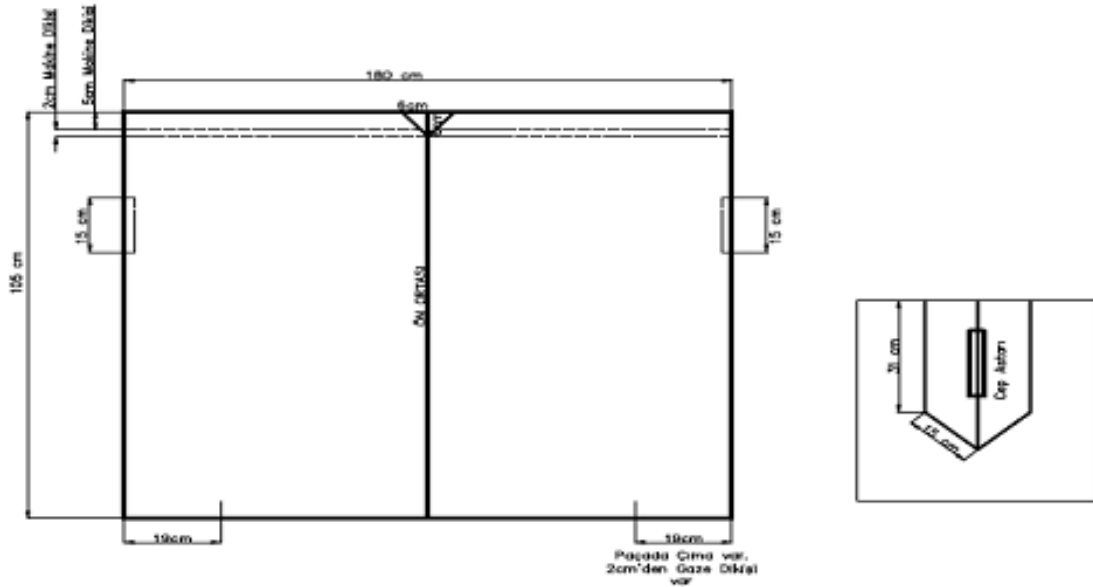
İlgın Eldeş köyünde ulaşılan şalvar diğer ilçelerle benzer özelliktedir. Beli uçkur yardımıyla büzülmüş, paçaları düz ve büzgüsüzdür. Parlak, açık pembe, saten kumaşından dikilen şalvar örneği tek taraflı cep model özelliğine sahip olup, düğün, nişan gibi özel günlerde giyilmektedir.

Akşehir Evi Derneği arşivlerinden ulaşılan şalvar örneği beli uçkur yardımıyla büzülmüştür, paçaları düz, büzgüsüzdür. Şalvar örneği dikdörtgen şeklinde olup ön arka ortası, ön yan kısımları dikişlidir. Yan dikişten açılan cep bulunmaktadır. Bütün örneklerde uçkur yeri olarak üçgen şekilde ön ortada açıklık bırakılmıştır. Konya şalvar örneklerinde ağ düşüklüğü paça hizasındadır, oyuntu yapılmamıştır (Şekil 18). Giyildikten sonra ön ağ kısmını bele sokarak kullanılmaktadır. Pembe renkte ve üzerinde koyu yeşil üzüm salkımı deseni olan, parlak saten kumaş kullanılarak yapılan şalvar örneği, düğün, nişan gibi özel günlerde kullanılmaktadır.

Fotoğraf 26. Akşehir İlçesi Şalvarı Fotoğraf

27. İlgın, Eldeş Köyü Şalvarı

Şekil 18. Konya İli Şalvarı Teknik Çizimi

4.1.9. Kırıkkale İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel Özellikleri

Kırıkkale ilinin çok köklü bir geçmişi olmasına rağmen gerek dışarıdan yoğun göç alması, gerek teknolojik etmenler kültür yozlaşmasına neden olduğu, özellikle geleneksel giyim konusundaki kültürün kaybolmaya yüz tuttuğu düşünülmektedir.

Kırıkkale ve yöresi Türk insanının uğradığı kültür değişimine uğramıştır. Prof. Dr. Mümtaz Turhan'ın 'Kültür Değişmeleri' adlı eserinde belirttiği gibi; teknolojinin getirdiği değişme rüzgârı Anadolu'nun her yöresinde görülmektedir. Kırıkkale yöresinde, bilhassa köylerde giyim, kuşam geleneksel özelliği pek bozmamıştır. Bazı köylerde eskiye bağlı giyim ve kuşam devam etmektedir' (Altın, 2009: 343), (Altın, 2002: 79). Tespitine rağmen, araştırma sonucu Kırıkkale geleneksel kadın giyimi öğelerine ulaşmadaki güçlük ve ulaşılan örneklerin azlığı bu söylemi çürütmektedir.

Kırıkkale ili ilçelerinin de geleneksel giyim kuşam özellikleri, Anadolu'daki diğer yörelerin geleneksel giyim kuşam özellikleriyle benzerlik göstermektedir (Yahşihan Kaymakamlığı, 2006: 31). Kırıkkale insanının giyim kuşamı, gelenekselliğini yörelere göre kısmen sürdürmektedir. Bazı yörelerde üç eteğin yerini renkli şalvarlar almaktadır. Erkeklerde kinot pantolon, sivri burun ayakkabı, yelek, yakasız işlik (gömlek) ve ceket giyilir. Ne var ki gerek kadın gerek erkeklere özgü ve geleneksel giysiler her geçen gün kaybolmakta ve yerini çağımızın getirdiği çağdaş ve daha basit yapılı giysiler almaktadır (Demir, Örsdemir ve Altın,1997: 49–52).

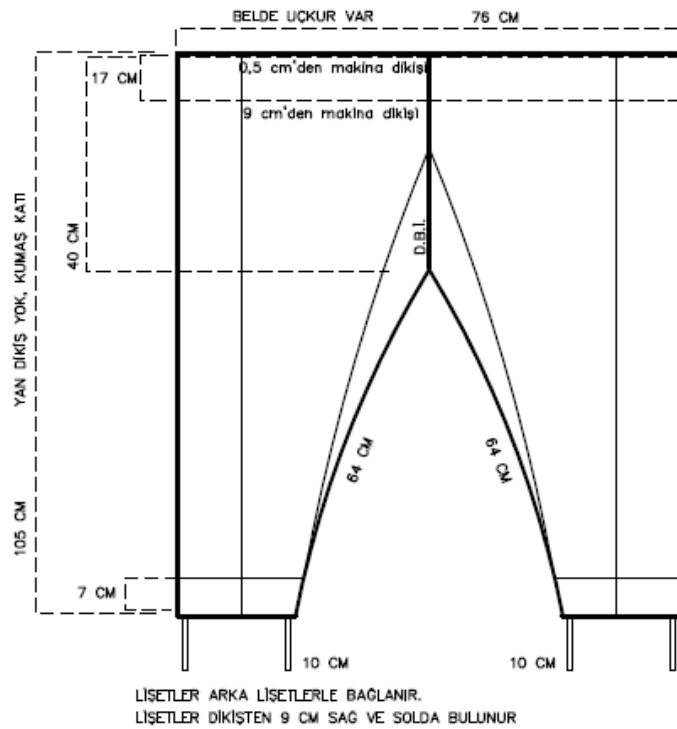
Kırıkkale ilinde iki adet şalvar örneğine ulaşılmıştır. Biri gündelik giyimde ev ve tarla işleri yaparken giyilen şalvar örneği olup, diğeri düğün, nişan, bayram gibi özel günlerde kullanılmaktadır. Özel gün şalvarının beli uçkur yardımıyla büzülmüştür, uçkur parçası için belde üçgen biçiminde açıklık bırakılmıştır, gündelik hayatta kullanılan şalvar örneği ise beli lastikle büzülmüştür. Paçalar düz büzgüsüzdür. Ön ve arka ortadan dikişli, dikdörtgen biçiminde iki önde iki arkada toplanmış dört ağ parçası geçirilmiştir. Paça ve ağ oyuntu kısmı aynı hizada olup, oyuntusu yoktur.

Kırıkkale Merkez Halk Eğitim Merkezi arşivlerinden ulaşılan şalvar beli uçkur yardımıyla büzülmüştür, paçaların 7 cm. yerinden itibaren ayrı kumaş kullanılmış olup,

lişet yardımıyla büzülmektedir. Oldukça yüksek ağa sahiptir olan şalvar örneği ön, ön yan ve arka ortası dikişlidir. Ön ağda iki, arka ağda iki toplamda dört adet üçgen kuş parçası geçirilmiştir (Şekil 19). Çizgili saten kumaştan yapılan şalvar düğün, nişan, bayram gibi özel günlerde kullanılmış olup, halk tarafından Halk Eğitim Merkezi arşivine bağışlanmıştır. Oldukça eski bir geçmişi olan şalvarın Fotoğraf 31’de görüldüğü gibi kumaşında deformeler meydana gelmiştir.

Fotoğraf 28. Merkez şalvarı

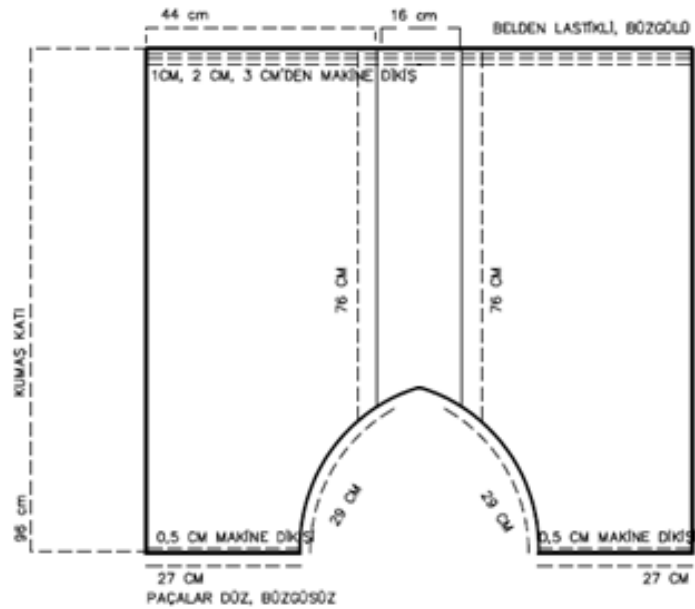

Şekil 19. Merkez Şalvarı Teknik Çizimi

Kırıkkale Yahşıyan Hacıbalı köyünde ise, beli lastik yardımıyla büzdürülen şalvarın paçaları düz ve büzgüsüzdür. Ön ve arka orta kumaş katı, dikdörtgen biçiminde ağ parçası geçirilmiş, paçası düz, ağ oyuntusu düşük ve az oyuntuludur (Şekil 20). Pazen kumaşından yapılan renkli ve çiçekli desenli şalvar gündelik yaşamda ev ve tarla işlerinde kullanılmaktadır.

Fotoğraf 29. Yahşıyan, Hacıbalı Köyü Şalvarı

Şekil 20. Yahşıyan, Hacıbalı Köyü Şalvarı Teknik Çizimi

4.1.10. Kırşehir İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel Özellikleri

Kırşehir geleneksel kadın giysi parçaları; başta fes, içlik, cepken, üçetek, kuşak, şalvar ve ayakkabı'dan oluşmaktadır. Şalvar (don) genellikle koyu renk zeminin üzerine küçük çiçekli ve motifli basmalardan yapılır. Yerine göre, çiçekli ve kendisinden yollu kadifelerden de yapılır. Belleri uçkurlu, paça ağızları düğmeli ya da lastikli olur. Peyik kısmı genişçe, paçalar bol bir şekilde dikilir (Cihan, 1990: 61).

Kırşehir Şalvarı (don), genellikle koyu renkli çiçekli ve motifli basmalardan yapılır. Kendinden desenli dimi kumaştan yapıları zenginlik ifadesidir. Belden uçkurlu, paça ağızları büzmeli lastiklidir. Bol paçalı ve bol peyiklidir (Erden, Şenol, Tezsever ve Kartal, 1999: 257).

Kırşehir'de iç donları, pazen ya da basmadan yapılmış uzun bol paçalıdır. Şalvar ise çok bol, paçası büzgülü, beli uçkurlu kumaşı yün, basma, ipekli ve kutnudan yapılır. Zenginler, yeni gelinler ipek kadifeden, diğerleri ipekli veya benzeri kumaşlardan yapılan şalvarlar giyilmektedir (Derleme Komisyonu, 1972: 97).

Kırşehir ilinin şalvarları genellikle, ön ve arka ortası dikişi arasında değişik formlarda kuş parçası olan, beli büzgülü, düz paçalı, özelliklere sahiptir. İlçelere göre şalvarların biçimsel özelliklerinde detay farklılıkları görülmesine rağmen genel şalvar formunun korunduğu gözlenmektedir. Kırşehir ilinde şalvarın genellikle günlük ev işleri yaparken ev giysisi olarak veya tarlada çalışırken iş giysisi olarak giyildiği diğer yaşam alanlarında kullanılmadığı belirlenmiştir.

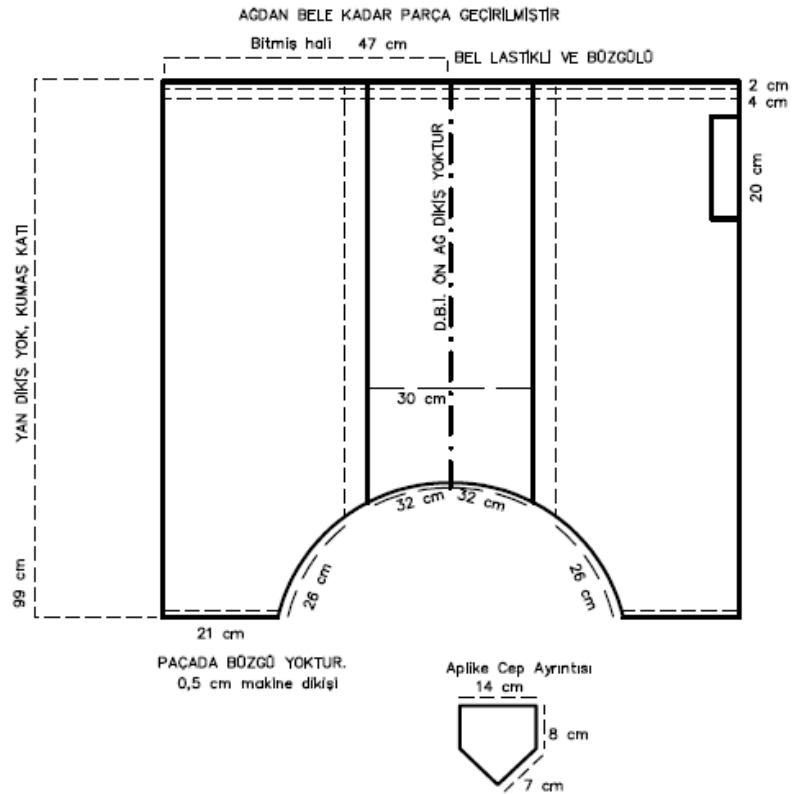
Seyrek köyünde paçalar büzgüsüz, bel büzgülü ve lastiklidir, uzunlamasına dikdörtgen biçiminde ağ parçası geçirilmiştir. Şalvar iki yanında cep modeli görülmektedir. Cepler biye yardımıyla büzülmüştür (Şekil 21). Pazen kumaşından yapılan şalvar örneği günlük ve tarla işi yapılırken giyilmektedir.

Seyrek Köyü'nde ulaşılan diğer bir şalvar örneği incelendiğinde, beli lastik yardımıyla büzülmüştür paçası ise düzdür. Ayrıca seyrek köyündeki diğer şalvar örneğinden farklı olarak cepsizdir. Ağ parçasında daha dar bir peş parçası bulunan

şalvar, karışık renkli ve çiçekli desende basma kumaştan yapılmış ve günlük ev ve tarla işleri yaparken kullanılmaktadır (Şekil 21).

Fotoğraf 30. Seyrek Köyü Şalvarı

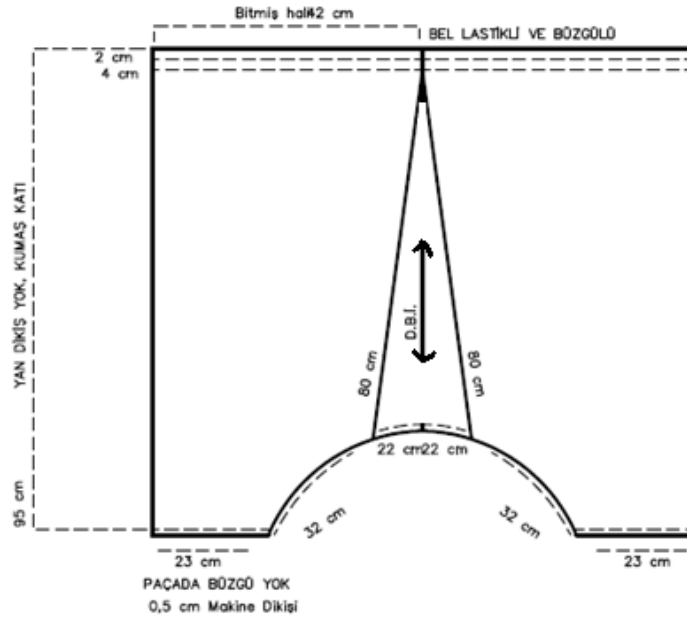

Şekil 21. Seyrek Köyü Şalvarı

Mucur ilçesinin Kurugöl köyünde beli lastik yardımıyla büzülmüş, paçaları ise düzdür. Karışık renkli ve çiçekli basma kumaşı kullanılan şalvarın, ağ kuş parçası üçgendir ve ağı düşüktür (Şekil 22). Pazen kumaşından yapılan, karışık desenli ve koyu renkli olan şalvar, sadece ev işlerinde ve tarlada kullanılan şalvar gençler tarafından kullanılmamaktadır. Günlük giyimde kullanılan şalvar diğer illerdeki şalvarlara göre fonksiyonellik ön plana çıkarılarak direk vücuda giyilmektedir. Şalvarın ön kısmının içine sokulmasına gerek duyulmadan kullanılabilinmektedir.

Fotoğraf 31. Mucur Kurugöl Köyü Şalvarı

Şekil 22. Mucur Kurugöl İlçesi Şalvarı Teknik Çizimi

4.1.11. Nevşehir İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel Özellikleri

Nevşehir yöresinin giyim ve kuşamı son zamanlarda özelliğini yitirmiş ve bir şehirleşme başlamıştır. Ancak eski giyim ve kuşam sürdüren eski geleneklere bağlı aileler ile yaşlı kesimi hala bir değişiklik yapmak istememektir. Nevşehir köylerindeki değişikliğin sebebi, Almanya'ya gidiş-gelişin çok olmasından kaynaklanmakta, bu yeniliğin halk normal olarak kabul etmektedir (Nevşehir Turizm Envanteri, 1984: 30).

Nevşehir de kadına düşen görev ve yetkiler ailelerin mali durumuna göre değişmektedir. Yaşantı seviyesi yüksek olan ailelerin kadınları sadece ev işleri ile uğraşmaktadır. Yaşantı seviyesi düşük olan aileler ise, kadınlar eşleri ile birlikte çalışmaya mecburdurlar. Eşleri ile birlikte iş elbiselerini giyerek tarlanın yolunu tutmaktadırlar (Nevşehir İli Yıllığı, 1968: 104).

Şalvar, peyiği yüksek, keten, pamuklu kumaşlardan yapılıyor Don ve işlikler ise çiçekli basma türü kumaşlardan yapılıyor (Alp, 1994: 28-29). Şalvar koyu renkte basma, divitin, pazen, Amerikan, şişeli basma, yün basma'dan yapılır. Biçimleri üç parça, paça kısmı biraz içerden kesilir (Derleme Komisyonu, 1972: 132).

Nevşehir ili şalvarları beli büzgülü, düz paçalı, özelliklere sahiptir. İlçelere göre şalvarların biçimsel özelliklerinde detay farklılıkları görülmesine rağmen genel şalvar formunun korunduğu gözlenmektedir. Nevşehir ilinde şalvarın genellikle günlük ev işleri yaparken ev giysisi olarak veya tarlada çalışırken iş giysisi olarak giyildiği diğer yaşam alanlarında kullanılmadığı belirlenmiştir

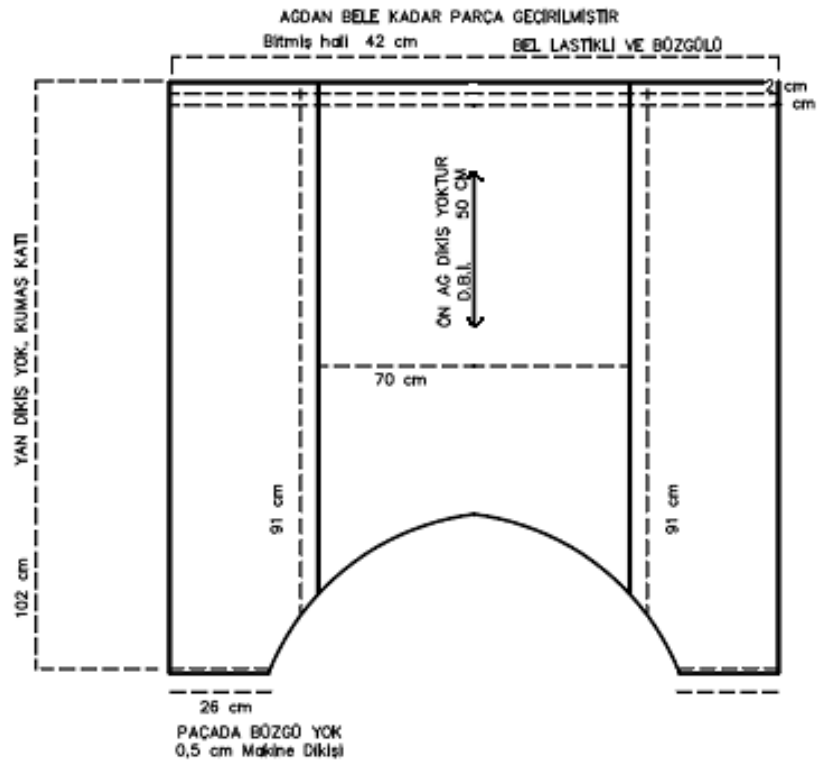
Acıgöl şalvar örneği, beli lastik yardımıyla büzülmüş paçaları düz ve büzgüsüzdür. Ön ve arka ortası kumaş katı olup, ağı düşük ve az oyuntulu ayrıca dikdörtgen biçiminde ağ parçası geçirilmiştir (Şekil 23). Şalvar giyildikten sonra ön kısmı toplanıp belin içine sokularak kullanılması gerekmektedir. Basma kumaşı kullanılarak yapılan şalvar, karışık çiçek desenli olup koyu renklidir. Bahçe ve tarla işleri yaparken kullanılmaktadır.

Gülşehir Yeniyaylacık şalvarı beli lastik yardımıyla büzülmüştür paçalar ise düz ve büzgüsüzdür (Şekil 23). Bel kısmı biye ile temizlenmiştir. Basma kumaşından yapılan şalvar koyu renkte yapılmış ayrıca karışık desenlidir. Giyildikten sonra ön kısmı belin içine sokularak kullanılmaktadır. Ev ve tarla işlerinde giyilen şalvar özel günlerde kullanılmamaktadır.

Fotoğraf 32. Acıgöl İlçesi Şalvarı

Fotoğraf 33. Gülşehir Yeniyaylacık Şalvarı

Şekil 23. Nevşehir Şalvarı Teknik Çizimi

4.1.12. Niğde İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel Özellikleri

Niğde ilinde ulaşılan şalvarlara bakıldığında, ulaşılan örnekler incelendiğinde gündelik hayatta kullanılan şalvarlara ulaşılmış olup, özel gün ve gecelerde kullanılan şalvarlara ulaşılamamıştır. Halktan edinilen bilgiye göre, Niğde ili çok fazla dışarıya göç verdiği için bu gibi gelenekler zamanla yerini modern giysilere bırakarak terk edilmiştir. Tarla bahçe işleriyle yakından ilgili olan Niğde ili kadınları, rahatlık bakımından uygun olan şalvar giymektedir.

Bugün özel günlerde Niğde giyimi, il merkezinde bir hatıra olarak yaşamakta, ilçe ve köylerde ise yavaş yavaş ortadan kaybolmak üzeredir. Fakat hemen her evin çeyiz sandıklarında örneklerine rastlamak mümkündür. Niğde’de kadın giyimleri incelenirken, renkten ziyade süse ve renklerin uyumuna dikkat edilirdi. Ev kadınlarının iki türlü giysileri vardır. Bunlardan birisi gündelik, diğeri ise ‘kişilik’ adı verilen belirli günlerde, yani düğünde, nişan törenlerinde, kına gecelerinde, süs dönürlüğünde giyilen giysilerdir (Niğde Valiliği, 1997: 201); (Niğde Turizm Envanteri, 1991: 32-33).

Bugün daha ziyade köylerde şalvar giyilmektedir. İç çamaşırı evlerde dokunan bezlerden yapılırdı. Bel lastiği yerine işlemeli uçkur takılmış, paçaları büzmeli uzun ve geniş donlar giyilirdi. Bunlar içe giyildiğinden iç donu, kalın bezden yapılanları ise işte giyildiğinden iş donu adlarını alırdı (Atlı, 1999: 211-212).

Niğde ilçesi Karakapı kadın giyiminde geleneksel giysi türü üçetek ve şalvar olmasına karşın bugün yalnızca yaşlı kadınlar tarafından giyilmektedir. . Genellikle pazen, divitin ve jarseden (jarse daha çok şalvarda kullanılmaktadır) yapılan bu giysilerde alabildiğine çarpıcıdır. Renklerin bu denli saf ve parlak seçilmesi Karakapılı kadınının doğa ile sürekli iç içe olmasına bağlanabilir (İmer, 1984: 53).

Niğde Altay köyünde ise; kadın giyim özellikleri Niğde yöresi köylerinin kadın giyiminden büyük ayrıcalıklar gösterir. Bunun başlıca nedeni deri eşya üretimi ve pazarlaması açısından Altay köylüsünün İstanbul, Niğde başta olmak üzere çeşitli illerle ilişki içinde olması ve Anadolu kadını gibi tarlada çalışmasının tersine kadınlar evde makine başında deri üretimi yapması ve buna uygun bir giyim tipi seçmesi

gösterilebilir. Ayrıca Altay köylüsünün Orta Asya kökenli oluşları da bir diğer etkindir (İmer, 1984: 55-56).

Dokunmuş kumaştan yapılmış paçaları ve beli uçkurlu, “paçalı don” yada sadece “don” diye adlandırılan şalvar giyilir. Şalvarın paçalarına ince ve hafif kumaştan parçalar konur. Bu parçalar şalvarın paçası diz altından bağlandığında, paçaların dökümlü olarak sarkmasını sağlar. Daha sonraları divitin ve pazenden şalvarlar giymeye başlandı. Şalvarlar genellikle çiçekli ve yollu desenlere sahip olur (Erden ve Diğerleri, 1999: 338).

Şalvarlar yaşa mevsime ekonomik duruma göre değişiklik gösteren yaygın bir kadın kıyafetidir. Gelin şalvarları en zengin olanlarıdır. Bazen içi astarlı bazen içi astarsızdır. Üst kısmı uçkurlu olup üzerine şal, tor, kuşaklar veya madeni kemerlerde bağlanır. Paçaları bağcıklıdır. Boy uzunsa bileğin üzerinden bağlanır. Paçada bol döküm sağlanır. Günlük giyimlerde basma pazen, divitinden yabanlık veya gelinliklerde saten, atlas, çitari, meydani, kutnu, kadife, kaşmir ve şipten yapıldığı bilinmektedir (Gemici ve Abanoz, 2008: 177).

Niğde merkezde kullanılan şalvar örneği incelendiğinde, beli lastik yardımıyla büzülmüştür, paçalar düz büzgüsüzdür. Ön ve arka ortası dikişsiz, dikdörtgen biçiminde iki önde iki arkada toplanda dört ağ parçası geçirilmiştir (Şekil 24). Şalvar giyildikten sonra beli büzülerek ağ kısmı belden içeri sokularak kullanılmaktadır. Pazen kumaşından yapılan şalvar, koyu renkte olup, çiçekli desenlidir. Niğde ilinde kullanılan şalvarlar gündelik hayatta ev ve tarla işleri yaparken kullanılmaktadır. Özel günlerde giyilen şalvar örneklerine ulaşamamıştır.

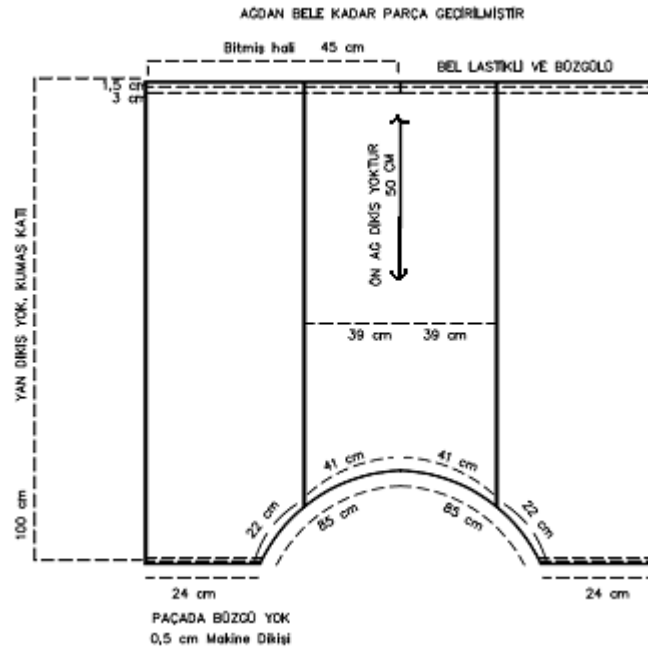
Niğde Bor Tepeköy’de kullanılan şalvar örneği beli lastik yardımıyla büzülmüş, paçaları büz ve büzgüsüzdür. Ön ve arka ortası dikişsiz olup ağ kısmına dikdörtgen parça geçirilmiştir (Şekil 24). Basma kumaşından yapılan şalvar kırmızı, siyah, gri renklerde olup, günlük olarak tarla ve ev işlerinde kullanılmaktadır.

Fotoğraf 34. Merkez Şalvarı

Fotoğraf 35. Bor, Tepeköy Şalvarı

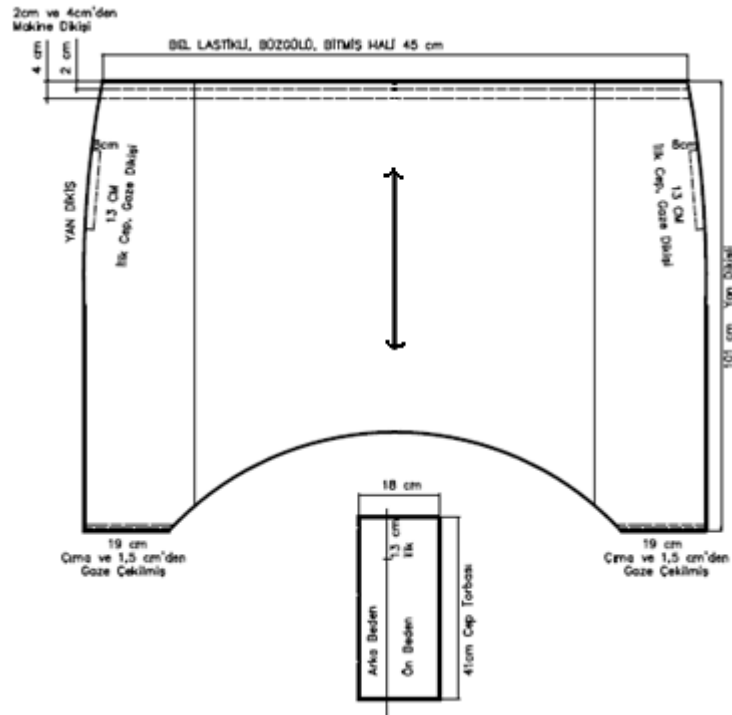
Şekil 24. Niğde Şalvarı Teknik Çizimi

Bor, Bahçeli kasabasında ise, beli lastik yardımıyla büzülmüş, paçalar düz ve büzgüsüzdür. Yandan dikişli ve sağ yandan cepli, ön ve arka ortası kumaş katı olup

dikişsiz, ön ve arka sol yana dikdörtgen parça geçirilmiş bir şalvar örneğine rastlanmaktadır. Yana geçirilen parçanın kumaş eninin yetmemesi ya da kumaş tasarrufu edilmesi planlanarak yapıldığı düşünülmektedir. Yan dikiş açılarak cep yapılmıştır. Cep için görünümünden çok fonksiyonellik amaçlandığı düşünülmektedir. Ulaşılan şalvar örneği, karışık çiçek desenli ve koyu renk basma kumaşından yapılmış olup gündelik olarak ev ve tarla işleri yaparken kullanılmaktadır (Şekil 25).

Fotoğraf 36. Bor, Bahçeli Kasabası Şalvarı

Şekil 25. Bor, Bahçeli Kasabası Şalvarı Teknik Çizimi

4.1.13. Sivas İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel Özellikleri

Sivas ili yöresinin şalvarları genellikle, ön ve arka ortası dikişi arasında değişik formlarda kuş parçası olan, beli büzgülü, düz paçalı, özelliklere sahiptir. İlçelere göre şalvarların biçimsel özelliklerinde detay farklılıkları görülmesine rağmen genel şalvar formunun korunduğu gözlenmektedir. Sivas ilinde şalvarın genellikle günlük ev işleri yaparken ev giysisi olarak veya tarlada çalışırken iş giysisi olarak giyildiği diğer yaşam alanlarında kullanılmadığı belirlenmiştir.

Sivas merkezde şalvar, geniş, uzun ipekli atlas veya değişik diğer kumaşlardan yapılır. Üzerinde herhangi bir işleme olmaz. Suşehri ilçesinde, üç eteğin altına ipek şalvar giyilirken; Akıncılar ilçesinde üç eteğin altına uzun ve geniş şalvar giyilir. Kangal ilçesinde, parlak, sade ve çeşitli renklerden meydana gelen pijamayı andıran biçimde; Divriği ilçesinde, iç donu olarak ayak bileğine kadar uzun ve bilekten bağlıdır; Zara ilçesi, elbisenin kabarık durması için alttan iki kat şalvar dikilir. Dikişler makineyle olduğu gibi elde makine dikişiyle de olabilir (Erden ve Diğerleri, 1999: 383-435).

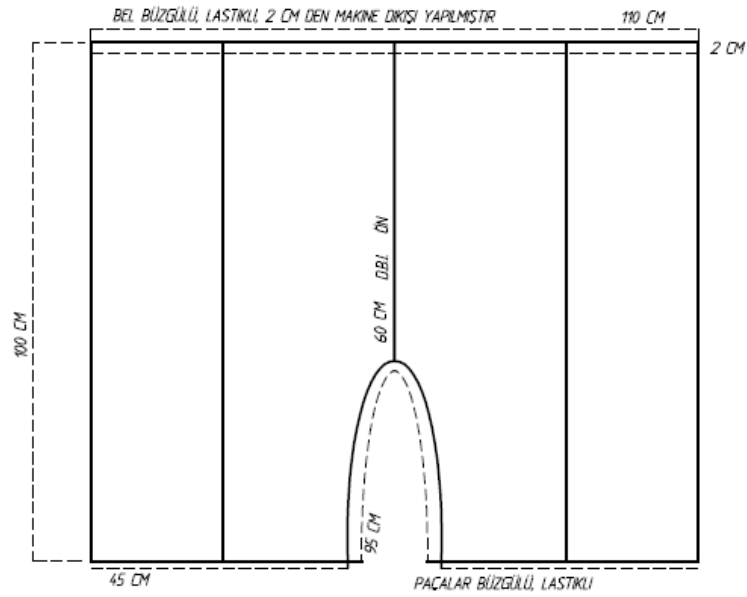
Üçetek altına şalvar giyerler. Şekli bol iç donu gibidir. Her çeşit kumaştan yapılmakla beraber Sevai ya da atlas şalvar yeğ tutulmaktadır. Bel ve paça kısımları uçkurlu ya da lastiklidir (Demirsipahi, 1975: 130).

Şalvar, parlak Atlas üç parça oluşundandır. Satenden yapılmış olup bel kısmından ayak bileklerine kadar uzanan parçalı bir giysidir. Bel ve paçalar bağlarla büzdürülmüştür. Oldukça geniştir. Genişliği giyen insana rahat hareket etme imkânı sağlamaktadır. Üçeteğin altına giyilir (Ertuğrul Özkanat Arşivinden).

Kızılcaaköy ilçesi şalvarı ön ve arkası farklı kesim özelliğine sahiptir, arka ortasından dikişli, ön ortasından ise kumaş katı olup ön iki yanda dikişlidir. Paça ve bel kısmı lastik yardımıyla büzülmüştür. Ağ kısmı yüksektir, kalın divitin kumaşından yapılan şalvar koyu renkli ve karışık desenli olup, yaşlı kullanımı içindir (Şekil 26). Kanat (2004), belirttiği gibi, ‘Yaşlılar soluk ve cansız renkler giyerler.’ bilgisini desteklemektedir. Günlük olarak ev ve tarla işi yapılırken kullanılır.

Fotoğraf 37. Kızılcaköy İlçesi Şalvarı

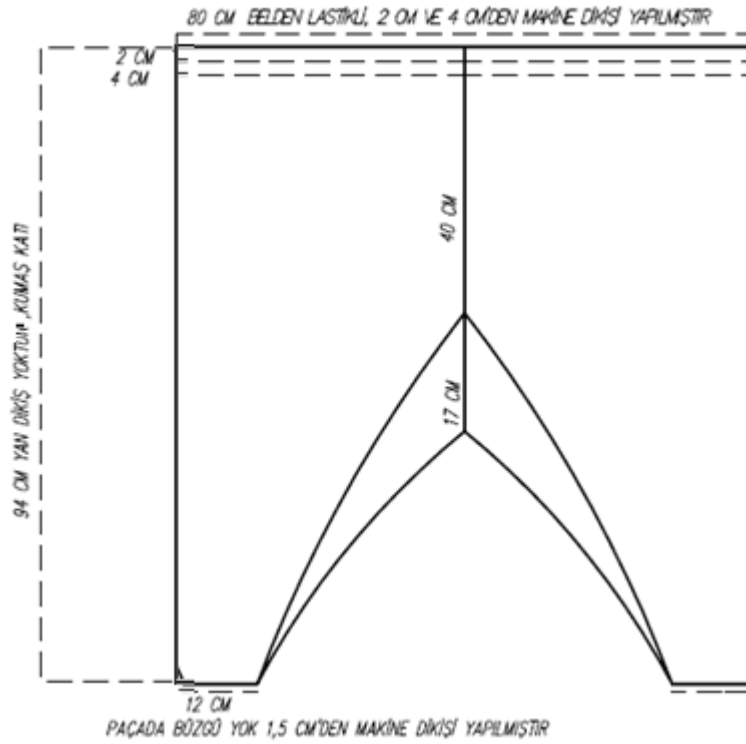

Şekil 26. Kızılcaköy İlçesi Şalvar Teknik Çizimi

Mereküm’de ön ve arka orta dikişli, ağ parçası olarak üçgen kuş parçası kumaş katı yapılmış ve ön arka ortaya gelecek şekilde geçirilmiştir. Paçası büzgüsüz olan şalvarın beli ise lastik yardımıyla büzülmüştür (Şekil 27). Basma kumaşından yapılan şalvar, renkli ve çiçek desenlidir. Ağı yüksek olan şalvar ev işlerinde ve tarla işlerinde kullanılmaktadır.

Fotoğraf 38. Mereküm İlçesi Şalvarı

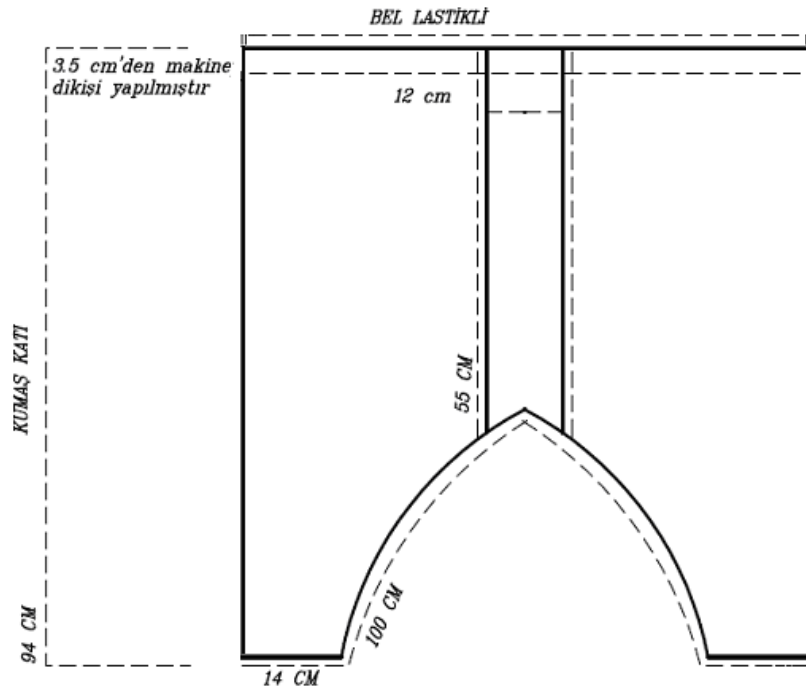

Şekil 27. Mereküm İlçesi Şalvar Teknik Çizimi

Sivas Dumanlıçay Merder Yöresi şalvarı, beli lastik yardımıyla büzülmüş, paçaları büzgüsüz, ağına uzun dikdörtgen biçiminde parça geçirilmiş, ağı oldukça yüksektir (Şekil 28). Basma kumaşından yapılan karışık desenli şalvar ev ve tarla işlerinde kullanılmaktadır.

Fotoğraf 39. Dumanlıçay Merder Yöresi Şalvarı

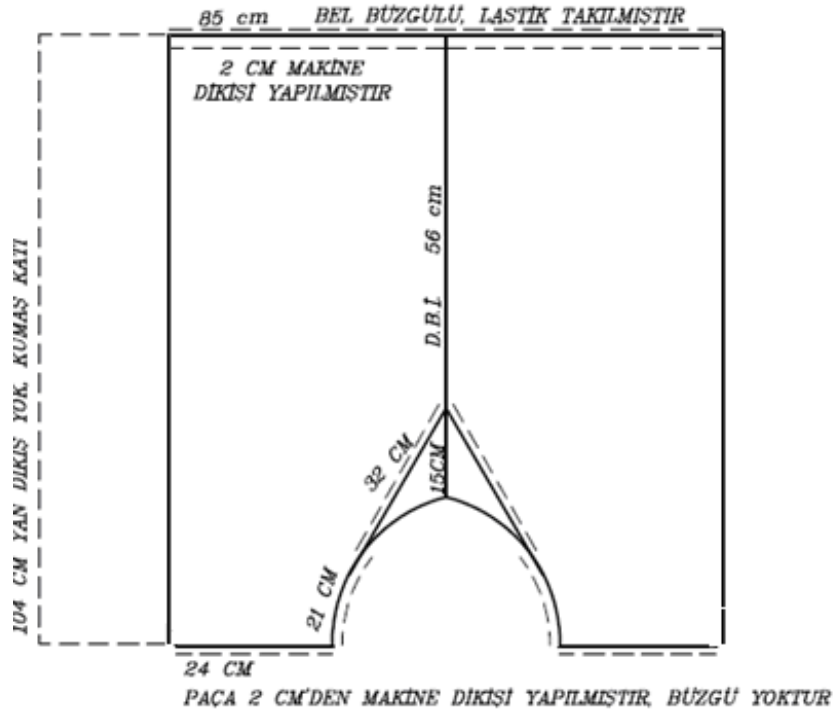

Şekil 28. Dumanlıçay Merder Yöresi Şalvar Teknik Çizimi

Sivas Hafik yöresinde ise, ön arka orta dikişli, beli lastik yardımıyla büzülmüş, paçaları düz, ağ kısmına üçgen dört adet kuş parçası geçirilmiş, ağ yüksek şalvar örneğine ulaşılmıştır. Ağ kuş parçası diğer örneklerden farklı olarak üçgen şeklindedir ve üçgen parça diz seviyesinden başlanarak ağa geçirilmiştir (Şekil 29). Karışık çiçek desenli renkli basma kumaşından yapılmıştır. Kadınlar tarafından tarla bahçe işleri yaparken gündelik hayatta kullanılmaktadır.

Fotoğraf 40. Hafik İlçesi Şalvarı

Şekil 29. Hafik İlçesi Şalvarı Teknik Çizimi

4.1.14. Yozgat İli Geleneksel Kadın Şalvarlarının Biçimsel Özellikleri

Başkente yakınlığı, Yozgat giyim-kuşamını da büyük ölçüde etkilemiştir. Dokuma ve evde giyilen giysilere dayanan geleneksel giyim-kuşamın yerini hazır giyim almıştır (T.C. Yozgat Valiliği, 174); (Önal, Başköy, Doğan, Sarıkaya ve Sevil, 2001: 87). Yozgat ve Yozgat'a bağlı köylerde genel olarak tek kılık, hakim değildir. Şehirde yaşayan halk modaya uymaya çalışır. İlçeler ise kısmen şehre uyma çabası içindedir. Yozgat köylerinde genel olarak ne bulunursa o giyilir (Sönmez, 2000 ; Sönmez, 1997).

Entere Şalvar; aynı kadifeden yapılır. Antep işi ile süslenir. Şalvar: saten kumaştan dikilir (T.C. Yozgat Valiliği, 175). Şalvar mantinden yapılır, beli büzgülüdür, üstüne etek giyilir. Şalvar renklidir. Mahalli adı üst donudur (Derleme Komisyonu, 1972: 85).

Şalvar; üç etek altına giyilen şalvar ve cepken altına giyilen şalvar olarak ikiye ayrılır. Cepken altına giyilen şalvarların özelliği cepkenle aynı kumaştan yapılması ve aynı işlemlerin bulunmasıdır. Diğer şalvar ise düz olduğu gibi işlemelide olabilir. Bele uçkurluk denilen değişik kumaştan iki parmak kalınlığında bir bez dikilir. Bele bağlanması için uçkurluğun içinden geçirilen ipe uçkur denir. Entere Şalvar ise, üç eteğin içine giyilir (T.C. Yozgat Valiliği, 1994: 36).

Yozgat yöresinin şalvarları genellikle, ön ve arka ortası dikişi arasında değişik formlarda kuş parçası olan, beli büzgülü, düz paçalı, özelliklere sahiptirler. İlçelere göre şalvarların biçimsel özelliklerinde detay farklılıkları görülmesine rağmen genel şalvar formunun korunduğu gözlenmektedir. Yozgat ilinde şalvarın genellikle günlük ev işleri yaparken ev giysisi olarak veya tarlada çalışırken iş giysisi olarak giyildiği diğer yaşam alanlarında kullanılmadığı belirlenmiştir.

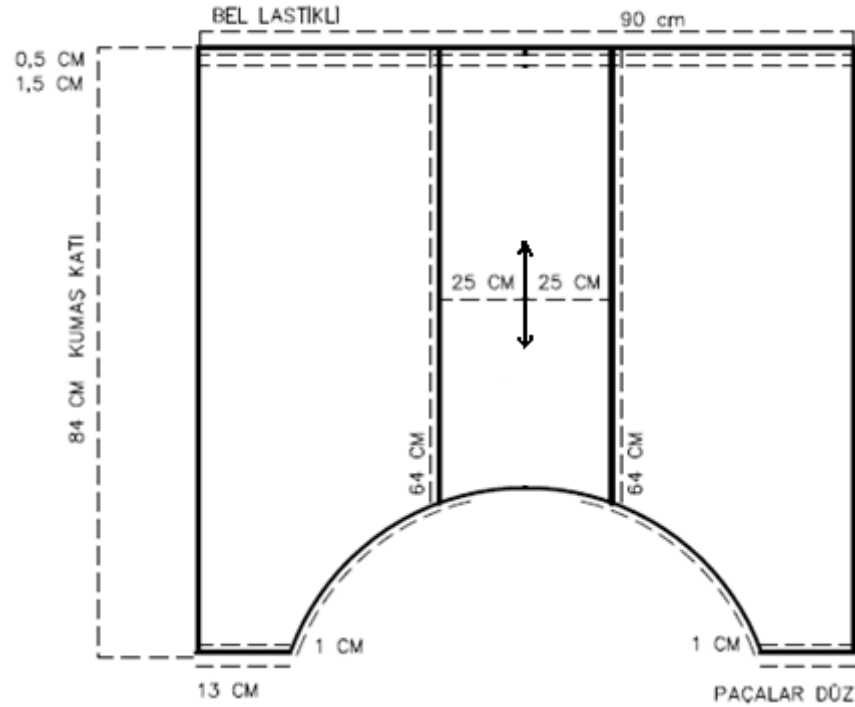
Merkez Başbüyük köyünde şalvar, beli lastik yardımıyla büzülmüş, paçaları düz ve büzgüsüzdür. Ön ve arka ortası kumaş katı, yanlar dikişli olan şalvar, ağ kısmına dikdörtgen biçiminde ağ parçası geçirilmiştir. Karışık desenli ve koyu renkli basma kumaşından yapılan şalvar, gündelik olarak ev ve tarla işlerinde kullanılmaktadır (Şekil 30).

Fotoğraf 41. Yozgat Merkez Şalvarı

Fotoğraf 42. Merkez Başbüyükü Köyü Şalvarı

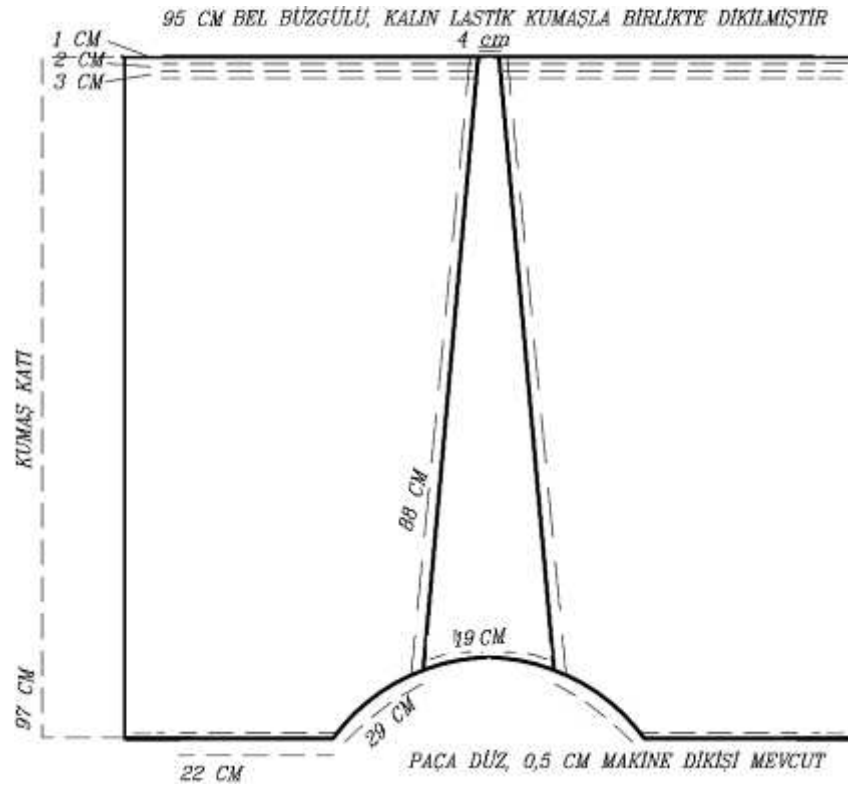

Şekil 30. Merkez ve Başbüyükü Köyü Şalvarı Teknik Çizimi

Yerköy ilçesi Saray beldesi şalvarı ise beli lastikli ve büzgülü olup, ön ve arka ortası dikişli ağı düşüktür. Yozgat ili merkezde ve Başbüyükü köyünde ulaşılan şalvar örneklerinden farklı olarak ağ parçasına üçgen biçiminde kuş parçası geçirilmiştir (Şekil 31). Yerköy saray beldesinde ulaşılan şalvarın gündelik hayatta ev ve tarla işleri yaparken giyildiği belirlenmiştir.

Fotoğraf 43. Yerköy- Saray Beldesi Şalvarı

Şekil 31. Yerköy- Saray Beldesi Şalvarı Teknik Çizimi

4.2. İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Kadın Şalvarlarının Gruplandırılması

İç Anadolu bölgesinde 14 ile bağlı ilçe ve köylerde yapılan araştırmalar sonucunda ulaşılan şalvar örnekleri biçimsel açıdan incelenmiş ve İç Anadolu Bölgesi geleneksel kadın şalvarları biçimsel özellikleri açısından üç grup altında toplanmıştır.

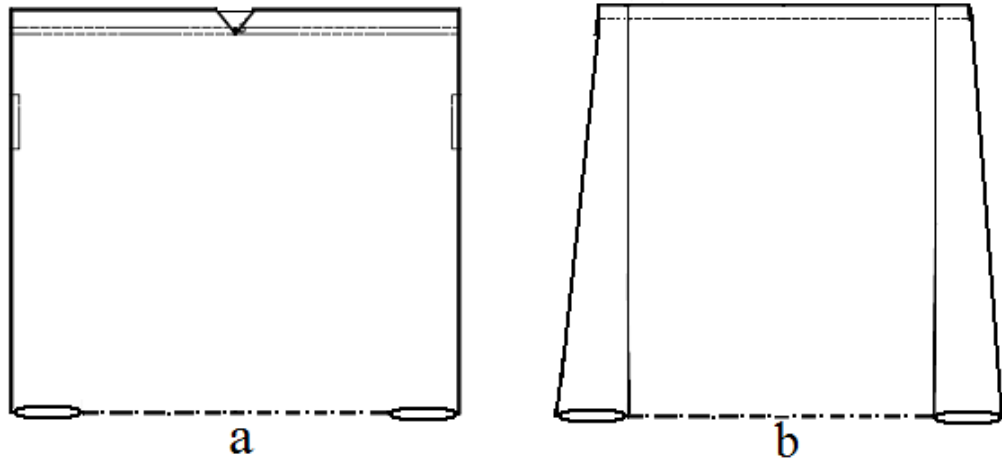
1. Torba (paçasız) şalvarlar
2. Düşük ağı şalvarlar
3. Yüksek ağı şalvarlar

Torba (paçasız) şalvarlar dışındaki iki grup içinde yer alan şalvarların, kişilerin hareket serbestisini artırmak amacıyla ağ kısımlarına iki tür ağ ve kuş parçası geçirilmiştir. Bu parçalar şekillerine göre dikdörtgen ağ parçası ve üçgen kuş parçası olarak adlandırılmıştır.

4.2.1. Torba (paçasız) Şalvarlar

Torba (paçasız) şalvarların kalıp formları, yörede uygulanış şekline göre iki farklı türde hazırlanır:

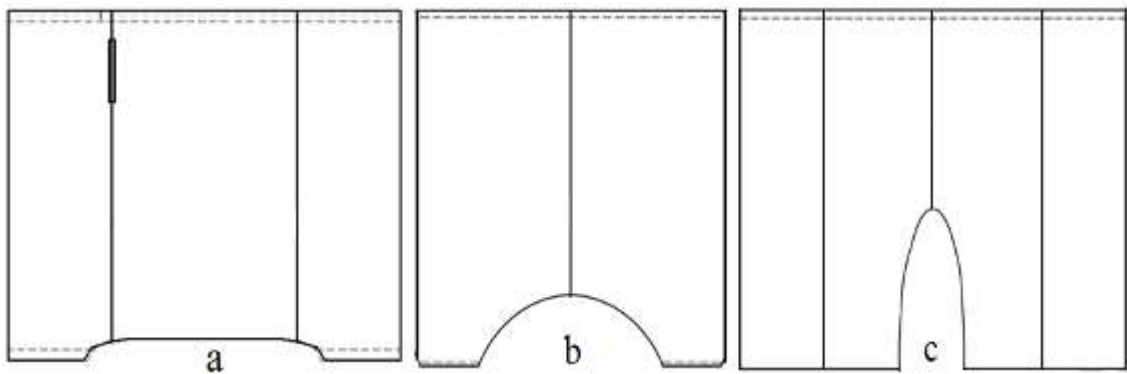
- a) Şalvar boyunun iki katı uzunlukta ve istenilen şalvar genişliğinde (genellikle kumaşın eni kadar) dikdörtgen şeklindeki kumaş ikiye katlandıktan sonra iki yanı dikilerek bel kısmına uçkur yeri oluşturulan şalvarlardır. Kumaş katı olan alt kısmının iki yanına ayak geçmesi için yırtmaç yapılarak paça ağzı oluşturulur. İsteğe göre yanlara dikişten açılan torba cep çalışılmış olanları da vardır.
- b) Şalvar boyunun iki katı uzunlukta dikdörtgen şeklindeki kumaş ikiye katlandıktan sonra, iki yanına ayak geçecek genişlikte paça uçları açık yan parça eklenerek bel kısmına uçkur yeri oluşturulan şalvarlardır. Ortadaki dikdörtgen parça genişliğinin hareket serbestisini sağlayacak genişlikte tutulması önemlidir. Yan parçaların genişliği bel ve paçada eşit olabileceği gibi, bele doğru daralabilir.

Şekil. 32. Torba (paçasız) Şalvar teknik çizimleri

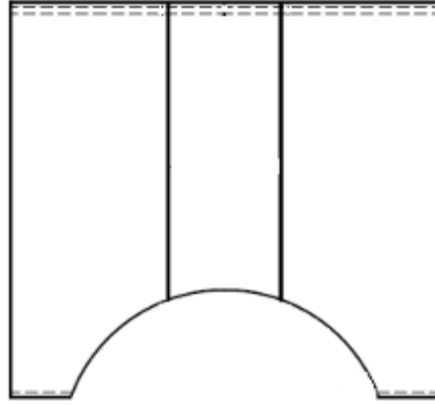
4.2.2. Düşük Ağı Şalvarlar

Ağ kısmı diz hizasında veya altında olan şalvar türleridir. Yöresel özelliklere göre paça ve kalıp formları farklılık gösterir. Paça uzunluğu bilek üstünde (a) diz bilek arası (b) ve dizde (c) olmak üzere gruplandırılabilir. Paça uçları düz olabildiği gibi büzgülü olarak da kullanılır. Şalvar genişliğini ayarlamak için yanlara veya ortaya ilave edilen parçaların dikiş hatları kalıp formlarındaki farklılıkları oluşturur. Bu dikiş hatları üzerine isteğe göre dikişten açılan torba cep çalışılmış olanları da vardır. (Şekil 33)

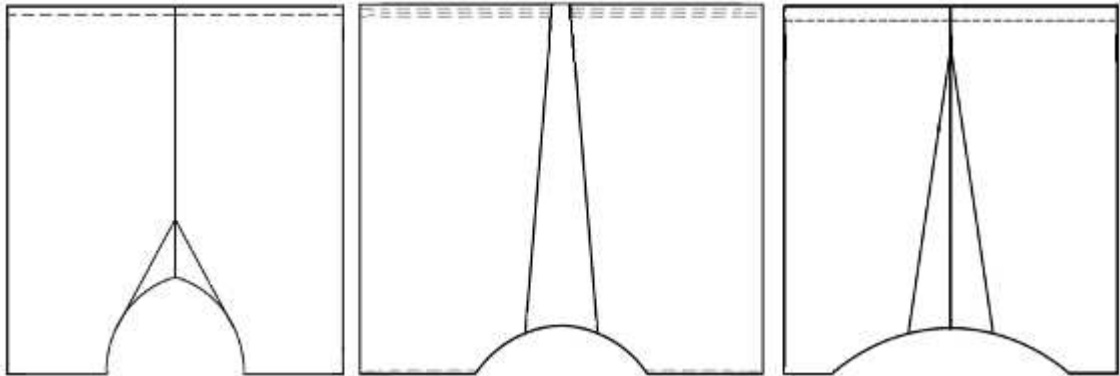
Şekil. 33. Düşük Ağı Şalvar Teknik Çizimleri

Vücut hareketlerinin daha rahat yapılabilmesi amacıyla, düşük ağı şalvarlarının ağ kısımlarına dikdörtgen şeklinde ağ parçası veya üçgen kuş parçası geçirilmektedir. Bu parçaların kullanımı yörelere göre farklılıklar gösterir. İstenen genişlikte dikdörtgen parça ön ve arka şalvarın orta kısmına boydan boyya geçirilerek, şalvarın ağ genişliği artırılmış olur. (Şekil.34)

Şekil. 34. Dikdörtgen parçalı, düşük ağı şalvar teknik çizimi

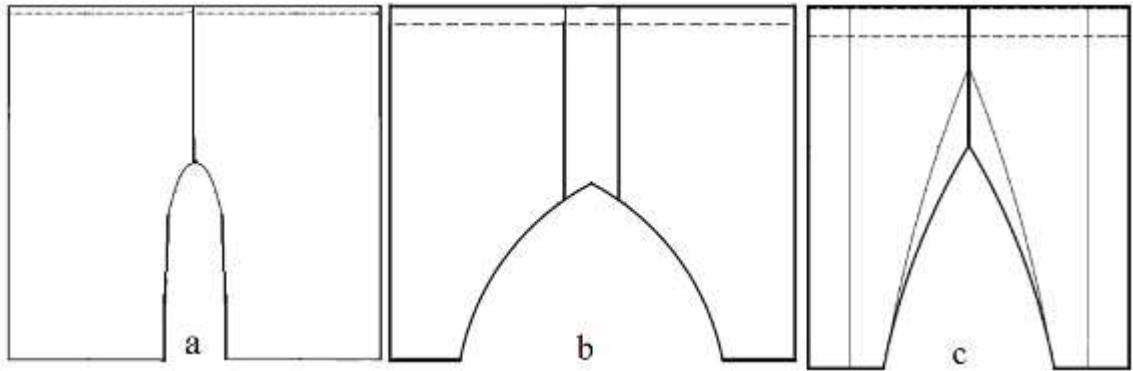
Ağ kısmına geçirilen üçgen kuş parçası, belden ağa kadar uzayabildiği gibi sadece ağ kısmına üçgen parça konmuş şalvarlarda vardır. Paça uçları düz olabildiği gibi büzgülü olarak da kullanılır.

Şekil. 35. Üçgen kuşlu, düşük ağı şalvar teknik çizimi

4.2.3. Yüksek Ağı Şalvarlar

Ağ kısmı yüksek olan şalvarların eni geniş tutularak kuşusuz (a) olabileceği gibi, ağ kısmına dikdörtgen (b) veya üçgen kuş parçası (c) geçirilmiş türleri de vardır. Dikdörtgen parça ağ kısmından bele kadar geçirilirken, üçgen kuş parçası genellikle ağ kısmından başlayarak paçaya kadar veya ağ kısmından diz seviyesine kadar geçirilir. Paça uçları düz olabildiği gibi büzgülü olarak da kullanılır. (Şekil 36)

Şekil. 36. Yüksek Ağı Şalvar Teknik Çizimleri

4.3. İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Kadın Şalvarlarının Fonksiyonel Özellikleri

2.Alt Problem: İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Şalvarlarının Fonksiyonel Özellikleri Nelerdir?

Giysinin tasarım özellikleri estetik açıdan olduğu kadar giysinin fonksiyonelliğini de etkileyen önemli faktörlerden biridir. Bu nedenle şalvarın fonksiyonel özelliklerini belirleyebilmek için tasarım özelliklerini incelemek gerekir. İç Anadolu bölgesinde kullanılan geleneksel şalvar formları tasarım özellikleri açısından analiz edildiğinde, şalvarların bel, paça ve ağ özelliklerinin farklılık gösterdiği Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1.

İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Kadın Şalvarlarının Tasarım Özellikleri

Özellikler Şehirler	Bel özelliği			Paça özelliği		Ağ özelliği				
						Ağ düşüklüğü		Ağ parçası		
	Lastikli	Uçkurlu	Lastikli- uçkurlu	Düz	Büzgülü	Düşük	Yüksek	Dikdörtge n	Üçgen	Parça-sız
Ankara	2	3		2	3	2	3	2	3	
Aksaray	2		1			3		3		
Çankırı	2	2		2	2	2	2	2		2
Çorum	2			1	1	2		1	1	
Eskişehir		3		3		3		3		
Karaman	1	3		4		4		3		1
Kayseri	5			5		5		3	1	1
Konya		4				4				4
Kırıkkale	1	1			2	1	1		1	1
Kırşehir	3			3		3		2	1	
Niğde	3			3		3		2		1
Nevşehir	3			3		3		3		
Sivas	4			3	1		4	1	2	1
Yozgat	3			3		3		2	1	
Toplam	31	16	1	32	9	38	10	27	10	11

n: 47

Tablo 1. incelendiğinde, İç Anadolu bölgesi şalvarlarının bel özelliklerinin uçkurlu ve lastikli olmak üzere iki türden oluştuğu, her iki türünde tüm illerde kullanıldığı, ancak lastikli bel özelliğinin daha fazla kullanıldığı tespit edilmiştir. Uçkurun bağlanması ile şalvarın bele sabitlendiği dikkate alındığında, lastiğin elastikiyet özelliğinden dolayı şalvara kullanım kolaylığı sağlaması daha fazla tercih nedeni olarak yorumlanabilir.

Şalvarların ağ özellikleri incelendiğinde, ağ düşüklüklerinin düşük ve yüksek olmak üzere iki grupta toplandığı belirlenmiştir. Düşük ağ özelliğine sahip şalvarların daha fazla tercih edilmesinin kullanım rahatlığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Düşük ağı şalvarların eğilme ve bacak hareketlerinde kısıtlama yapmadığından dolayı tercih edilmesinin yanında çömelerek veya oturarak yapılan işlerde ağ düşüklüğünün problem yaratmaması için ağın ön bele sıkıştırılarak kullanılması da dikkat çekicidir. Bu durum bazı vücut pozisyonlarında şalvarın işlevselliğini artıran tasarım özelliklerinin farklı pozisyonlarında problem oluşturabileceği ancak küçük ve pratik çözümlerle giysinin işlevselliğinin sürdürülebilir hale getirildiği şeklinde yorumlanabilir.

Ağ kısmına kuş parçaları yerleştirilen şalvar çeşitleri incelendiğinde, dikdörtgen ve üçgen kuş parçalarının eğilme, uzanma ve farklı bacak hareketlerinin yapılmasında hareket serbestisi sağlamak amacıyla şalvarın ağ kısımlarına geçirildikleri görülmektedir. Kuş parçası olmayan şalvarların paça genişliklerinin kuşlu olanlara göre daha geniş olması da bu görüşü desteklemektedir. Eklem hareketleri o bölgedeki vücut yüzey ölçülerinin belirli oranlarda değişmesine neden oldukları için, kuşsuz şalvarlar hareket sırasında vücut için gerekli olan serbestiyi bol olan paçanın yukarı ve aşağıya rahat inip çıkabilmesi ile sağlamaktadır.

Fonksiyonel bir giysinin tasarımında, giysinin vücut ile iyi bir uyum ve hareket serbestliği sağlaması istenir. Bunu sağlayabilmek için hareket halindeki vücut ölçülerini iyi irdelemek ve hareket alanlarını iyi bilmek gereklidir (Koca, 2007: 22). Bu nedenle düz ve büzgü ile toplanmış iki tür paça özelliğine sahip olan şalvarların düz paçalı olanlarının daha yaygın kullanılmasının, iş yaparken eğilme hareketlerinin giyside oluşturacağı gerilmelerden oluşan rahatsızlık hissini azaltmasından kaynaklandığı şeklinde yorumlanabilir.

Araştırma kapsamında incelenen İç Anadolu bölgesi geleneksel kadın şalvarlarının belirlenen fonksiyonel özellikleri ve bu özellikleri sağlayan giysi bölümleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2.

İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Kadın Şalvarlarının Fonksiyonel Özellikleri

Fonksiyonel Özellikler	Giysi Bölümleri
Koruyuculuk	Bedenin alt bölümünün (bel ve ayak bileği arası) tümünü kaplaması çevreden gelebilecek her türlü riske karşı koruyucu özellik sağlar
Fiziksel rahatlık	Kalıp formunun bel ve kalça genişliğinin aynı olması fiziksel olarak rahatlık sağlar
Hareket serbestisi	Ağ düşüklüğünün derinliği, kuş parçaları ve paça şekillerinin şalvarın ağ biçimi ile birbirini tamamlar olması hareket serbestisi özelliği sağlar
Farklı boyutlara ayarlanabilirlik	Bel genişliğinin uçkur veya lastikle toplanması farklı ölçülere ayarlanabilirlik özelliği sağlar
Sıcak/serin tutma	İklim değişikliğine göre, vücut ile şalvar arasında oluşan boşluk/tabaka nedeniyle serin tutma, yoğun kumaş büzgüleri ve kumaş türünün birlikte oluşturduğu sıcak tutma özelliği sağlar
Psikolojik rahatlık	Vücut hatlarını belli etmemesi ve eğilme hareketlerinde istenmeyen görünümlerin oluşması tedirginliğini ortadan kaldırmasından dolayı psikolojik rahatlık sağlar

Tablo 2’de belirlenen iç Anadolu bölgesi geleneksel kadın şalvarlarına fonksiyonellik kazandıran bu özellikler kişilere kullanım kolaylığı sağlamaktadır.

Vücut-giysi arasındaki etkileşimler, giyen kişinin konfor durumunu belirlemede önemli bir rol oynar. Bir başka deyişle, konfor kişinin giydiği giysiden psikolojik ve fiziksel olarak etkilenmemesi ve içinde kendini rahat hissetmesidir (Koca, 2007: 26-27). Bu nedenle şalvarın önemli ölçüde giysi konforuna sahip bir giysi olduğu da söylenebilir.

Şalvarın kullanım kolaylığı ve konfor özellikleri kişiler tarafından tercih edilme nedenlerinden kabul edilebileceği gibi, geleneksel giyim tarzının bir parçası olması nedeniyle şalvar kullanımında kültürel etkenlerin de önemli rolü olduğu düşünülmektedir.

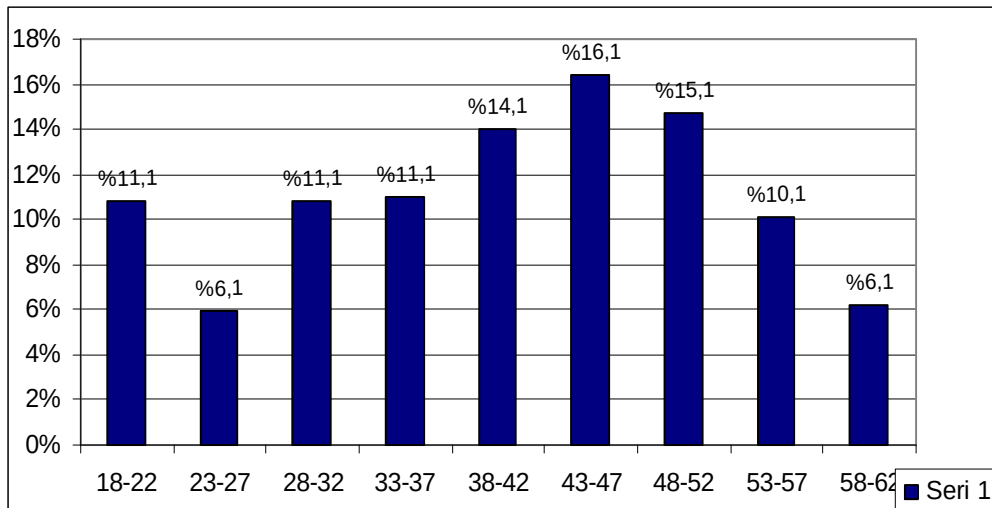
4.4. İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Şalvarlarının Günümüzde Kullanım Durumu

3.Alt Problem: İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Şalvarlarının Günümüzde Kullanım Durumu Nasıldır?

Araştırma kapsamındaki il ilçe ve köylerde geleneksel giyim tarzının ve bu giyim tarzının bir parçası olan şalvarın kullanılma durumu, kullanım alanları, şalvar kullanımının örneklem grubunun demografik özellikleri ile ilişkisine ait bulgular tablolar halinde sunulurarak yorumlanmıştır.

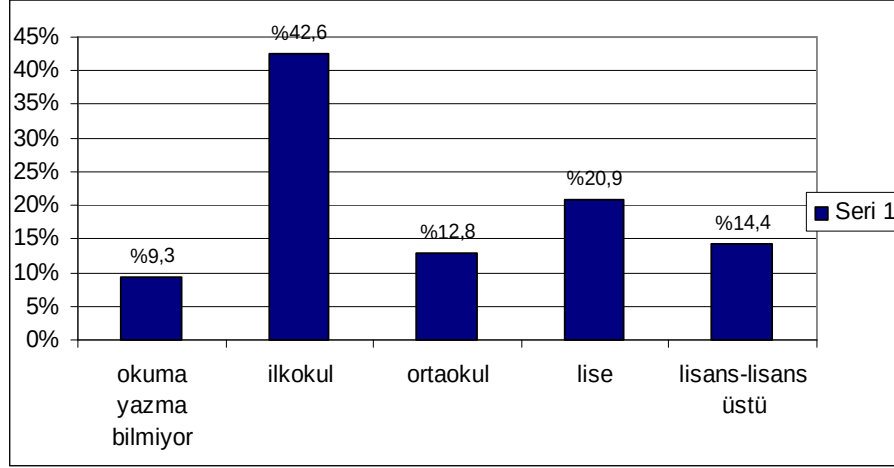
4.4.1. Örneklem Grubunun Demografik Özellikleri

Araştırmanın örneklemini oluşturan kadınların yaş dağılımları Grafik 3’de verilmiştir.

Grafik 3. Örneklemin Yaş Dağılımı

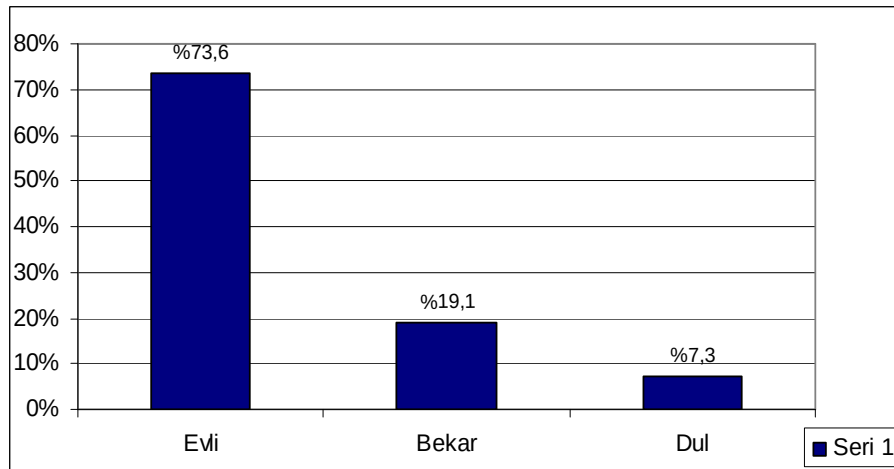
Grafik 3 incelendiğinde örneklem grubundaki toplam 592 kişiden %16,39'luk oran 43-47 yaş dağılımı arasında olup, %14,70'lik oran 48-52 yaş dağılımı arasındadır. En az oranla %5,91'lik oran 23-27 yaş dağılımı arasındadır.

Grafik 4. Örneklemin Eğitim Düzeyi

Grafik 4'deki veriler incelendiğinde, araştırma kapsamındaki kadınların % 42,57'sinin ilkokul, %20,95'inin lise, %2,36'sının ise lisansüstü eğitim düzeyine sahip oldukları görülmektedir.

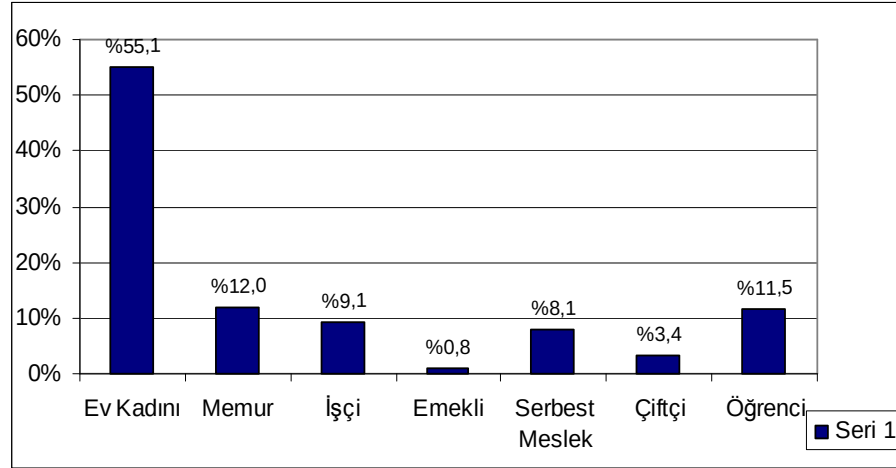
Araştırmanın örneklemi oluşturulan kadınların medeni durumları Grafik 5.'de verilmiştir.

Grafik 5. Örneklemin Medeni Durumları

Grafik 5 incelendiğinde, araştırmanın örneklemini oluşturan kadınların büyük çoğunluğunun (% 73,65) evli olduğu görülmektedir.

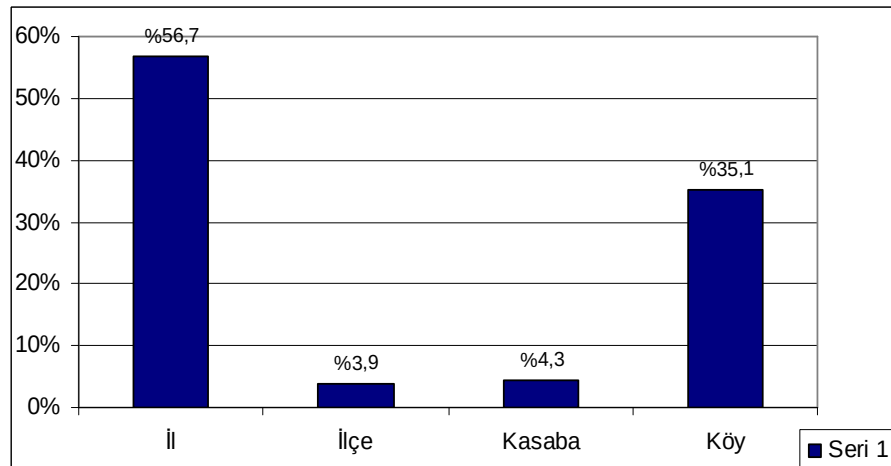
Grafik 6’de örneklem grubunun mesleki durumları verilmiştir.

Grafik 6. Örneklemin Mesleki Konumları

Grafik 6’ e göre, örneklem grubunun büyük çoğunluğu olan 326 kişi ev hanımıdır. Ayrıca 68 kişi öğrenci, 54 kişi işçi, 48 kişi serbest meslek sahibi, 20 kişi çiftçi, 5 kişi ise emeklidir.

Grafik 7’de örneklem grubunun yaşadığı yerleşim birimlerine göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 7. Örneklemin Yaşadığı Yerleşim Birimleri

Örneklem grubunun %44,26'sının il, %27,36'sının köy, %25'inin ilçe, %3,36'sının ise kasabada ikamet ettiği Grafik 7'de görülmektedir.

Araştırmanın örneklem grubunu oluşturan kadınların geleneksel giyim tarzını kullanımıyla ilgili veriler Tablo 3'de verilmiştir.

Tablo 3. Geleneksel Giyim Tarzının Kullanılma Durumu

Geleneksel Giyim Tarzının Kullanımı	S	%
Hiç kullanılmaz	143	24.2
Yaşlılar tarafından kullanılır	109	18.4
Özel günlerde kullanılır (düğün, kınagecesi, bayram vs.)	121	20.4
Bazı semt/mahallelerde kullanılır	146	24.7
Yaşamın her alanında yaygın olarak kullanılır	73	12.3
Toplam	592	100

Tablo 3 incelendiğinde, örneklem grubunun %24,2'sinin geleneksel giyim tarzını hiç tercih etmediklerini belirttikleri görülmektedir. Geleneksel giyim tarzı kullanımının, % 24,7'lik oranla bazı mahallelerde, % 20,4'lük oranla özel günlerde, % 18,4'lük oranla yaşlılar tarafından, % 12,3'lük oranda ise yaşamın her alanında olması sonucu, % 75,8'lik bir oranda belirli zamanlarda da olsa halen geleneksel giyim kullanıldığı şeklinde yorumlanabilir.

Araştırmaya katılan kadınların şalvar kullanma durumlarına ilişkin bilgiler Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4. Örneklemin Şalvar Kullanma Durumu

Seçenekler	S	%
Evet	317	53.5
Hayır	275	46.5
Toplam	592	100.0

Tablo 4 incelendiğinde, örneklem grubunun % 53,5'inin şalvar kullandığı görülmektedir.

Örneklem grubunun demografik özelliklerine (yaş, eğitim, medeni durum, meslek, yerleşim birimi) göre şalvar kullanma durumları ki kare testi sonuçları Tablo 5,6,7,8,9'da sunulmuştur.

Tablo 5. Yaş Dağılımına Göre Şalvar Giyme Durumları Ki-Kare Testi

Şalvar Kullanma Durumu					Toplam		X ²	P
Yaş	Evet		Hayır					
	S	%	S	%	S	%		
18-22	15	23.4	49	76.6	64	100	90.873	.001**
23-27	13	37.1	22	62.9	35	100		
28-32	20	31.3	44	68.8	64	100		
33-37	23	35.4	42	64.6	65	100		
38-42	42	50.6	41	49.4	83	100		
43-47	68	70.1	29	29.9	97	100		
48-52	65	74.7	22	25.3	87	100		
53-57	42	70.0	18	30	60	100		
58-62	29	78.4	8	21.6	37	100		
Toplam	317	53.5	275	46.5	592	100	df: 8	

p< .05*, p < .01**

Tablo 5'e göre % 78,4 oranla 58-62 yaş, %70 oranla 53-57 yaş, %74,7 oranla 48-52 yaş, %70'1 oranla 43-47 yaş aralığındaki kadınların, 40 yaşın altındaki kadınlara göre daha fazla şalvar kullanıldığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır. % 23,4'lük oranla 18-22 yaş aralığı şalvarı en az kullanan yaş aralığıdır. Şalvar kullanma oranının genç yaş aralıklarında düşükken ileriki yaşlarda artış göstermesi, alışkanlıklardan kolay vazgeçilememesi, geleneksel yapıya bağlılık ve ileriki yaşlarda kişiler için rahatlık ve konforun diğer faktörlerden daha önemli olduğu şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca araştırma sonucunda belirlenmiş olan gençlerin moda olgusunu daha çok benimsedikleri ve takip ettikleri gerçeği, gençlerin şalvar kullanım oranındaki düşüklüğün nedenlerinden biri olarak düşünülmektedir.

Ki- kare testi sonuçlarına göre, örneklem grubunun yaşlarına göre şalvar kullanma durumları arasındaki ilişki istatistiksel açıdan $p < .005$ ($\chi^2 = 90.873$ $p = .001$) düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 6. Eğitim Düzeylerine Göre Şalvar Giyme Durumları Ki-Kare Testi

Eğitim		Şalvar Kullanma Durumu						X ²	P	
		Evet		Hayır		Toplam				
		S	%	S	%	S	%			
	Okuma yazma bilmiyor	49	89.1	6	10.9	55	100	139.918	.001**	
	İlkokul	179	71	73	29	252	100			
	Ortaokul	41	53.9	35	46.1	76	100			
	Lise	34	27.4	90	72.6	124	100			
	Lisans- Lisans üstü	14	16.5	71	83.5	85	100			
	Toplam		317	53.5	275	46.5	592	100	df= 4	

$p < .05^*$, $p < .01^{**}$

Tablo 6 incelendiğinde; örneklem grubunun okuma yazma bilmeyenlerin % 89,1'i, ilkokul mezunu kadınların % 71'i, ortaokul mezunu kadınların % 53,9'u şalvar kullanmaktadır. Lise, lisans ve lisansüstü düzeyine yükseldikçe şalvar kullanımının

düşmesi, eğitim düzeyi yükseldikçe şalvar kullanımının azalması dolayısıyla geleneksel giyim öğelerinden uzaklaşılması sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Ki- kare testi sonuçlarına göre, örneklem grubunun eğitim durumlarına göre şalvar kullanma durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki ($\chi^2= 139,918$ $p= ,001$) olduğu gözlenmektedir.

Tablo 7. Medeni Durumlarına Göre Şalvar Kullanma Durumları Ki-Kare Testi

Şalvar Kullanma Durumu						Toplam		X ²	p
Medeni Durum		Evet		Hayır					
		S	%	S	%	S	%		
	Evli	251	57.6	185	42.4	436	100	39.059	.001**
	Bekar	33	29.2	80	70.8	113	100		
	Dul	33	76.7	10	23.3	43	100		
Toplam		317	53.5	275	46.5	592	100	df= 2	

$p < .05^*$, $p < .01^{**}$

Tablo 7’de görüldüğü gibi, evli olan kadınların %57,6’sı, bekar olan kadınların %29,2’si, dul olan kadınların ise % 76,7’sinin şalvar kullandığı şeklinde yorumlanabilir. Araştırmaya katılan kadınların çoğunluğunun evli olduğu tablodaki verilerden görülebilir. Tablodan yararlanılarak şalvar kullanan kadınların büyük çoğunluğunun evli olduğu bekar kadınların ise daha çok moda giysileri tercih ederek şalvarı daha az oranda kullandıkları düşünülmektedir.

Ayrıca, ($\chi^2= 39,059$ $p= , 001^{**}$) ki- kare hesaplamasında görüldüğü gibi medeni durumlarına göre, şalvar kullanma durumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmektedir.

Tablo 8.Yaşadıkları Yerleşim Birimine Göre Şalvar Kullanma Durumları Ki-Kare Testi

	Şalvar Kullanma Durumu					Toplam		X ²	p
Yaşadığı Yer		Evet		Hayır					
		S	%	S	%	S	%		
	İl	103	39,3	159	60,7	262	100		
	İlçe	64	43.2	84	56.8	148	100		
	Kasaba	17	85	3	15	20	100		
	Köy	133	82.1	29	17.9	162	100		
	Toplam	317	53.5	275	46.5	592	100	df= 3	

p< .05*, p< .01**

Tablo 8'a göre, köyde yaşayan örneklem grubunun % 82.1'inin şalvar giydikleri, ilde yaşayan grubun ise %39.3'ünün şalvar giydikleri görülmektedir. Bu sonuç şehir yaşamının kişileri geleneksel giyim tarzından uzaklaştırdığı, dolayısıyla bu tarzın bir parçası olan şalvarın kullanımını da doğru orantılı olarak etkilediği şeklinde yorumlanabilir.

Bugün, gerek kent ve ilçe merkezlerinde yaşayan halkın büyük bir çoğunluğu gerekse köylerde yaşayan vatandaşlar çağdaş giysileri benimsemişlerdir. Ancak tarım ve hayvancılıkla uğraşan köy ve küçük yerleşim birimleri sakinleri ise işlerinin gereği olarak çalışmada rahatlık sağlayan geleneksel giysileri tercih etmektedirler (Çankırı İl Yıllığı, 1999:62).

Örneklem grubunun yaşadığı yerleşim birimine göre şalvar kullanma durumları arasındaki ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan ki- kare testi sonuçlarına göre iki değişken arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu ($x^2= 88.704$ p=.001) görülmektedir.

Araştırma kapsamındaki kadınların şalvarı kullandıkları yaşam alanları ile ilgili veriler Tablo 9'da verilmektedir.

Tablo 9. Örneklemin Şalvar Kullanım Alanlarına Göre Dağılımı

Kullanım alanları	Evet		Hayır	
	S	%	S	%
Günlük Yaşamda Evde. Tarla-Bahçe İşleri Yaparken Giyme	290	49.0	302	51.0
Özel Günlerde Kullanma	102	17.2	490	82.8
Alışverişte Kullanma	117	19.8	475	80.2
Komşu Ziyaretlerinde Kullanma	132	22.3	460	77.7
Yaşamın Her Alanında Kullanma	98	16.6	494	83.4

n: 592

Tablo 9 incelendiğinde, örneklem grubunun % 49'u şalvarı tarla ve bahçede giyerken, % 17,2'si özel günlerde (düğün, kınagecesi, bayram vs.), %16,6'sı ise yaşamının her alanında giymektedir.

Tarla ve bahçe işleri yaparken şalvar kullanımı en yüksek orana sahip olmasına rağmen, diğer sonuçlar da göz önüne alındığında, örneklem grubunun yaşamlarının her alanında şalvar kullandıkları söylenebilir.

4.5. Kadınların Şalvar Kullanımlarında Sosyo-Kültürel Özelliklerin Etkisi

4.Alt Problem: Kadınların Şalvar Kullanımlarında Sosyo-Kültürel Özelliklerin Etkisi Var mıdır?

İç Anadolu bölgesindeki kadınların şalvar giyme durumları ve kullanım nedenleri arasında sosyo-kültürel özelliklerin etkisini belirlemek amacıyla, 14 il, ilçe ve köydeki kadınlara uygulanan anket formu sonucu elde edilen veriler, tablolar halinde aşağıda sunulularak yorumlanmıştır.

Tablo 10. Sosyo- Kültürel Özelliklerin Şalvar Kullanımına Etkisi

Özellikler	Evet		Hayır	
	S	%	S	%
Çevre Baskısıyla Kullanma	6	1	586	99
Geleneklere Bağlılık ve Kültürü Yaşatmak açısından Kullanma	247	41.7	345	58.3
Küçük Yaşta Alışkanlıktan Kullanma	198	33.4	394	66.6
Aile Baskısıyla Kullanma	6	1	586	99
Giysisinden Dolayı Topluluğa Girdiğinde Sıkılma	15	2.5	577	97.5

n: 592

Tablo 10'deki veriler incelendiğinde %1'lik oran şalvarı çevresindekiler giydiği için zorunluluktan giymekteyken, % 41,7'lik dilimde geleneklere bağlılıktan ve kültürünü yaşatma isteğinden dolayı kullanmaktadır. % 33,4'lük dilim ise küçük yaştan beri alışkın olduğundan şalvar kullanmakta ve %1'lik dilim istemediği halde gelenek olduğundan aile baskısı ile şalvar giymektedir. %2,5'lik dilimdeki kadınlar ise şalvar kullanırken farklı bir topluluğa girdiğinden dolayı giysisinden dolayı sıkılmaktadır.

Oranlara bakıldığında şalvar kullananların büyük çoğunluğunun şalvarı gelenekleri yaşatmak için isteyerek kullandıkları söylenebilirken, giyme konusunda baskı gören kadınlar az da olsa mevcuttur.

Tablo 11. Örneklemin Yaşlarına göre Gelenekleri Yaşatma ve Alışkanlıklarından Dolayı Şalvar Giyme Oranları Ki-Kare Testi

Gelenekleri Yaşatmak İçin Şalvar Kullanma									Küçük Yaşta Alışkın Olma								
Yaş		Evet		Hayır		Toplam		X ²	p	Evet		Hayır		Toplam		X ²	p
		S	%	S	%	S	%			S	%	S	%	S	%		
	18-22	7	10.9	57	89.1	64	100	107.828	.001**	1	1.6	63	98.4	64	100	142.948	.001**
	23-27	9	25.7	26	74.3	35	100			2	5.7	33	94.3	35	100		
	28-32	13	20.3	51	79.7	64	100			6	9.4	58	90.6	64	100		
	33-37	16	24.6	49	75.4	65	100			11	16.9	54	83.1	65	100		
	38-42	27	32.5	56	67.5	83	100			20	24.1	63	75.9	83	100		
	43-47	51	52.6	46	47.4	97	100			46	47.4	51	52.6	97	100		
	48-52	59	67.8	28	32.2	87	100			50	57.5	37	42.5	87	100		
	53-57	37	61.7	23	38.3	60	100			35	58.3	25	41.7	60	100		
58-62	28	75.7	9	24.3	37	100	27			73.0	10	27.0	37	100			
Toplam		247	41.7	345	58.3	592	100			df=8		198	33.4	394	66.6		

p< .05*, p< .01**

Tablo 11'deki veriler incelendiğinde, %75,7 oranında 58-62 yaş grubundaki örneklem grubu geleneklerini yaşatmak ve kültürünü yaymak için şalvar kullandıklarını belirtirlerken, şalvarın bu amaçla kullanımının 18-22 yaş grubunda % 10,9'a düştüğü görülmektedir. Aynı şekilde küçük yaştan beri alışkanlık olduğu için şalvar giyme oranının 40 yaşın üzerinde arttığı ve 58-62 yaş grubunda %73 oranına kadar ulaştığı, genç yaş gruplarına doğru ise azalma göstererek 18-22 yaş grubunda % 1,6'ya kadar düştüğü görülmektedir. Toplumların kültürlerinin oluşumunda önemli bir yeri olan geleneklerin zamanla alışkanlık haline dönüşmesinin kaçınılmaz olduğu düşünüldüğünde, her iki sonucun birbirine paralellik göstermesi beklenen bir sonuç olarak görülmektedir.

Ki- kare testi sonuçlarına göre, örneklem grubunun yaşlarına göre geleneklerini yaşatmak ($x^2= 107, 828$ p=,001**)ve alışkanlık olduğu için ($x^2= 142,948$ p=,001**)

şalvar kullanma durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 12. Örneklemin Eğitim Durumlarına göre Gelenekleri Yaşatma ve Alışkanlıklarından Dolayı Şalvar Giyme Oranları Ki-Kare Testi

Gelenekleri Yaşatmak İçin Şalvar Kullanma						Toplam		X ²	p	Küçük Yaşta Alışkın Olma				Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır						Evet		Hayır					
		S	%	S	%					S	%	S	%				
Eğitim	Okuma yazma bilmiyor	48	87.3	7	12.7	55	100	145.609	.001**	48	87.3	7	12.7	55	100	190.166	.001**
	İlkokul	146	57.9	106	42.1	252	100			125	49.6	127	50.4	252	100		
	Ortaokul	25	32.9	51	67.1	76	100			18	23.7	58	76.3	76	100		
	Lise	16	12.9	108	87.1	124	100			7	5.6	117	94.4	124	100		
	Lisans-Lisans üstü	12	14.1	73	84.9	85	100			0	0	85	100	85	100		
Toplam		247	41.7	345	58.3	592	100	df=5		198	33.4	394	66.6	592	100	df = 4	

p< .05*, p< .01**

Tablo 12'deki veriler incelendiğinde, gelenekleri yaşatmak ve kültürünü yaymak için şalvar kullanan kadınlardan, okuma yazma bilmeyen kadınların %87,3'ü, şalvarı bu amaçla kullanırken, üst eğitim düzeyinde bu oran daha düşük olup, lisansüstü eğitimde ise %7,1'e kadar düşmektedir. Küçük yaşta alışkanlıktan dolayı şalvar kullanma durumu ise örneklemin eğitim düzeyine göre kıyaslandığında okuma yazma bilmeyenlerin %87,3'ü şalvarı alışkanlıklarından dolayı kullanırlarken, bu durum lisansüstü ve lisans eğitimi düzeylerinde %0'dır.

Ki- kare testi sonucuna göre, eğitim düzeyi ile kültürü yaşatmak için kullanma durumları arasında ($x^2= 145,609$ p= ,001**) ve alışkanlıklara göre şalvar kullanma durumları arasında ($x^2= 190,166$ p= ,001**) istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Tablo 13. Örneklemin Yaşadığı Yere göre Gelenekleri Yaşatma ve Alışkanlıklarından Dolayı Şalvar Giyme Oranları Ki-Kare Testi

Gelenekleri Yaşatmak İçin Şalvar Kullanma										Küçük Yaşta Alışkın Olma											
Yaşadığı Yer		Evet		Hayır		Toplam		X ²	p	Evet		Hayır		Toplam		X ²	P				
		S	%	S	%	S	%			S	%	S	%								
	İl	69	26.3	193	73.7	262	100			94.428	.001**	36	13.7	226	86.3			262	100	152.361	.001**
	İlçe	49	33.1	99	66.9	148	100					37	25	111	75			148	100		
	Kasaba	16	80	4	20	20	100					15	75	5	25			20	100		
Köy	113	69.8	49	30.2	162	100	110	67.9	52			32.1	162	100							
Toplam		247	41.7	345	58.3	592	100	df= 3		198	33.4	394	66.6	592	100	df=3					

p< .05*, p< .01**

Tablo 13 incelendiğinde, kasabada yaşayanların %80'i, köyde yaşayan kadınların %69,8'i şalvarı gelenekleri yaşatmak için kullanırken, il ve ilçede yaşayan kadınlarda kullanma oranı %26,3 ve %33,1'e kadar düşmektedir. Şalvarı küçük yaştan beri alışkanlığından dolayı kullanma oranlarına bakıldığında ise; kasabada yaşayan kişilerin %75'i, köyde yaşayanların %67,9'u şalvarı bu sebeple kullanmaktadırlar. İl ve ilçedeki alışkanlık yüzdelere bakıldığında bu oranın gittikçe düştüğü gözlenmektedir. Bu durum gelişen teknoloji ve hızlı yaşam tarzını benimseten şehir yaşantısının alışkanlıkları değiştirerek daha kolay ve pratik giysileri ön plana çıkarırken geleneksel giyimden uzaklaşmasını ve nesillere aktarılamamasını büyük ölçüde tetiklediği şeklinde yorumlanabilir.

Ki- kare testi sonuçları incelendiğinde, kadınların yaşadıkları yerleşim birimleriyle, şalvarı kültürlerini yaşatmak ve yaymak için kullanma durumları arasında ($\chi^2= 94,428$ p= ,001**), alışkanlık durumlarıyla şalvar kullanma davranışı arasında ($\chi^2=152,361$ p= ,001**) istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

4.6. Kadınların Şalvar Kullanımlarında Fonksiyonel Özelliklerin Etkisi

5. Alt Problem: Kadınların Şalvar Kullanımlarında Fonksiyonel Özelliklerin Etkisi Var mıdır?

İç Anadolu bölgesindeki kadınların şalvar giyme durumları ve kullanım nedenleri arasında fonksiyonel özelliklerin etkisini belirlemek amacıyla, 14 il, ilçe ve köydeki kadınlara uygulanan anket formu sonucu elde edilen veriler, tablolar halinde aşağıda sunulularak yorumlanmıştır.

Tablo 14. Fonksiyonel ve Estetik Özelliklerin Şalvar Kullanımına Etkisi

Özellikler	Evet		Hayır	
	S	%	S	%
İş yaparken rahat hareket etme özelliği için kullanma	298	50,3	294	49,7
Eğilme ve doğrulma Hareketlerinde dikkat gerektirmediği için kullanma	296	50	296	50
Vücutun şeklini belli etmediği için kullanma	276	46,6	316	53,4
Yazın serin kışın sıcak tuttuğu için kullanma	196	33,1	396	66,9
Görünümü güzel ve estetik olduğu için kullanma	210	35,5	382	64,5

n: 592

Tablo 14'e göre, örneklem grubunun %50,3'ü şalvarı iş, ev ve bahçe işleri yaparken hareketlerini kısıtlamadığı için giymektedir. Diğer yandan % 50'si eğilme doğrulma hareketlerinde dikkatli olma gereği olmadığından, % 46,6'sı bacaklarını kapattığı ve vücudunun şeklini belli etmediğinden, %35,5'i görünümünü güzel ve estetik bulduğundan, % 33,1'i yazın serin kışın sıcak tuttuğundan şalvar kullanmaktadır.

Verilerdeki oranlara bakıldığında şalvarın estetikliğinden çok giyen kişiye hareket serbestliği yaşatması ayrıca vücudun şeklini belli etmeyip iş yaparken kısıtlama olmaması gibi avantajlarından dolayı tercih edildiği düşünülmektedir.

Tablo 15. Yaş Göre İş Yaparken Hareketi Kısıtlamadığından Şalvar Kullanma Durumu
Ki-Kare Testi

		İş Yaparken Hareketi Kısıtlamadığından Kullanma				Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır					
		S	%	S	%	S	%		
Yaş	18-22	13	20.3	51	79.7	64	100	114.394	.001**
	23-27	8	22.9	27	77.1	35	100		
	28-32	17	26.6	47	73.4	64	100		
	33-37	20	30.8	45	69.2	65	100		
	38-42	37	44.6	46	55.4	83	100		
	43-47	67	69.1	30	30.9	97	100		
	48-52	65	74.7	22	25.3	87	100		
	53-57	42	70	18	30	60	100		
	58-62	29	78.4	8	21.6	37	100		
Toplam		298	50.3	294	49.7	592	100	df=8	

p< .05*, p< .01**

Tablo 15'te, örneklemin yaşlarına göre şalvarı iş yaparken hareketlerini kısıtlamadığından kullanma durumları incelendiğinde, % 78,4'ünü 58-62 yaş aralığının oluşturduğu görülmektedir. Yaş aralıklarına bakıldığında yetişkin grupta oranlar fazlalaşırken genç gruptaki oranların azalmakta olduğu görülebilir. Bu durum genç kesimin çoğunluğunun tarla bahçe işleri ile ilgilenmediği, yetişkin grubun bu işlerle uğraştığı bu nedenle iş yaparken hareket kısıtlamaması özelliği ile şalvarı kullanıldığı şeklinde yorumlanabilir.

Ki- kare testi sonuçlarına göre, yaşlarına göre iş yaparken hareketi kısıtlamadığından şalvar kullanma oranlarına bakıldığında, ($\chi^2=114,394$ p=,001**) iki değişken arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 16. Yerleşim Birimine göre İş Yaparken Hareketi Kısıtlamaması Nedeniyle
Şalvar Kullanma Ki-Kare testi

		Hareketleri Kısıtlamadığından Kullanma				Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır					
		S	%	S	%	S	%		
Yaşadığı Yer	İl	91	34.7	171	65.3	262	100	108.782	.001**
	İlçe	57	38.5	91	61.5	148	100		
	Kasaba	17	85	3	15	20	100		
	Köy	133	82.1	29	17.9	162	100		
Toplam		298	50.3	294	49.7	592	100	df=3	

p< .05*, p< .01**

Örneklemin yaşadığı yerleşim birimine göre hareketleri kısıtlamadığından şalvar kullanma durumları incelendiğinde, %85 oranla kasabada yaşayanları %82,1’lik oranla köyde yaşayanlar takip etmektedir. İl ve ilçede ise sırasıyla %34,7 ve %38,5’lik kullanma oranları mevcuttur. Köy ve kasabadaki kullanım oranları ile kıyaslandığında, şalvar kullanımının ilde daha da düşmesi, yaşam tarzının şalvar kullanımını etkilediği şeklinde düşünülebilir. Köy ve kasabada özellikle tarla ve bahçe işlerinin yoğun olmasından dolayı şalvarın hareketleri kısıtlamama özelliğinin giysiyi kullanım oranını artırdığı düşünülmektedir.

Ki- kare testi sonuçlarında, yaşadıkları yere göre, örneklemin şalvarı hareketleri kısıtlamadığından kullanma oranlarına bakıldığında, iki, değişken arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki ($\chi^2=108,782$ p=,001**) olduğu gözlenmektedir.

Tablo 17. Eğitim Düzeyine Göre İş Yaparken Hareketi Kısıtlamadığından Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi

		Hareketleri Kısıtlamadığından Kullanma				Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır					
		S	%	S	%	S	%		
Eğitim	Okuma yazma bilmiyor	49	89.1	6	10.9	55	100	163.864	.001**
	İlkokul	174	69	78	31	252	100		
	Ortaokul	38	50	38	50	76	100		
	Lise	31	25	93	75	124	100		
	Lisans Lisans üstü	6	7.1	79	92.9	85	100		
Toplam		298	50.3	294	49.7	592	100	df=4	

p< .05*, p< .01**

Tablo 17'deki veriler incelendiğinde, şalvarı hareketleri kısıtlamadığından kullanma oranı okuma yazma bilmeyen kadınlarda %89,1 olup bu oran eğitim düzeyi arttıkça azalmaktadır. Okuma yazması olmayan kadınların köy ve kasabada bahçe ve tarla işleri yaptığı düşünüldüğünde, iş yaparken hareketi kısıtlamadığından şalvar kullanma oranının yüksek olması beklenen bir sonuçtur.

Ki- kare testi sonuçlarına bakıldığında, eğitim durumlarına göre örneklemin iş yaparken hareketleri kısıtlamadığından şalvar kullanma oranları ile arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki ($x^2= 163,864$ p=,001**) olduğu görülmektedir.

Tablo 18.Yerleşim Birimine Göre Eğilme Doğrulma Hareketlerinde Dikkat Gerektirmediğinden Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi

Eğilme Doğrulma Hareketlerinde Dikkatli Olma Gereği Olmadığından Kullanma						Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır					
		S	%	S	%	S	%		
Yaşadığı Yer	İl	90	34.4	172	65.6	262	100	110.986	.001**
	İlçe	56	37.8	92	62.2	148	100		
	Kasaba	17	85	3	15.0	20	100		
	Köy	133	82.1	29	17.9	162	100		
Toplam		296	50.0	296	50.0	592	100	df=3	

p< .05*, p< .01**

Tablo 18 incelendiğinde, en yüksek oranla köy ve kasaba’da sırasıyla % 82,1 ve % 85’lik oranlarının şalvarı eğilme doğrulma hareketlerini kısıtlamadığı için kullandığı tespit edilmiştir. Genel olarak bahçe tarla işleri köy ve kasabalarda yoğun olarak halkın çiftçilikle uğraştığı alanlar olarak düşünüldüğünde, kullanılan giysinin rahat ve kullanışlı olması isteği ile bu seçeneğin en üst düzeyde olduğu söylenebilir. Tablo 23’deki verilere bakıldığında, köy ve kasaba’daki kullanım nedenini şalvarın eğilme doğrulma hareketlerinde sağladığı faydalı özelliklerin etkisinin büyük olduğu düşünülmektedir.

Ki- kare testi sonuçlarına bakıldığında, yaşanan yerleşim birimleri göre örneklemin eğilme doğrulma hareketlerinde kısıtlama olmadığından şalvar kullanma durumları arasında anlamlı bir ilişki ($x^2=110,986$ p=,001**) vardır.

Tablo 19. Yaşa Göre Eğilme Doğrulma Hareketlerinde Dikkat Gerektirmediğinden Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi

Eğilme Doğrulma Hareketlerinde Dikkatli Olma Gereği Olmadığından Kullanma						Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır					
		S	%	S	%	S	%		
Yaş	18–22	13	20.3	51	79.7	64	100	111.000	.001
	23–27	8	22.9	27	77.1	35	100		
	28–32	17	26.6	47	73.4	64	100		
	33–37	20	30.8	45	69.2	65	100		
	38–42	37	44.6	46	55.4	83	100		
	43–47	66	68.0	31	32.0	97	100		
	48–52	64	73.6	23	26.4	87	100		
	53–57	42	70.0	18	30.0	60	100		
	58–62	29	78.4	8	21.6	37	100		
Toplam		296	50.0	296	50.0	592	100	df=8	

p< .05*, p< .01**

Tablo 19 incelendiğinde 58–62 yaş grubunun %78,4’ü şalvarı bu nedenle kullanırken, 18–22 yaş grubuna bakıldığında bu oran %20,3’e kadar düşmektedir. Genel toplamın %50’sinin şalvarı eğilme doğrulma hareketlerinde dikkatli olma gereği olmadığından kullandığı tabloda belirtilmektedir. Şalvarın gelenekselliğinin yanında fonksiyonelliğinin de kişiler için önemli tercih nedeni olduğu düşünülmektedir.

Ki- kare testi sonuçlarına bakıldığında, ($x^2=111,000$ $p=,001^{**}$) yaşlarına göre örneklemin eğilme doğrulma hareketlerinde dikkatli olma gereği olmadığından kullanma durumu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu gözlenmektedir.

Tablo 20. Eğitim Durumlarına Göre Eğilme Doğrulma Hareketlerinde Dikkat Gerektirmediğinden Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi

Eğilme Doğrulma Hareketlerinde Dikkatli Olma Gereği Olmadığından Kullanma						Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır					
				S	%	S	%	S	%
Eğitim	Okuma yazma bilmiyor	49	89.1	6	10.9	55	100		
	İlkokul	173	68.7	79	31.3	252	100		
	Ortaokul	37	48.7	39	51.3	76	100		
	Lise	31	25	93	75.0	124	100		
	Lisans-Lisansüstü	6	7.1	79	92.9	85	100		
Toplam		296	50.0	296	50.0	592	100	df=4	

p< .05*, p< .01**

Örneklemin eğitim durumlarına göre şalvarın fonksiyonel özelliklerinden biri olan eğilme doğrulma hareketlerinde dikkatli olma gereği olmadığı için kullanma durumu incelendiğinde, şalvarı bu nedenle kullanan grubun oranı okuma yazma bilmeyenlerde % 89,1'i iken, lisans ve lisansüstü eğitim düzeyinde sırasıyla % 7 ve % 7,1'dir.

Örneklemin, şalvarı eğilme doğrulma hareketlerini kısıtlamadığı için kullanma durumunun eğitim düzeyi yükseldikçe düşmesi, diğer demografik özelliklerin sonuçları ile paralellik göstermektedir. Ki kare testi sonuçları da eğitim durumlarına göre eğilme doğrulma hareketlerinde dikkatli olma gereği olmadığından kullanma durumlarında ulaşılan değerler ($x^2= 162,428$ p=,001**) değişkenler arasındaki ilişkiyi kanıtlar niteliktedir.

Tablo 21. Yerleşim Birimine Göre Yazın Serin Kışın Sıcak Tuttuğundan Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi

Yazın Serin Kışın Sıcak Tuttuğundan Kullanma						Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır					
		S	%	S	%				
Yaşadığı Yer	İl	39	14.9	223	85.1	262	100	144.375	.001**
	İlçe	34	23	114	77	148	100		
	Kasaba	15	75	5	25	20	100		
	Köy	108	66.7	54	33.3	162	100		
Toplam		196	33.1	396	66.9	592	100	df=3	

p< .05*, p< .01**

Araştırma kapsamındaki kadınların yaşadığı yerleşim birimleri ile şalvarı yazın serin kışın sıcak tuttuğu için kullanma durumları arasındaki ilişki Tablo 21’de verilmiştir. Tablo’daki veriler incelendiğinde, kasabada yaşayanların %75’i köy’de yaşayanların ise %66,7’si şalvarı bu nedenle kullanırken; ilde yaşayanların %14,9’u, ilçe’de yaşayanların ise %23’ü şalvarı bu nedenle kullandığını belirtmiştir.

Ki kare testi sonucuna bakıldığında da örneklemin yaşadığı yerleşim birimine göre,yazın serin kışın sıcak tuttuğundan şalvarı kullanma nedeni arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki ($\chi^2= 144,375$ p=,001**) olduğu görülmektedir.

Araştırmanın veri toplama aşamasında birebir il ilçe ve köylere gidilerek gözlemlenen şalvar giyme durumları düşünüldüğünde, il ve ilçelerdeki kadınlar şalvarı genellikle geleneksel giysi olarak ya da çiftçilikle uğraşan ailelerini ziyaret etmek için köye gittiklerinde tarla bahçe işleri yaparken kullandıkları söylenebilir. Bu durum düşünüldüğünde, Tablo 21’deki oranların köy ve kasabada daha fazla olmasının nedeninin o bölgedeki insanların şalvarı günlük giysi olarak kullanmalarından kaynaklandığı söylenebilir.

Tablo 22. Yaşa Göre Yazın Serin Kışın Sıcak Tuttuğundan Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi

Yazın Serin Kışın Sıcak Tuttuğundan Kullanma						Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır					
		S	%	S	%				
Yaş	18-22	1	1.6	63	98.4	64	100	135.382	.001**
	23-27	3	8.6	32	91.4	35	100		
	28-32	7	10.9	57	89.1	64	100		
	33-37	10	15.4	55	84.6	65	100		
	38-42	20	24.1	63	75.9	83	100		
	43-47	45	46.4	52	53.6	97	100		
	48-52	48	55.2	39	44.8	87	100		
	53-57	35	58.3	25	41.7	60	100		
	58-62	27	73	10	27	37	100		
Toplam		196	33.1	396	66.9	592	100	df=8	

p< .05*, p< .01**

Tablo 22 incelendiğinde, 58-62 yaş aralığındaki kadınların %73'ünün şalvarı yazın serin kışın sıcak tuttuğundan dolayı kullandığı görülmektedir. Örneklemin yaşları azaldıkça şalvarı yazın serin kışın sıcak tuttuğundan kullanma oranları düşmektedir. Bu durum yetişkin ve yaşlı grubun şalvarın sıcak tutma özelliğinin cazip hale getirdiğini bundan dolayı kullanım oranlarının arttığı düşünülebilir.

Yapılan ki kare testi sonuçlarına bakıldığında, yaşlarına göre yazın serin kışın sıcak tuttuğundan kullanma durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki ($\chi^2=135,382$ p=,001**) olduğu görülmektedir.

Tablo 23. Eğitim Durumuna Göre Yazın Serin Kışın Sıcak Tuttuğundan Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi

Yazın Serin Kışın Sıcak Tuttuğundan Kullanma						Toplam		X ²	P	
		Evet		Hayır						
		S	%	S	%					S
Eğitim	Okuma yazma bilmiyor		47	85.5	8	14.5	55	100	174.513	.001**
	İlkokul		121	48	131	52	252	100		
	Ortaokul		19	25	57	75	76	100		
	Lise		8	6.5	116	93.5	124	100		
	Lisans- Lisans üstü		1	1.2	84	98.8	85	100		
Toplam			196	33.1	396	66.9	592	100	df=4	

p< .05*, p< .01**

Örneklem grubunun eğitim durumları ile şalvar kullanma durumlarının incelendiği Tablo 23’de okuma yazma bilmeyen grubun %85,5’i şalvarı yazın serin kışın sıcak tuttuğundan kullanmaktadır. Eğitim düzeyleri yükseldikçe şalvarı bu nedenle kullanma oranı düşmektedir.

Ki kare testi sonuçlarına bakıldığında da eğitim durumlarına göre, yazın serin kışın sıcak tuttuğundan şalvar kullanmaları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki ($\chi^2=174,524$ p= ,001**) görülmektedir.

Tablo 24. Yaş'a Göre Bacakları Kapatıp Vücudun Şeklini Belli Etmediğinden Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi

Bacakları Kapatıp Vücudun Şeklini Belli Etmediğinden Kullanma						Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır					
		S	%	S	%				
Yaş	18-22	5	7.8	59	92.2	64	100	125.297	.001**
	23-27	8	22.9	27	77.1	35	100		
	28-32	15	23.4	49	76.6	64	100		
	33-37	20	30.8	45	69.2	65	100		
	38-42	35	42.2	48	57.8	83	100		
	43-47	62	63.9	35	36.1	97	100		
	48-52	62	71.3	25	28.7	87	100		
	53-57	40	66.7	20	33.3	60	100		
	58-62	29	78.4	8	21.6	37	100		
Toplam		276	46.6	316	53.4	592	100	df=8	

p< .05*, p< .01**

Tablo 24'deki veriler incelendiğinde örneklemin yaş aralığına göre şalvar giyme nedeni olarak bacakları kapatıp vücudun şeklini belli etmediğinden kullanma durumları verilmiştir. 58-62 yaş aralığındaki kadınların %78,4'ü şalvarı bu nedenle kullanmaktadır. Bu oran yaş aralığı azaldıkça azalmaktadır, buna göre vücut hatlarını belli etmemesi özelliğiyle yetişkinlerde tercih edilirken genç yaş aralığındaki kadınlarda bu özellik fazla ilgi görmemektedir denilebilir.

Ki- kare testi sonuçlarına bakıldığında, yaşlarına göre bacakları kapatıp vücudun şeklini belli etmediğinden şalvar kullanma oranlarına bakıldığında, iki değişken arasında istatistiksel açıdan ($\chi^2 = 125,297$ p=,001**) anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 25. Eğitim Düzeylerine Göre Bacakları Kapatıp Vücudun Şeklini Belli Etmediğinden Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi

Bacakları Kapatıp Vücudun Şeklini Belli Etmediğinden Kullanma						Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır					
		S	%	S	%	S	%		
Eğitim	Okuma yazma bilmiyor	49	89.1	6	10.9	55	100	177.524	.001**
	İlkokul	167	66.3	85	33.7	252	100		
	Ortaokul	33	43.4	43	56.6	76	100		
	Lise	22	17.7	102	82.3	124	100		
	Lisans-Lisansüstü	5	5.9	80	94.1	85	100		
Toplam		276	46.6	316	53.4	592	100	df=5	

p< .05*, p< .01**

Tablo 25’de örneklemin eğitim durumlarına göre şalvarın bacakları kapatıp vücudun şeklini belli etmemesi özelliğinden dolayı kullanma durumları verilmiştir. Tablodaki veriler incelendiğinde okuma yazma bilmeyen kadınların %89,1’i şalvarı bu nedenle kullanırken bu oran eğitim düzeyleri yükseldikçe azalmaktadır.

Ki- kare testi sonuçlarına göre, eğitim durumlarına göre bacakları kapatıp vücudun şeklini belli etmediğinden şalvar kullanma oranlarına bakıldığında, iki değişken arasında istatistiksel açıdan ($\chi^2= 177,524$ p=,001**) anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir.

Tablo 26. Medeni Duruma Göre Bacakları Kapatıp Vücudun Şeklini Belli Etmediğinden Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi

		Bacakları Kapatıp Vücudun Şeklini Belli Etmediğinden Kullanma				Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır					
		S	%	S	%	S	%		
Medeni Durum	Evli	228	52.3	208	47.7	436	100	71.809	.001**
	Bekâr	15	13.3	98	86.7	113	100		
	Dul	33	76.7	10	23.3	43	100		
Toplam		276	46.6	316	53.4	592	100	df=2	

p< .05*, p< .01**

Tablo 26’da görüldüğü gibi evli kadınların %52,3’ü, bekar kadınların 13,3’ü, dul kadınların %76,7’si şalvarı, bacakları kapatıp vücudun şeklini belli etmediğinden şalvar kullanmaktadır.

Ki kare testi sonuçlarına bakıldığında, medeni durumlarına göre şalvarın bacakları kapatıp vücudun şeklini belli etmediğinden dolayı giyilmesi durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($\chi^2=71,809$ p=,001**) olduğu görülmektedir.

Tablo 27. Yerleşim Birimine Göre Bacakları Kapatıp Vücudun Şeklini Belli Etmediğinden Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi

Bacakları Kapatıp Vücudun Şeklini Belli Etmediğinden Kullanma						Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır					
		S	%	S	%				
Yaşadığı Yer	İl	77	29.4	185	70.6	262	100	120.771	.001**
	İlçe	53	35.8	95	64.2	148	100		
	Kasaba	16	80	4	20	20	100		
	Köy	130	80.2	32	19.8	162	100		
Toplam		276	46.6	316	53.4	592	100	df=3	

p< .05*, p< .01**

Şalvarı bacakları kapatıp vücudun şeklini belli etmediğinden kullanma oranı tablo 27’de görüldüğü gibi, köyde yaşayan örneklem grubunun % 80,2’sini oluşturmaktadır. Bu oran kasabada %80 olup, il ve ilçede bakıldığında fazlasıyla düşmektedir.

Yapılan ki kare testi sonuçlarına bakıldığında ($\chi^2= 120,771$ $p=,001^{**}$) $p<,005$ anlamlılık düzeyinde değerlendirildiğinde, örneklemin yaşadıkları yerleşim birimlerine göre, bacakları kapatma ve vücut hatlarını belli etmediğinden şalvarı kullanma durumları arasında anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 28.Yaş Göre Görünümünü Estetik ve Güzel Bulduğundan Kullanma Şalvar
Kullanma Ki-Kare Testi

		Görünümünü Estetik ve Güzel Bulduğundan Kullanma				Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır					
		S	%	S	%	S	%		
Yaş	18-22	2	3.1	62	96.9	64	100	121.237	.001**
	23-27	5	14.3	30	85.7	35	100		
	28-32	10	15.6	54	84.4	64	100		
	33-37	14	21.5	51	78.5	65	100		
	38-42	19	22.9	64	77.1	83	100		
	43-47	47	48.5	50	51.5	97	100		
	48-52	51	58.6	36	41.4	87	100		
	53-57	36	60	24	40	60	100		
	58-62	26	70.3	11	29.7	37	100		
Toplam		210	35.5	382	64.5	592	100	df=8	

$p<.05^*$, $p<.01^{**}$

Örneklemin yaş aralığı ile görünümünü estetik ve güzel bulduğundan kullanma durumları ile ilgili oranlar Tablo 28’de verilmiştir. 58-62 yaş aralığındaki kadınların %

70,3'ü şalvarı bu nedenle kullanırken, 18-22 yaş aralığındaki kadınların % 3,1'i kullanmaktadır.

Ki kare testi sonuçlarına bakıldığında, örneklemin yaşlarına göre şalvarın görünümünü estetik ve güzel bulduğundan kullanmasından dolayı giyilmesi durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($\chi^2=121,237$ $p=,001^{**}$) olduğu görülmektedir.

Şalvarı estetik ve güzel bulduğundan kullanma oranı genç yaş aralıklarında azalmasının nedeni olarak gelişen yaşam koşulları ve moda akımlarının gençler üzerinde etkisi olarak düşünülebilir, buna karşın yetişkin yaş aralığında geleneksel giyime daha fazla önem verildiği ve kullanıldığı söylenebilir.

Tablo 29. Eğitim Düzeyine Göre Görünümünü Estetik ve Güzel Bulduğundan Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi

		Görünümünü Estetik ve Güzel Bulduğundan Kullanma				Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır					
		S	%	S	%	S	%		
Eğitim	Okuma yazma bilmiyor	46	83.6	9	16.4	55	100	155.228	.001**
	İlkokul	128	50.8	124	49.2	252	100		
	Ortaokul	20	26.3	56	73.7	76	100		
	Lise	11	8.9	113	91.1	124	100		
	Lisans-Lisans üstü	5	5.9	80	94.1	85	100		
Toplam		210	35.5	382	64.5	592	100	df=5	

$p < .05^*$, $p < .01^{**}$

Tablo 29'daki veriler incelendiğinde, okuma yazma bilmeyen kadınların %83,6'sı şalvarın görünümünü estetik ve güzel bulduğu için kullanmaktadır. Bu oran

ilkokul eğitim düzeyindeki kadınlarda % 50,8 iken ortaokul düzeyindeki kadınlarda %26,3 lise düzeyinde %8,9 lisans düzeyinde %5,6 ve lisansüstü eğitim düzeyinde ise %7,1'dir. Eğitim düzeyi arttıkça şalvar görünümünü beğenip estetik bulma oranı düşmektedir.

Ki kare testi sonuçlarına göre eğitim durumlarına göre şalvarın görünümünü estetik ve güzel bulduğundan kullanma durumları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($\chi^2 = 155,228$ $p = ,001^{**}$) olduğu görülmektedir.

Tablo 30. Medeni Duruma Göre Görünümünü Estetik ve Güzel Bulduğundan Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi

		Görünümünü Estetik ve Güzel Bulduğundan Kullanma				Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır					
		S	%	S	%	S	%		
Medeni Durum	Evli	171	39.2	265	60.8	436	100	62.126	.001**
	Bekar	9	8	104	92	113	100		
	Dul	30	69.8	13	30.2	43	100		
Toplam		210	35.5	382	64.5	592	100	df=2	

$p < .05^*$, $p < .01^{**}$

Medeni duruma göre şalvarı görünümünü estetik ve güzel bulduğundan kullanma durumları ile ilgili veriler Tablo 30'da verilmiştir. Verilen bilgilere göre evli kadınların %39,2'si, bekarların % 8'i, dul kadınların ise %69,8'i şalvarı bu nedenle kullanmaktadır.

Ki kare testi sonuçlarına bakıldığında, medeni durumlarına göre şalvarın görünümünü estetik ve güzel bulduğundan kullanma durumundan dolayı giyilmesi durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($\chi^2 = 62,126$ $p = ,000$) olduğu görülmektedir.

Tablo 31. Yerleşim Birimine Göre Görünümünü Estetik ve Güzel Bulduğundan Şalvar Kullanma Ki-Kare Testi

		Görünümünü Estetik ve Güzel Bulduğundan Kullanma				Toplam		X ²	P
		Evet		Hayır					
		S	%	S	%	S	%		
Yaşadığı Yer	İl	45	17.2	217	82.8	262	100	124.094	.001**
	İlçe	42	28.4	106	71.6	148	100		
	Kasaba	15	75	5	25	20	100		
	Köy	108	66.7	54	33.3	162	100		
Toplam		210	35.5	382	64.5	592	100	df=3	

p< .05*, p< .01**

Tablo 31 incelendiğinde, örneklemin yaşadığı yerleşim birimlerine göre şalvarı estetik ve güzel bulduğu için kullanma durumları verilmiştir. Buna göre kasabada yaşayan kadınların %75'i şalvarı estetik ve güzel bulduğu için kullanmaktadır. Bu oran ilçe ve ile geldikçe düşmektedir.

Ki kare testi sonuçlarına bakıldığında, yaşadığı yerleşim birimlerine göre şalvarın görünümünü ve estetik ve güzel bulduğundan kullanmadan dolayı giyilmesi durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki ($\chi^2=124,094$ p=,001**) olduğu görülmektedir.

5.Sonuç Ve Öneriler

5.1. Sonuç

Anadolu, tarih boyunca çeşitli medeniyetlerin hüküm sürdüğü, farklı kültürlerin etkileşiminde birçok faaliyetlerin yaşandığı topraklardır. Ulusların kültürel değerlerini ve yaşam biçimlerini yansıtan en önemli öğelerden biri olan giyim kuşam biçimlerinin gün geçtikçe değişime uğraması ve çeşitli faktörlerin etkisiyle kaybolmaya mahkûm olması kültürel mirasların da yok olması anlamını taşımaktadır. Ancak bazı bölgelerimizin özellikle kırsal kesimlerinde geleneksel giysi formlarının değişime uğramış da olsa kullanıldığı bilinmektedir. Kültürel değerlerin yaşatılmasına katkıda bulunmak ve gelecek nesillere aktarabilmek için bu değerlerin araştırılması ve belgelenmesi önem taşımaktadır.

Bu düşünceden hareketle, kaybolmaya yüz tutan İç Anadolu Bölgesi geleneksel kadın şalvar çeşitlerinin kalıp, kumaş, süsleme ve renk gibi biçimsel ve fonksiyonel özelliklerinin yanında, fonksiyonel ve kültürel özelliklerin bölgedeki şalvar kullanımına etkilerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

➤ İç Anadolu Bölgesi geleneksel kadın şalvarlarının kullanım amacına göre gündelik ve özel günlerde giyilen şalvarlar olarak iki tür olduğu belirlenmiştir. Gündelik şalvarlar basma, pazen, divitin gibi pamuklu kumaşlardan yapılarak tarla, bahçe ve ev işlerinde kullanılırken, özel gün şalvarları ise kadife, saten ve işlemeli kumaşlardan yapılarak düğün, nişan, kınagecesi gibi özel gün ve gecelerde kullanılmaktadır.

➤ İç Anadolu bölgesi geleneksel kadın şalvarları biçimsel özellikleri açısından incelendiğinde; bölgedeki şalvarların form olarak birbirine benzemelerine rağmen, yörelere göre biçimsel farklılıklar gösterdikleri belirlenmiştir. Biçimsel özellikleri açısından kadın şalvarları, torba (paçasız) şalvarlar, düşük ağılı şalvarlar, yüksek ağılı şalvarlar olarak 3 grup altında sınıflandırılmıştır. Torba (paçasız) şalvarlar dışındaki iki grup içinde yer alan şalvarların ağ kısımlarına, kişilerin hareket serbestisini artırmak amacıyla

dikdörtgen ağ parçası ve üçgen kuş parçası olmak üzere iki tür ağ ve kuş parçası geçirilmiştir.

➤ İç Anadolu bölgesi geleneksel şalvarları fonksiyonellik açısından incelendiğinde; koruyuculuk, fiziksel rahatlık, hareket serbestisi, farklı boyutlarda ayarlanabilirlik, sıcak/serin tutma, psikolojik rahatlık gibi fonksiyonel özelliklere sahip olduğu belirlenmiştir.

➤ İç Anadolu Bölgesi'ndeki il, ilçe ve köylerde geleneksel kadın giysisi olan şalvarın halen kullanılmakta olduğu, il ve ilçelerde kullanma oranı daha az iken, daha küçük yerleşim birimi olan köy ve kasabalardaki kadınların şalvarı büyük oranda kullandıkları belirlenmiştir.

➤ Ki- kare testi sonuçlarına göre, örneklem grubunun demografik özelliklerine (yaş, eğitim, meslek, medeni durum ve yerleşim birimine göre şalvar kullanma durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı ilişki bulunmuştur.

➤ İç Anadolu Bölgesinde kadınların şalvar kullanımları fonksiyonel açıdan incelendiğinde; şalvar kullanımının yaygın olduğu köy ve kasabalarda tarla ve bahçe işleri ile uğraşan kadınların, eğilme doğrulma hareketlerindeki rahatlık ve vücut hatlarını belli etmemesinden dolayı şalvar giymeyi tercih ettikleri belirlenmiştir. Köy ve kasabalarda tarlada iş yapan kadın için paçası büzgülü olan şalvarların böcek, kene gibi zararlı haşerelerden korunma amacıyla da kullanılması şalvarın koruyuculuk özelliğini ön plana çıkarmaktadır.

➤ Ki- kare testi sonucuna göre, örneklem grubunun demografik özelliklerine (yaş, eğitim, medeni durum ve yerleşim birimi) göre fonksiyonellik ve estetiklik açısından şalvar kullanma durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

➤ Tarla ve bahçe işleri ile uğraşmayan yaşlı kadınların ise; gelenekli yaşamda yıllar boyu şalvar giymiş olmanın yarattığı alışkanlığın yanında, kışın

sıcak, yazın serin tutma özelliğinden dolayı şalvar kullandığı sonucuna ulaşılmıştır.

➤ İç Anadolu Bölgesinde kadınların şalvar kullanımları sosyo-kültürel açıdan incelendiğinde, kadınların çoğunluğunun kendi isteğiyle geleneklerini ve kültürlerini yaşatmak için şalvar kullandıkları, çok az oranda da çevre ve aile baskısı ile şalvar kullanmadığı durumu gözlenmiştir.

➤ Ki- kare testi sonucuna göre, örneklem grubunun demografik özelliklerine (yaş, eğitim, medeni durum ve yerleşim birimi) göre kültürü yaşatmak için şalvar kullanma durumları arasında ve alışkanlıklardan dolayı şalvar kullanma durumları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

5.2.Öneriler

Gelişen teknoloji ve hızlı yaşam tarzını benimseten kent yaşamı, alışkanlıkları değiştirerek daha kolay ve pratik giysileri ön plana çıkarmaktadır. Bu durum; il merkezlerinde bireylerin geleneksel giyimden uzaklaşmasını ve geleneksel giysilerin nesilden nesile aktarılmasını olumsuz yönde etkilemektedir. Daha küçük yerleşim birimleri olan kasaba ve köylerde ise; geleneklerin halen yaşatılmasıyla birlikte, geleneksel giysilerin kullanılması ve gelecek kuşaklara aktarılması kısmen de olsa sürmektedir. Bu aktarımda giysilerin formlarının yanında kumaş ve süsleme malzemeleri de değişime uğramakta ve bu değerler yozlaşmaktadır. Bölgesel bazda bu tür çalışmaların tüm giysi parçaları için yapılması, kültürel miraslarımızdan biri olan giyim kuşam öğelerinin yozlaşmasını ve kaybolmasını önleyecektir.

Bu tür araştırmaların uzun zaman, emek ve maddi olanaklar gerektirmesinin çoğu araştırmacının önünde bir engel teşkil etmekte olduğu bilinen bir gerçektir. Konu ile ilgili özel ve kamu kurumlarının araştırmacılara destek sağlanması ile bu tür araştırmaları teşvik edici projelerin yaygınlaştırılmasına katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Ayrıca, günümüzde çok zor koşullar altında halen evlerinde veya işyerlerinde geleneksel giysileri diken ve işlemecilik yapmaya çalışan kişilerin, el

becerilerini gösterebilecekleri fırsatların doğması için daha iyi bir tanıtım ve pazarlama imkânı sunulmasına destek olmak gerekmektedir.

Geleneksel giyim öğelerinin özelliklerinin belirlenerek, yozlaşmayı önleme çalışmalarının konu üzerinde eğitilmiş, bilimsel araştırma disiplinine sahip, alanında uzman kişiler tarafından planlanıp yürütülmesi, giysilerin yöre ve biçimsel özelliklerinin doğru şekilde belgelenmesi açısından önem taşımaktadır. Bu bağlamda ilgili eğitim kurumlarının programlarında, öğrencilere bu nitelikleri kazandırmayı amaçlayan derslere yer vererek bu konuda uzman kişiler yetiştirmesi gerekmektedir. Bu sayede özellikle halk oyunları giysilerinde yaşanan karışıklıkların da önüne geçilerek, orijinal örneklerle sadık kalınarak hazırlanmış folklorik giysiler ile kültürümüz doğru şekilde yansıtılacaktır.

Geçmişten günümüze kadar ulaşmış geleneksel giyim ürünleri, her yörenin kendine has duygu ve düşüncelerini ya da yaşantı biçiminin göstergesi olarak Türk kültürünü yansıtan öğelerdir. Kültürümüzün bu özgün yapısının incelenmesi, hem toplumsal belleğin yaşatılmasını sağlayacak, hem de tasarımcılara esin kaynağı oluşturarak, geleneksel öğelerin günün modasıyla yorumlandığı özgün tasarımların oluşmasına yol açacaktır.

Mesleki eğitim veren yüksek eğitim kurumlarında ilgili derslerde öğrencilerin, geleneksel giysi formlarının belirlenmesi ve yaşatılması konusunda bilinçlendirilerek farkındalık yaratılması, geleneksel giysi formlarının günün trendleriyle yorumlanarak yeni tasarımlara esin kaynağı oluşturması sağlanabilir.

Yöresel kostüm hazırlayan kişilerin, özellikle farklı yörelere ait folklorik giysilerde görülen giysilerin, kalıp, kumaş ve kullanım özelliklerindeki karmaşıklıkların giderilmesi için, giysileri hazırlarken, geleneksel giysi formlarının belirlendiği bilimsel araştırmaları dikkate almaları önerilmektedir.

Halk Eğitim Merkezi küçük köylere kadar ulaşarak il ve ilçelerimizde teşkilatlanmıştır. Bu birimlerde görevli eğitimcilerin geleneksel giysi formlarının incelenmesi konusunda eğitilerek, eğitimcilerin bulunduğu yörelerdeki halkı giysilerin

korunması konusunda bilinçlendirmesi ve bu değerlerin belgelemesinde katkıda bulunması sağlanabilir.

Yaşamın her alanındaki ürünlerde olduğu gibi özellikle giyim ürünleri ile yakından ilişkilendirilmiş olan moda olgusunun kültürel öğelerimizi yok etmemesi çabalarının yoğunlaştırılmasında, toplumdaki her bireyin üstleneceği bir görev olduğu düşüncesinin kültürün korunması ve sürdürülmesine katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- ABANOZ G. GEMİCİ F. ÇAKIR M. ŞENER T. (2008). *Çankırı İli Korgun İlçesi Bugay Köyü Gelinlikleri*, 100. Yıla Doğru Çankırı, Çankırı Valiliği, IV. Çankırı Kültürü Bilgi Şöleni Bildirileri, , Görsel Tanıtım Ajans&Basım, Ankara.
- ACAR İ. H. (1990). *Zara Folkloru*, Özemek Matbaası, Sivas.
- ADA, E. (2010). ‘*Dağ Sporlarında Kullanılan Giysilerdeki Kumaş ve Tasarım Özelliklerinin Ergonomik Açıdan İncelenmesi*’, Gazi Üniversitesi, Giyim Sanatları Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- AKPINARLI H. F. DEVELİOĞLU Y. ORTAÇ H. S. ÖZDER L. YALÇINKAYA T. BÜYÜKYAZI M. TOZUN H. KURT G. DEVELİOĞLU G. (2008). *Çankırı El Sanatları*, Gazi Üniversitesi, Bilimsel Araştırma Projesi, Hazar Reklam Mat. Ltd. Şti. Ankara.
- Aksaray Valiliği (1994). *Aksaray İl Yıllığı*, Tekışık A.Ş. Web Ofset Tesisleri, Ankara.
- ALBEK S. *Dorylalon’dan Eskişehir’e*, II. Dizi: Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayınları no:89, Eskişehir.
- ALP A. (1994). *Acıgöl, Acıgöl’den Dünden Bugüne Bir Köprü*, Lale Ofset, Nevşehir.
- ALTIN Y. (1995). *21. Yüzyıla Doğru İlimiz Kırıkkale*, Gri Ajans, Kırıkkale.
- ALTIN Y. (1999). *T.C. Kırıkkale Valiliği Kırıkkale*, Çetin Ofset, Kırıkkale.
- ALTIN Y. (2001). *T.C Kırıkkale Valiliği Tarih, Kültür, Çevre*, Çetin Ofset Matbaacılık A.Ş. , Ankara.
- ALTIN Y. (2002). *Bir Cumhuriyet Şehri Kırıkkale*, Kırıkkale Valiliği Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Devran Matbaacılık, Ankara.

ALTIN Y. (2004). *Cumhuriyet Şehri Tarihten Günümüze, Her Yönüyle Kırıkkale*, Çetin Ofset Matbaacılık A.Ş., Kırıkkale.

ALTIN Y. (2008). *Dünden Bugüne Kırıkkale*, Belen Yayıncılık Matbaacılık Ltd. Şti., Ankara.

ALTIN Y. (2009). *Kırıkkale 2009*, Kırıkkale Valiliği İl Basın Halkla İlişkiler, Ankara.

ALTINAY H., YÜCEER H. (1992). *‘Moda ve Tarihi’*, Kadioğlu Matbaası, Ankara.

ALTUNTAŞ Y., BOZYİĞİT A. E., ÇAKIR A., GÜNER A. K., ŞENEL S. (1992). *Ankara Seymen Oyunları ve Kıyafetler*, Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Geliştirme Genel Müdürlüğü Yayınları, Ofset Repromat Matbaası, Ankara.

ALTUNTAŞ Y. KAHVECİ M. ŞAHİN Y. (1996). *Çorum İli Halk Oyunları Kıyafetleri Teknik Çizimleri*, T.C.Kültür Bakanlığı Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü:203, Ankara.

ALTUNTAŞ, Y., ŞAHİN, Y., KAHVECİ, M. (2000). *Tokat İli Halk Oyunları Kıyafetleri Teknik Çizimleri*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

Anonim 1, <http://tdkterim.gov.tr/bts/çakşır>, Erişim Tarihi: 23.11.2011.

Anonim 2, <http://tdkterim.gov.tr/bts/dottiri>, Erişim Tarihi: 23.11.2011.

Anonim 3, (<http://tdkterim.gov.tr/bts/hotla>, Erişim Tarihi: 23.11.2011.

Anonim 4, <http://www.itusozluk.com/goster.php/kaytan> Erişim Tarihi: 25.11.2011.

Anonim 5, <http://www.uludagsozluk.com/k/uckur/> Erişim Tarihi: 26.11.2011.

Anonim 6, <http://www.uludagsozluk.com/k/z%C4%B1vga/> Erişim Tarihi: 26.11.2011.

- APAK M. S., GÜNDÜZ F. O. ve ERAY ÖZTÜRK F. (1997). *Osmanlı Kadın Giysileri*, Minpa Matbaası Tic. Ltd. Şti. Türkiye İş Bankası Yayınları, Ankara.
- ATLI H. E.(1999). *Geçmişten Günümüze Bor*, Boyut Yayın Grubu, İstanbul.
- Ayaş Belediyesi Yayınları:3 (1999). *Ayaş'ın Görsel Tarihi*, Özkan Matbaacılık Ltd. Şti., Ankara.
- BACINOĞLU, V. (1995). *Türkiye’de Kadın Giyimini Biçimlendiren Etmenler ve Etkileri (1950–1990)*, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- BAŞLAMIŞLI H. N. (1968). *Çorum İl Yıllığı*, Çorum Valiliği, Çorum.
- BAYHAN A. A., SALMAN F. ÇELİK A. (2007). *Tarihi ve Kültürel değerleri ile Kurşunlu*, T.C. Kurşun Kaymakamlığı, Kayıkçı Ltd. Şti. Çankırı.
- BAYHAN A. A., SALMAN F. ÇELİK A. (2009). *Tarihi ve Kültürel Değerleri ile Yapraklı*, Yapraklı Belediyesi Kültür Yayınları, Kayıkçı Matbaa Yayın San. Tic. Ltd. Şti. Yapraklı-Çankırı.
- BAYRAKTAR, F. (1979). *Dış Giyim Temel Bilgi ve İşlemler*, Tisa Matbaacılık, Ankara.
- BAYRAKTAR, F. (1983). *Giyim*, Feryal Matbaacılık, Ankara.
- BEDÜK S. (1996). *Bazı Yörelerimizde Eskiden Kullanılan Kadın Giyim Eşyalarının Değerlendirilmesi*, Selçuk Üniversitesi Araştırma Fonu, Proje No: 94/059, Konya.
- BEDÜK S.,ÖZKAN M. (2008). *Çankırı İli Yapraklı İlçesi Gelin Kıyafeti*, 100. Yıla Doğru Çankırı, Çankırı Valiliği, IV. Çankırı Kültürü Bilgi Şöleni Bildirileri, Şöleni Bildirileri, Görsel Tanıtım Ajans&Basım, Ankara.

BERBER A. (1999), *Kâzımkarabekir Halk Kültürüne Bir Bakış*, Karaman.

CENİKOĞLU T. (2002). *Akşehir Folklorundan Bir Demet*, Dumlupınar Üniversitesi, Ankara.

ÇİHAN A. (1990). *Kırşehir ve İlçeleri*, Özgün Matbaacılık Sanayi, Ankara.

CRANE, D. (2003). *Moda Ve Gündemleri*, Ayrıntı Yayıncılık, İstanbul.

ÇAKAR G. E. , KİŞİOĞLU S. ve BAYRAKTAR F. (2003). *Temel Tasarım Bilgisi*, Ankara.

ÇAKIRSİPAHI S. (2002). *İlgaz*, Güner Matbaacılık Ltd. Şti, Ankara.

ÇAYIRDAĞ M. (2001). *Kayseri Tarihi Araştırmaları*, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları no:38, Mira Ofset, Kayseri.

ÇETİN, Ö. H. (2008). *Osmanlı İmparatorluk Dönemi Resim Sanatında Türk Giyim Kuşamı (1600–1700)*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı Doktora Tezi, II. Cilt, Ankara.

Çifteler Kaymakamlığı, (1990). *Çifteler*, Çifteler Kaymakamlığı Hizmet Birliği Yayını, Eskişehir.

Çorum Valiliği (1974), *Cumhuriyetin 50. Yılında Çorum 1973 İl Yıllığı*, Dönmez Ofset Ayyıldız Matbaası, Çorum.

Çorum Valiliği (1990). *Çorum İl Yıllığı*, Desen Matbaacılık Ltd. Şti.,Çorum.

Çorum Valiliği (1990). *Bütün Yönleriyle Sorgun*, Sorgun Belediyesi Kültür Yayınları Dizisi No: 1, Durali Doğan, Fon Matbaası, Ankara.

Çorum Valiliği (1991). *Çorum 1990 İl Yıllığı*, , Desen Matbaacılık Ltd. Şti.,Çorum.

Çorum Valiliği (1995). *Sorgun 1995*, Sorgun Kaymakamlığı Kültür Yayınları Dizisi, Devran Matbaası, Ankara.

Çorum Valiliği (2004). *Çorum İl Yıllığı 2003*, Tepofset Ltd. Şti. Çorum.

ÇULCUOĞLU, S. (2007). *Divriği Yöresi'nin Kıyafetleri Takı ve Aksesuarları*, Esform Ofset, Sivas.

DEMİR Ö., ÖRSDEMİR A.V. ve ALTIN Y., (1997). *Her Yönüyle Kırıkkale*, Kırıkkale İlini Kalkındırma ve Tanıtma Vakfı, Kiktav Yayın No:13, Kırıkkale.

DEMİRSİPAHİ, C. (1975). *Türk Halk Oyunları*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.

Derleme Komisyonu. (1972). *Bölgesel Türk Kıyafetleri*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.

DİYARBEKİRLİ, N. (1977). *Türk Tarihi*, II. Kitap, Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu Yayını. Ankara.

DOĞAN D. (1990). *Bütün Yönleriyle Sorgun*, Sorgun Belediyesi Kültür Yayınları Dizisi No:1, Fon Matbaası, Ankara.

ER UZMAN, T.(2001). *Turizm Sektöründe Türk Kültüründen Etkin ve Etkili Bir Biçimde Yararlanması Gerekliği*, Türk Folklorunun Turizm Açısından Değerlendirilmesi Sempozyumu Bildirileri (19–21 Ekim 2000) İstanbul T.C.Kültür Bakanlığı Yayınları:2652, Ankara.

ERCAN, E. (1986). *İnsan Vücudunun Geometrik Bir Modelinin Yapılarak Giysi Kalıplarının Geliştirilmesinde Bilgisayara Çizdirilecek Yüzey Açılımlarından Yararlanma Yollarının Araştırılması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- ERDEN, Z.B., TEZSEVER, S., ŞENOL, A. ve KARTAL, G. (1999). *Türk Halk Oyunları Giysileri*, Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- ERDEN F. ve ÖZUS E. E. (2008). *Çankırı Yöresi Geleneksel Kıyafetlerinden Günümüze Yansımalar*, 100. Yıla Doğru Çankırı, Çankırı Valiliği, IV. Çankırı Kültürü Bilgi Şöleni Bildirileri, , Görsel Tanıtım Ajans&Basım, Ankara.
- ERDOĞDU Ş. (1999). *Ankaram*, , T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları: 2250, Kültür Eserleri Dizisi:237, Moro Yayıncılık Ltd. Şti. Ankara.
- EREŞ B. (1992). *Akşehir Yöresi Halk Kültürü Araştırması*, T.C. Başbakanlık ve Spor Genel Müdürlüğü, Ankara.
- ERKAN, N.(1988). Ergonomi: Verimlilik, Sağlık ve Güvenlik İçin İnsan Faktörü Mühendisliği. Ankara: Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları, 373.
- ES S., *Halk Oyunları I. Folklor (Halkbilim) Dergisi*, Konya Eski Kadın- Erkek Kıyafetleri (1969–1971), Yayımlanmış Makaleler. Konya.
- ESİRGENLER E. ve ÖZUS E. E. (2008). *Çankırı Yöresi Kadın Kıyafetlerinden Bindallılar*, 100.Yıla Doğru Çankırı, Çankırı Valiliği, IV. Çankırı Kültürü Bilgi Şöleni Bildirileri, , Görsel Tanıtım Ajans&Basım, Ankara, 2008.
- EYİOL TOKTAŞ, P. (2006). Osmanlı Sultan Kaftanlarında Kürk, *Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Dergisi*, Temmuz, Sayı 1. Ankara.
- GEMİCİ F. ve ABANOZ G.(2008). *Niğde İli Çiftlik İlçesi Çardak Köyü Gelin Giysileri*, Niğde Tekstil Sempozyumu Bildirileri (4–6 Haziran 2008), Bor Halil Zöhre Ataman Meslek Yüksek Okulu, Yeni Yıldız Basın Yayın Gazetecilik Reklam İnşaat Turizm Gıda San. Tic. Ltd. Şti., , Niğde.
- GÖRÜNÜR, L. ve ÖĞEL, S. (2006).Osmanlı Kaftanları ile Entarilerinin Farkları ve Kullanılışları, *İstanbul Teknik Üniversitesi Dergisi*, Cilt 3, Sayı 1, (59–68), Aralık.

- GÜLENSOY, B. (1996). *Türk Dünyası Giyim- Kuşamı Üzerine*, Selçuk Üniversitesi I. Türk Halk Kültürü Araştırma Sonuçları Sempozyumu Bildirileri, Kültür Bakanlığı, Ankara.
- GÜLER M. ÖZDEMİR M. (2006). Ankara İli Beypazarı İlçesinde Geleneksel Kadın Giyimi, *Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı:1, Ankara.
- GÜRTUNA, S. (1999). *Osmanlı Kadın Giysisi*, T.C. Kültür Bakanlığı, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara.
- GLOBAL Medya Hizmetleri ve Halkla İlişkiler Tic. Ltd. Şti. (1996). *Eskişehir*, ETAM A.Ş. Matbaa Tesisleri, Eskişehir.
- İl Özel İdaresi, *Yozgat Kent Tarihi*, T.C. Yozgat Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü, Bozok Ofset, Yozgat.
- İl Turizm Müdürlüğü Arşivi (2001). *Yozgat Sürmeli Festivali 2000*, Yozgat Valiliği, Yozgat.
- İMER A. M.(1984). *Yöresel Giysi ve Başlıklarıyla Niğde*, Türk Folkloru Araştırmaları 1983, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Folklor Araştırma Dairesi Yayınları, G.Ü. Basım- Yayın Yüksekokulu Basımevi, Ankara.
- KAHVECİ M. (2001). *Halk Oyunları Kıyafetlerinin Teknik Çizimleri Alan araştırmalarında Karşılaştırılan Problemler*, Türk Folklorunun Turizm Açısından Değerlendirilmesi Sempozyumu Bildirileri (19-21 Ekim 2000 İstanbul), T.C.Kültür Bakanlığı Yayınları:2652, Ankara.
- KANCAN, D. (1998). *Sivrihisar İlçesi Geleneksel Kadın Giyim- Kuşam Özelliklerinin İncelenmesi*, Sanatta Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- KARABACAK L. (2007). *Tarihi ve Kültürel Özellikleri ile Hacıabdullah Kasabası*, Tekten Matbaa Basın Yayın Ltd. Şti., Niğde.

- KAYA E. (2006). *Dünden Bugüne Aksaray*, Yeni Aksaray Ofset Tesisleri, Aksaray.
- KAYA E. (2007). *Aksaray'ın Dünü Bugünü*, Yeni Aksaray Ofset Tesisleri, Aksaray.
- KAYA, L. (2007). *Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Bölümü Moda Tarihi Dersi İçin Örnek Bir Model Önerisi ve İnternet Ortamına Aktarılması*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- KESKİN, O. (2001). *Bütün Yönleriyle Sivrihisar*, Bayrak Matbaası, İstanbul.
- KILIÇ, M. (2010), Anlamanın İnşası ve Anlama Etkinliği Bağlamında Geleneği Sorunsallaştırılması, SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi *Aralık 2010, Sayı:22, ss.117-126.*
- Kırıkkale Valiliği (1996), *Kırıkkale 1995 İl Yıllığı*, Kandil Matbaacılık Yayıncılık San. Ve Tic. Ltd. Şti. Ankara.
- KOCA, E. (2009). 18 ve 19. Yüzyıl Osmanlı Erkek Modası, *Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi*, Sayı 7, Konya.
- KOCA E. (2007), Beyin Felçli (Sp) Çocukların Giyinme Becerilerinde Giysiden Kaynaklanan Problemlerin Belirlenmesi Ve Örnek Bir Uygulama, Gazi Ün. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- KOCA, E. ve KOÇ, F. (2006). Türk İnsanın Cumhuriyet Dönemi ile Başlayan Giyim Kuşamda Çağdaşlaşma Süreci, *Tekstil Maraton Dergisi*, Eylül- Ekim, Sayı:86
- KOCA E. ve KOÇ F. (2007). *Geleneksellikten Modernliğe Geçiş Sürecinde Giyim Anlayışının Değişimi*, Prof Dr. Taciser Onuk'a Armağan, BRC Basım, s. 242-252.

- KOCA E. ve KOÇ F. (2009). *Geleneksel Giysi Tarzlarının Değişimi ve Türk Modasının Oluşumunda İstanbul*, 7. Uluslar arası Türk Kültürü Kongresi, 5–10 Ekim 2009, Ankara.
- KOCA, E., KOÇ, F. ve ÇOTUK, S. (2009). Geleneksel Giyim Öğelerinin Esin Kaynağı Olarak Giysi Tasarımına Katkıları, *Newwsa Dergisi*, Sayı 3, Haziran 2009.
- KOCA E., KOÇ F. ve VURAL T. (2007). *Kültürlerarası Etkileşimde Giyim Kuşam*, 38. ICANAS Uluslar Arası Asya Ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi, 10–15 Eylül 2007, Ankara, 793–808
- KOCA E., KOÇ F. ve VURAL T. (2008). *Yabancı Kültürlerin Osmanlı Giyim Kuşamına Etkileri*, CIEPO -18 International Committee of Pre- Otoman and Otoman Studies. 18 Th Symposium Zagreb, August 25–30.
- KOÇ, F. (1990). *Kütahya Geleneksel Kadın Giysileri Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- KOÇ F. (1997). *Osmanlı İmparatorluk Dönemi Çocuk Giysileri Üzerine Bir Araştırma*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- KOÇ, F. (2009). 18.Yüzyıl Minyatür Sanatında Osmanlı Kadın Modası, *Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi*, Sayı 7, Konya.
- KOÇKAR M. T. (1999). *Eskişehir Halkbilim Ürünleri*, Eğitim Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayın No:146, Eskişehir.
- KOÇU, R. E. (1967). *Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü*, Sümerbank Yayınları, İstanbul.
- Konya İl Yıllığı (1973). Yeni kitap basımevi, Konya..

METE, F. (1990). *Giyim Tasarımı Açısından İnsan Vücudunun Geometrik ve Mekanik Yapısının İncelenmesi*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

MIZRAK Ş. ve ÖZUS E. E. (2008). *Çankırı Yöresi Geleneksel Kadın Kıyafetleri*, 100. Yıla Doğru Çankırı, Çankırı Valiliği, IV. Çankırı Kültürü Bilgi Şöleni Bildirileri, Görsel Tanıtım Ajans&Basım, Ankara.

Nevşehir İli Valiliği (1968). *Nevşehir İli Yıllığı*, Ayyıldız Matbaası A.Ş., Ankara.

Nevşehir Valiliği (1970). *Nevşehir İli 1970 İl Yıllığı*, Tisa Matbaası Ofset, Ankara.

Nevşehir Sanayi ve Ticaret Odası (2004). *Nevşehir'in 50. Yılı*, Nevşehir.

Niğde Valiliği (1953). *Niğde 1953 İl Yıllığı*, Niğde.

Niğde Valiliği (1997). *Niğde*, Önder Matbaacılık Ltd. Şti., Ankara.

Niğde Turizm Envanteri (1991). *Niğde Valiliği Yayınları No:3*, Sebat Ofset Matbaacılık, Konya.

ODABAŞI A. S. *Geçmişten Günümüze Konya Kültürü*, Konya Selçuklu Belediyesi, Kültür Müdürlüğü Yayınları no:13.

O.D.T.Ü. Türk Halk Bilimi Topluluğu (1997). *Ankara Yöresi Halkbilim Araştırması*, Ercan Matbaası, Ankara.

ONUK T. (1986). *Çankırı Düğünleri ve Kıyafetleri*, Gazi Üniversitesi, Mesleki Eğitim Fakültesi, Kız Sanat Eğitimi Yüksek Okulu, Resim Bölümü, Yayımlanmamış Lisans Tezi, Ankara.

ÖZÇAMUR F. , *Ankara*, T.C.Ankara Valiliği, İl Turizm Müdürlüğü, Türk Hava Kurumu Basımevi İşletmeciliği, Ankara.

- ÖZEL A. (2002). *Elmadağ Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapı*, Elmadağ Kaymakamlığı Yayınları, Ankara.
- ÖZER, İ. (2002). Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Sosyal Yaşam, *Türkler*, Yeni Türkiye Yayınları, Balkan Ciltevi, Ankara, sayı:14, s:155.
- ÖZKANAT E. (2004). *Sivas İli Zara İlçesi Karacahisar Köyünde Geleneksel Giyim Kuşam*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sivas Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü Alan Araştırma Arşivi, Kaynak Kişi: İbrahim Kazan. Sivas.
- ÖZTÜRK, Z. (2000). *Membranlı Kumaşlarda Giysi Tasarımı*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- PAMUK, B. (2001). *Muğla İli Milas İlçesi Çomak Dağ Köyleri Geleneksel Kadın Giysileri ve Çağdaş Tasarımlar*, Sanatta Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- RAYMOND, W. (1976), *Keywords:a vocabulary of culture and society*, Fontana Paperbacks, London
- SEZGİN M. (1995). *Konya Argıthanı Kasabası Geleneksel Gelin Kıyafeti*, III. Milletlerarası Türk Halk Edebiyatı ve Folklorü Kongresi Bildirileri, Kültür Bakanlığı Yayınları, Konya.
- SÖNMEZ T. (1997). *Geçmişteki Yozgat (1955–1997)*, İleri Ofset Matbaacılık-Gazetecilik, Yozgat.
- SÖNMEZ T. (2000). *Dünden Bugüne Yozgat (1955–2000)*, Vizyon Matbaacılık ve Gazetecilik ve Medya Hiz. San. Tic. A.Ş., Yozgat.
- SÜRÜR A. (1983). *Ege Bölgesi Kadın Kıyafetleri*, AK Yayınları Türk Süsleme Sanatları Serisi:7, Apa Ofset Basımevi, İstanbul.

SÜRÜR A. (1983). *Ege Yöresi Kadın Giyimi*, II. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri, V. Cilt Maddi Kültür, Başbakanlık Basımevi, Ankara. s. 228- 236

SÜSLÜ, Ö. (1989). *Tasvirlerle Göre Anadolu Selçuklu Kıyafetleri*, Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.

ŞENER M. (1998). *Nallıhan*, Star Ajans Matbaacılık, Ankara.

ŞENER, H. F. (2006). Eskişehir Yöresi Geleneksel Kadın Giysileri, *Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Dergisi*, Temmuz, Sayı 1. Ankara.

TAHİR, M. (2007), “Cultural Tourism and the Opportunities for Pesentation of the Ethno Cultural Heritage”, *vasil7penchev.files.wordpress.com*

T. C. Aksaray Valiliği (2000). *Aksaray İl Yıllığı*, TŞOF Plaka Matbaa, Ankara.

T.C. Ankara Valiliği Turizm İl Müdürlüğü, (1995). *Ankara Rehberi*, Devran Matbaası, Ankara.

T.C. Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı.(1994). *Milli Kültür, Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, Ankara.

T.C. Çankırı Valiliği Turizm Müdürlüğü (1999). *Çankırı İl Yıllığı*, Kayıkçı Matbaacılık Ltd. Şti. Çankırı.

T.C. Eskişehir Valiliği, (1967), Ajans-Türk Matbaacılık Sanayi, Ankara.

T.C. Karaman Valiliği (1998). *Karaman 1997 Yıllığı*, II. Baskı, Konya.

T.C. Karaman Valiliği (2006). *Zamanın kapıları Karaman*, Mart Matbaacılık Sanatları, Konya.

T. C. Kayseri Valiliği (1998). *Cumhuriyetin 75. Yılında Kayseri*, , Plaka Matbaacılık, Ankara.

- T. C. Kayseri Valiliği (1995). *Kayseri*, Kayseri Valiliği Kültür Sanat ve Turizm Vakfı Yayınları:4, Ajans-Türk Matbaacılık Sanayi A. ., Ankara.
- T. C. Kayseri Valiliği (1987). *Mir’at-i Kayseriyye veya Kayseri Tarihi*, Kayseri  zel İdare Müdürlüğü ve Kayseri Belediyesi Birliğı Yayınları:2, , Erciyes Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi, Kayseri
- T. C. Kayseri Valiliği (1974). *Cumhuriyetin 50. Yılında Kayseri, 1973 İl Yıllığı*, Kayseri.
- T. C. Konya Kaymakamlığı, (1974). *Konya 1973 İl Yıllığı*, Yeni kitap basımevi, Konya.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (1984). *Nevşehir Turizm Envanteri 1983*, Nevşehir Turizm Bölge Müdürlüğü, Göreme Matbaası, Nevşehir.
- T.C. Niğde Valiliği (1975). *Niğde İl Yıllığı*, Niğde.
- T.C. Sivas Valiliği İl  zel İdaresi Müdürlüğü (2002). *Sivas İl Yıllığı*, Devran Matbaası, Ankara.
- T.C. Sorgun Kaymakamlığı (1995). *Sorgun*, Sorgun Kaymakamlığı Kültür Yayınları Dizisi,Devran Matbaası, Ankara.
- T.C. Sungurlu Kaymakamlığı (2000). *2000’li Yıllarda Bütün Yönleriyle Sungurlu*, Barok Sanat Evi, Çorum.
- T.C. Yah han Kaymakamlığı. (2006). *Yah han Sosyo- Ekonomik Yapı*,  nc  Basımevi Ltd.  ti., Ankara.
- T.C. Yozgat Valiliği (2001). *Yozgat Sürmeli Festivali 2000*, Festival Tertip Komitesi: Hüseyin  nal, Sabri Ba k y, Salime Doğan, Mustafa Sarıkaya, Osman Sevil, İl Turizm Müdürlüğü Arşivi, Yozgat.

T.C. Yozgat Valiliği İl Turizm Müdürlüğü (1994). *1993 Yozgat İli Turizm Envanteri*, Yozgat.

T.C.Yozgat Valiliği (1991). *Yozgat Kataloğu 1990*, I. Cilt, Özdemir Ofset, İstanbul.

T.C. Yozgat Valiliği İl Kültür Turizm Müdürlüğü, *Yozgat Kent Tarihi*, , İl Özel İdaresi, Bozok Ofset, Yozgat.

TEZCAN, H. (1999). Topkapı Sarayı Müzesi Giyim Kuşam Koleksiyonu Saray Kıyafetleri, *Osmanlı Ansiklopedisi*, Kültür ve Sanat, Yeni Türkiye Yayınları. Ankara, c. 11, s. 515- 528

TEZCAN, M. (1983). Giyim Olgusuna Sosyo-Kültürel Bakış,Ankara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Dergisi, Cilt 16. 255- 276

TİZER, G. B., SAPMAZ, N. (1965). *Giyim Tarihi*, Kız Teknik Öğretim Okulları Öğretmen Kılavuzları Serisi, İstanbul Matbaacılık Okulu, İstanbul.

TURAN, Ş. (1990). *Türk Kültür Tarihi*, Bilgi Yayınevi, Ankara.

Türk Halk Bilimleri Topluluğu, Giysilerimiz, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, *Halk Bilimi Dergisi*, Sayı:12, Ankara.

TÜRK, T. (1996). *Deniz Dikimevinde Üretilen Er Hizmet Elbiselerinde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri Üzerine Araştırma*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

TÜRKÖĞLU, S. (2002). *Tarih Boyunca Anadolu’da Giyim- Kuşam*, Atılım Kağıt Ürünleri ve Basım San. A.Ş. , İstanbul.

UYSAL, A., ALODALI, N.ve DEMİRCİ, M. (1992). *Dünü ve Bugünüyle Karaman, Kültür-Tarih-Coğrafya*, Yunus emre Kültür Derneği Yayınları:2, Arı Ofset Matbaacılık, Konya.

YAĞCI A. Y. ve HÜYÜK V. (2009). *Geçmişten Günümüze Sultanhanı*, Yedigün Ofset Matbaa Tesisleri, Aksaray.

YAŞAR İ. H. (2009). *Sivas Yöresinde Giyim Kuşam*, Zara Haber Yayınları, Sivas.

YAŞAR İ. H. (1990), *Zara Folkloru*, Özemek Matbaası, Sivas.

Yurt Ansiklopedisi, *Türkiye İl İl: Dünü, Bugünü, Yarını*, Cilt I, Anadolu Yayıncılık, A.Ş., İstanbul.

VURAL, E. (2001). *Konya İli, Doğanhisar İlçesi Karağa Kasabası Geleneksel Kadın Giysileri ve Özgün Tasarımlar Üzerine Bir Araştırma*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

EK 1. ANKET

Bu anket, “İç Anadolu Bölgesi Geleneksel Şalvarlarının Biçimsel ve Fonksiyonel Özelliklerinin İncelenmesi” amacıyla hazırlanmıştır. Sizin için en uygun olan seçeneği (X) koyarak işaretleyiniz. Zamanınızı ayırdığınız ve doğru yanıtlarınız için teşekkür ediyorum.

Yer Adı:.....

1.Cinsiyetiniz

() Kadın () Erkek

2.Yaşınız

() 18-22 () 23-27 () 28-32 () 33-37 () 38-42 () 43-47 () 48-52
() 53-57 () 58-62

3.Eğitim düzeyiniz

() Okuma yazma bilmiyor () İlkokul () Ortaokul () Lise () Lisans- Lisans üstü

4.Medeni durumunuz

() Evli () Bekar () Dul

5. Mesleğiniz

() Ev kadını () Memur () İşçi () Emekli () Serbest meslek () Çiftçi
() Öğrenci

6.Yaşadığınız yer

() İl () İlçe () Kasaba () Köy

7. Yaşadığınız yerleşim biriminde, günlük yaşamda geleneksel giyim tarzının kullanılma durumu nasıldır?

() Hiç kullanılmaz
() Yaşlılar tarafından kullanılır
() Özel günlerde kullanılır (düğün, kınagecesi, bayram vs.)
() Bazı semt/mahallelerde kullanılır
() Yaşamın her alanında yaygın olarak kullanılır.

8. Yaşadığınız yerleşim biriminde şalvar kullanma durumu nasıldır?

- () Hiç kullanılmaz
 () Evde kullanılır
 () Tarla-bahçe işleri yaparken kullanılır
 () Özel günlerde kullanılır
 () Her yerde yaygın olarak kullanılır

9.Siz şalvar giyer misiniz?

- ()Evet ()Hayır

10. Şalvar giyme nedenleriniz nelerdir?

Seçenekler	Hayır	Evet
Çevremdekiler şalvar giydiği için şalvar giymek zorundayım		
Geleneklerimize bağlı olduğum ve kültürümüzü yaşatmak için kendi isteğimle şalvar giyerim		
Küçük yaştan beri alışkın olduğum için şalvar giyerim		
İş (ev –bahçe işleri) yaparken hareketlerimi kısıtlamadığı için şalvar giyerim		
Eğilme ve doğrulma gibi hareketlerde dikkatli olma gereği olmadığı için şalvar giyerim		
Yazın serin, kışın sıcak tuttuğu için şalvar giyerim		
Bacaklarımı kapattığı ve vücudumun şeklini belli etmediği için şalvar giyerim		
Görünümünü estetik ve güzel bulduğum için şalvar giyerim		
Şalvar giymek istemediğim halde, gelenek olduğu için ailemin baskısı ile şalvar giymek zorundayım		
Şalvar giymek zorunda olduğum için, farklı bir topluluğa girdiğimde giysimden dolayı sıkılırım		

11.Şalvarı nerelerde kullanırsınız?

Seçenekler	Hayır	Evet
Şalvarı sadece günlük giysi olarak, evde ve tarla-bahçe işleri yaparken giyerim		
Şalvarı sadece özel günlerde giyerim (düğün, kınagecesi, bayram vs.)		
Alışverişe çıkarken şalvar giyerim		
Komşu ziyaretlerinde şalvar giyerim		
Yaşamımın her alanında şalvar giyerim		

EK 2.

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :
 UYGULAMA YERİ :
 UYGULAMA TARİHİ :
 ADINIZ- SOYADINIZ :
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :

GİYSİ PARÇASININ ADI :
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :
- CİNSİ :
- RENGİ :
- DESEN ÖZELLİĞİ :

DİKİM TEKNİĞİ :

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :
- RENGİ :
- ÖZELLİKLERİ :
- ASTARLAMA TEKNİĞİ :

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
- UYGULANAN TEKNİK :
- RENK :
- KONU :
- MOTİF :
- KOMPOZİSYON :
- ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :1
 UYGULAMA YERİ :AKSARAY-MERKEZ
 UYGULAMA TARİHİ :06-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ :EMİNE BAŞTUĞ
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :HACILAR HARMAN MAH.
 NO:25
 GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :DOTTİRİ
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :BEL UÇKURLU VE
 LASTİKLİDİR. TEK TARAFLI
 CEP VARDIR. AĞ KISMINDAN
 BELE KADAR BİR PARÇA
 GEÇİRİLMİŞTİR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :DOTTİRİ KUMAŞI
 - CİNSİ :BASMA
 - RENGİ :LACİVERT-SARI
 - DESEN ÖZELLİĞİ :ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ

:BEL 2 CM VE 4 CM'DEN
 MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.
 PAÇALARA 0,5 CM VE 2,5
 CM'DEN MAKİNE DİKİŞİ
 YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
 - RENGİ :-
 - ÖZELLİKLERİ :--
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
 - UYGULANAN TEKNİK :-
 - RENK :-
 - KONU :-
 - MOTİF :-
 - KOMPOZİSYON :-
 - ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI

:1

GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ

:ALT BEDEN

TEKNİK ÇİZİM

:-

KALIP ÇİZİMİ

:-

AÇIKLAMA

:

Fotoğraf. 1a

Fotoğraf. 1b

Fotoğraf. 1c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :2
 UYGULAMA YERİ :AKSARAY-MERKEZ-
 AKÇAKENT KÖYÜ
 UYGULAMA TARİHİ :06-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ :EMİNE SICAK
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :YİDİRİŞ YAYLASI

GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :DÖKTİRİ- ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :BEL LASTİKLİ, PAÇASI
 DÜZDÜR. AĞDAN BELE
 KADAR KUŞ PARÇASI
 GEÇİRİLMİŞTİR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :DÖKTİRİLİK KUMAŞ
- CİNSİ :BASMA
- RENGİ :KAHVERENGİ
- DESEN ÖZELLİĞİ :YAPRAK DESENİ
-

DİKİM TEKNİĞİ :PAÇADA 0,5 CM MAKİNE DİKİŞİ VE 3
 CM'DEN MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR. BELDE İSE
 2 CM VE 4 CM'DEN MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.
 CEP KENARINA 1 CM'DEN GAZİ DİKİŞİ
 YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
- RENGİ :-
- ÖZELLİKLERİ :-
- ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
- UYGULANAN TEKNİK :-
- RENK :-
- KONU :-
- MOTİF :-
- KOMPOZİSYON :-
- ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :-
 KALIP ÇİZİMİ :-
 AÇIKLAMA :-

Fotoğraf. 2a

Fotoğraf. 2b

Fotoğraf. 2c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :3
 UYGULAMA YERİ :AKSARAY-GENÇOSMANKÖYÜ
 UYGULAMA TARİHİ :06-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ :NEBAHAT COŞKUN
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :GENÇOSMAN KÖYÜ 2.YOL

GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :DON-DİMİ
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :PAÇ DÜZ BEL LASTİKLİDİR.
 GİYİLDİKTEN SONRA ÖN
 KISMI BELE TUTTURULARAK
 GİYİLMEKTEDİR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :
 - CİNSİ :BASMA
 - RENGİ :KIRMIZI-SARI-SİYAH
 - DESEN ÖZELLİĞİ :KARIŞIK DESENLİ VE ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ :

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
 - RENGİ :-
 - ÖZELLİKLERİ :-
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
 - UYGULANAN TEKNİK :-
 - RENK :-
 - KONU :-
 - MOTİF :-
 - KOMPOZİSYON :-
 - ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :-
 KALIP ÇİZİMİ :-
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 3a

Fotoğraf. 3b

Fotoğraf. 3c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :4
 UYGULAMA YERİ : ANKARA- SİNCAN İLYAKUT
 KÖYÜ
 UYGULAMA TARİHİ : 11-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : MÜZEYYEN KARAKOÇ
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : İLYAKUT KÖYÜ

GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : BELİ BÜZGÜLÜ, LASTİKLİ, AĞ
 KISMINDAN BELE KADAR PARÇA GEÇMİŞ, PAÇALAR DÜZ, BÜZGÜ
 YOKTUR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : BASMA
 - CİNSİ : .
 - RENGİ : MOR, SARI, BEYAZ, YEŞİL,
 SİYAH
 - DESEN ÖZELLİĞİ :

DİKİM TEKNİĞİ : 1 CM'DEN PAÇAYA MAKİNE
 DİKİŞİ ÇEKİLMİŞTİR. 1 CM'DEN BELE MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTI

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :
 - RENGİ :
 - ÖZELLİKLERİ :
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
 - UYGULANAN TEKNİK :
 - RENK :
 - KONU :
 - MOTİF :
 - KOMPOZİSYON :
 - ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 4a

Fotoğraf. 4b

Fotoğraf. 4c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :5
 UYGULAMA YERİ : ANKARA-BEYPAZARI
 UYGULAMA TARİHİ : 11-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : FATMA GÜL YILDIZ
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : ANKARA-BEYPAZARI

GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : BEL LASTİKLİ, BÜZGÜLÜ,
 PAÇA DÜZ. ARADA AĞ PARÇASI VAR. BELDEN AĞA KADAR PARÇA
 GEÇİRİLMİŞTİR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : BASMA
 - CİNSİ :
 - RENGİ : SİYAH, YEŞİL, KAHVERENGİ,
 - DESEN ÖZELLİĞİ : ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ : 2 CM BELE MAKİNE DİKİŞİ
 YAPILMIŞTIR. PAÇAYA 1,5 CM MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :
 - RENGİ :
 - ÖZELLİKLERİ :
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
 - UYGULANAN TEKNİK :
 - RENK :
 - KONU :
 - MOTİF :
 - KOMPOZİSYON :
 - ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 5a

Fotoğraf. 5b

Fotoğraf. 5c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :6
 UYGULAMA YERİ : ANKARA- ELMADAĞI
 UYGULAMA TARİHİ : 11- 08- 2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : KEZBAN ONAY
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : OKUL SOKAK NO:40
 ELMADAĞ

GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : ÇİNTİ
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : BELDE UÇKUR VAR PAÇADA
 KAYTAN İPİ GEÇİRİLMİŞ. YANDAN DİKİŞLİ, ÖN AĞDA DİKİŞ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : AYNALI TAHİR
 - CİNSİ :
 - RENGİ : MAVİ, SARI, TURUNCU
 - DESEN ÖZELLİĞİ : ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ : BELDE 3 CM MAKİNE DİKİŞİ
 YAPILMIŞTIR. PAÇA 0,5 CM MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ : BASMA
 - RENGİ : MOR, KAHVERENGİ, SİYAH,
 BEYAZ, KIRMIZI
 - ÖZELLİKLERİ : ÇİÇEKLİ
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
 - UYGULANAN TEKNİK :
 - RENK :
 - KONU :
 - MOTİF :
 - KOMPOZİSYON :
 - ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 2
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİM :
 AÇIKLAMA : YAŞLILAR İÇİNE İÇ
 PİJAMASI(KİLOT) GİYERLER

Fotoğraf. 6a

Fotoğraf.6b

Fotoğraf. 6c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :7
 UYGULAMA YERİ : ANKARA- ELMADAĞ
 UYGULAMA TARİHİ : 11-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : EMEL AKKUZU
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : YENİPİNAR MAH.
 HAYDARMANAV CAD. NO:17A
 GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : ÇİNTİ
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : BELDE UÇKUR VAR,
 PAÇALARA KAYTAN İPİ GEÇİRİLMİŞ. YAN DİKİŞLİ ÖN AĞ DİKİŞİ YOK,
 AĞDA PEŞ MEVCUT.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : AYNALI TAHİR
 - CİNSİ :
 - RENGİ : LACİVERT, YEŞİL, SARI
 - DESEN ÖZELLİĞİ : ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ : BELDE 3 CM DEN MAKİNE
 DİKİŞİ, BELDE 0,5 CM MAKİNE DİKİŞİ. KAYTANLAR ELDE GEÇİRİLMİŞTİR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ : BASMA
 - RENGİ :
 - ÖZELLİKLERİ : SARI, YEŞİL, SİYAH MOR,
 KAHVERENGİ
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ : 6 CM'DEN BELE AYRI
 ASTAR GEÇİRİLMİŞ DESEN AYRI. DİKİP ÇEVİRİLMİŞTİR.

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
 - UYGULANAN TEKNİK :
 - RENK :
 - KONU :
 - MOTİF :
 - KOMPOZİSYON :
 - ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 7a

Fotoğraf. 7b

Fotoğraf. 7c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :8
 UYGULAMA YERİ : ANKARA- ELMADAĞ
 UYGULAMA TARİHİ : 11-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : NİMET CENGİZ
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : OKUL SOKAK, ELMADAĞI

GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : ÇİNTİ
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : BELDEN UÇKURLU, PAÇALAR
 BÜZGÜLÜ VE PAÇAYA KAYTAN İPİ GEÇİRİLEREK BÜZDÜRÜLMÜŞTÜR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : AYNALI TAHİR
 - CİNSİ :
 - RENGİ : MAVİ, SARI, TURUNCU
 - DESEN ÖZELLİĞİ : ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ : BELDE 3 CM'DEN MAKİNE
 DİKİŞİ YAPILMIŞTIR. 0,5 CM'DEN MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR. KAYTAN
 İPİ ELDE GEÇİRİLMİŞTİR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ : BASMA
 - RENGİ : KAHVERENGİ, SİYAH,
 KIRMIZI
 - ÖZELLİKLERİ :
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ : PAÇA KENARINA VE
 BEL İÇİNE TEMİZLEME OLARAK ASTARLAMA YAPILMIŞTIR.

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
 - UYGULANAN TEKNİK :
 - RENK :
 - KONU :
 - MOTİF :
 - KOMPOZİSYON :
 - ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 8a

Fotoğraf 8b

Fotoğraf 8c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :9
 UYGULAMA YERİ : ÇANKIRI- MERKEZ
 UYGULAMA TARİHİ : 09-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : MUKADDES ŞENBAYRAM
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : ÇANKIRI- MERKEZ

GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : BELDEN BÜZGÜLÜ, LASTİKLİ,
 PAÇA BÜZGÜLÜ VE LASTİKLİ, BEL VE PAÇADA KUMAŞ FARKLILIĞI VAR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : SATEN
 - CİNSİ :
 - RENGİ : KIRMIZI
 - DESEN ÖZELLİĞİ : DÜZ

DİKİM TEKNİĞİ : BELDEN 1 CM ÇIMA DİKİŞİ
 YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :
 - RENGİ : KIRIK BEYAZ
 - ÖZELLİKLERİ :
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ : KUMAŞLA BİRLİKTE
 TULUM YAPILARAK ÇEVİRİLMİŞTİR.

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
 - UYGULANAN TEKNİK :
 - RENK :
 - KONU :
 - MOTİF :
 - KOMPOZİSYON :
 - ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotograf. 9a

Fotograf 9b

Fotograf 9c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :10
 UYGULAMA YERİ : ÇANKIRI-BAŞEĞMEZ KÖYÜ
 UYGULAMA TARİHİ : 09-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : HACER ÖZEN YILMAZ
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : ATATÜRK BULVARI

 GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : GOCA DON- KOCA DON
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : BELİ LASTİKLİ, PAÇALAR
 DÜZ, AĞDAN BAŞLAYARAK BELE KADAR PARÇA GEÇİRİLMİŞ.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : BASMA
 - CİNSİ :
 - RENGİ : SARI, KAHVERENGİ, MOR
 - DESEN ÖZELLİĞİ : ÇİÇEKLİ, GEOMETRİK

DİKİM TEKNİĞİ : BEL 1 CM.'DEN MAKİNE
 DİKİŞİ YAPILMIŞTIR. PAÇA 2 CM'DEN MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :
 - RENGİ :
 - ÖZELLİKLERİ :
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
 - UYGULANAN TEKNİK :
 - RENK :
 - KONU :
 - MOTİF :
 - KOMPOZİSYON :
 - ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 10a

Fotoğraf. 10b

Fotoğraf. 10c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :11
 UYGULAMA YERİ : ÇANKIRI- KIZILIRMAK-
 TEPEELAGÖZ KÖYÜ
 UYGULAMA TARİHİ : 10-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : FATMA BAĞDIĞINLI
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :

GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : GOCA DON
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : PAÇALAR DÜZ, BELİ
 BÜZGÜLÜ LASTİKLİ, AĞ KISMINDAN BELE KADAR BİR AĞ PARÇASI
 GEÇİRİLMİŞTİR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : Basma
- CİNSİ :
- RENGİ :LACİVERT
- DESEN ÖZELLİĞİ : KÜÇÜK ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ :PAÇALAR 0,5 CM'DEN
 MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞ. BELDE 0,5 CM 2 CM VE 3 CM'DEN MAKİNE
 DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :
- RENGİ :
- ÖZELLİKLERİ :
- ASTARLAMA TEKNİĞİ :

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
- UYGULANAN TEKNİK :
- RENK :
- KONU :
- MOTİF :
- KOMPOZİSYON :
- ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 11a

Fotoğraf. 11b

Fotoğraf. 11c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :12
 UYGULAMA YERİ : ÇANKIRI- YAPRAKLI İLÇESİ
 UYGULAMA TARİHİ : 09-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : NESLİHAN YİĞİTBAŞI
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : ÇANKIRI MERKEZ

 GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : GOCA DON
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : BEL VE PAÇALAR BÜZGÜLÜ,
 BELE 5 CM AYRI KUMAŞ PARÇASI GEÇİRİLMİŞTİR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : SATEN
 - CİNSİ :
 - RENGİ : PEMBE
 - DESEN ÖZELLİĞİ : DÜZ

DİKİM TEKNİĞİ : BELDE 5 CM'DEN ÇIMA
 DİKİŞİ YAPILMIŞTIR. PAÇALAR 1,5 CM MAKİNE DİKİŞİ.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :
 - RENGİ :
 - ÖZELLİKLERİ :
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
 - UYGULANAN TEKNİK :
 - RENK :
 - KONU :
 - MOTİF :
 - KOMPOZİSYON :
 - ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 12a

Fotoğraf. 12b

Fotoğraf. 12c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :13
 UYGULAMA YERİ : ÇORUM- SUNGURLU-
 ÇADIRHÖYÜK KÖYÜ
 UYGULAMA TARİHİ : 08-09-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : DÖNE SAÇMEZÖZÜ
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : ÇADIRHÖYÜK BELDESİ

GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : BEL BÜZGÜLÜ, LASTİKLİ,
 PAÇA DÜZ LASTİK VE BÜZGÜ YOK.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : BASMA
 - CİNSİ :
 - RENGİ : SİYAH, MOR, SARI
 - DESEN ÖZELLİĞİ : GÜL DESENLİ

DİKİM TEKNİĞİ : 0,5 CM PAÇALARA MAKİNE
 DİKİŞİ YAPILMIŞTIR. 3 CM BELDE MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :
 - RENGİ :
 - ÖZELLİKLERİ :
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
 - UYGULANAN TEKNİK :
 - RENK :
 - KONU :
 - MOTİF :
 - KOMPOZİSYON :
 - ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 13a

Fotoğraf. 13b

Fotoğraf. 13c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :14
 UYGULAMA YERİ : ÇORUM- ALACA-ESKİYAPAR KÖYÜ
 UYGULAMA TARİHİ : 09-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : ÖZDEN DAŞDEMİR
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : ESKİYAPAR KÖYÜ

GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : BANDIK, KOCADON, GOCADON, ÇİNGEN DONU
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : BELDEN LASTİKLİ, PAÇALAR LASTİKLİ, AĞ KISMINDAN BELE KADAR PARÇA GEÇİRİLMİŞTİR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : BASMA
 - CİNSİ :
 - RENGİ : SARI, TURUNCU, BEYAZ, MAVİ
 - DESEN ÖZELLİĞİ : GEOMETRİK DESEN

DİKİM TEKNİĞİ : PAÇADA 1,5 CM MAKİNE
 DİKİŞİ YAPILMIŞTIR. BELDEN 2,5 CM MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :
 - RENGİ :
 - ÖZELLİKLERİ :
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
 - UYGULANAN TEKNİK :
 - RENK :
 - KONU :
 - MOTİF :
 - KOMPOZİSYON :
 - ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 14a

Fotoğraf. 14b

Fotoğraf. 14c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :15
 UYGULAMA YERİ :ESKİŞEHİR-SİVRİHİSAR
 UYGULAMA TARİHİ :
 ADINIZ- SOYADINIZ :GÜLÜMSER ÖZ
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :EMEK MAH. BİNİCİLER SOK.
 NO:7

GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :BELDEN UÇKURLU,
 BÜZGÜLÜ, PAÇALAR DÜZ. AĞ
 KISMINDA KUŞ PARÇASI
 BULUNMAKTADIR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :
 - CİNSİ :SATEN
 - RENGİ :KIRMIZI
 - DESEN ÖZELLİĞİ :DÜZ

DİKİM TEKNİĞİ :BELDE 10 CM'DEN MAKİNE
 DİKİŞİ YAPILMIŞTIR. PAÇALAR 5
 CM'DEN MAKİNE DİKİŞİ
 YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
 - RENGİ :-
 - ÖZELLİKLERİ :-
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
 - UYGULANAN TEKNİK :-
 - RENK :-
 - KONU :-
 - MOTİF :-
 - KOMPOZİSYON :-
 - ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :-
 KALIP ÇİZİMİ :-
 AÇIKLAMA :-

Fotoğraf. 15a

Fotoğraf. 15b

Fotoğraf. 15c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :16
 UYGULAMA YERİ :ESKİŞEHİR-İNÖNÜ
 UYGULAMA TARİHİ :
 ADINIZ- SOYADINIZ :AYŞE AKKURT
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :METAL İŞ SEN. KONUTLARI,
 TEPEBAŞI

GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :AĞ KISMINDA KUŞ PARÇASI
 BULUNUR. PAÇALAR DÜZ
 BELDEN UÇKURLA
 BÜZGÜLÜDÜR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :
 - CİNSİ :KADİFE
 - RENGİ :KIRMIZI
 - DESEN ÖZELLİĞİ :DÜZ
 DİKİM TEKNİĞİ :BELDE 10 CM'DEN MAKİNE
 DİKİŞİ YAPILMIŞTIR. PAÇALAR 5
 CM'DEN MAKİNE DİKİŞİ
 YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
 - RENGİ :-
 - ÖZELLİKLERİ :-
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
 - UYGULANAN TEKNİK :NAKİŞLİ
 - RENK :BEYAZ SİMLİ
 - KONU :
 - MOTİF :
 - KOMPOZİSYON :
 - ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 16a

Fotoğraf. 16b

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :17
 UYGULAMA YERİ :ESKİŞEHİR-BEYLİKOVA-
 İMİKLER :
 UYGULAMA TARİHİ :
 ADINIZ- SOYADINIZ :GÜLÜMSER ÖZ
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :EMEK MAH. BİNİCİLER SOK.
 NO:7

GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :BEL UÇKUR YARDIMIYLA
 BÜZÜLMÜŞTÜR. PAÇALAR DÜZDÜR.
 AĞ KISMINA KUŞ PARÇASI
 GEÇİRİLMİŞTİR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :
 - CİNSİ :BASMA
 - RENGİ :YEŞİL
 - DESEN ÖZELLİĞİ :KARIŞIK DESENLİ

DİKİM TEKNİĞİ :BELDE 2 VE 7 CM'DEN
 MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
 - RENGİ :-
 - ÖZELLİKLERİ :-
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
 - UYGULANAN TEKNİK :-
 - RENK :-
 - KONU :-
 - MOTİF :-
 - KOMPOZİSYON :-
 - ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :-
 KALIP ÇİZİMİ :-
 AÇIKLAMA :-

Fotoğraf. 17a

Fotoğraf. 17b

Fotoğraf. 17c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :18
 UYGULAMA YERİ :Karaman Kâzımkarabekir ilçesi
 UYGULAMA TARİHİ :
 ADINIZ- SOYADINIZ : Azime sağdıç
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :KAZIMKARABEKİR İLÇESİ
 GİYSİ PARÇASININ ADI :
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :ÖN ORTASINDAN DİKİŞLİ, İKİ
 YANINDA PEŞ PARÇASI
 GEÇİRİLMİŞTİR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :BASMA
 - CİNSİ :
 - RENGİ :HARDAL RENGİ, GRİ,SİYAH
 - DESEN ÖZELLİĞİ :KARIŞIK DESENLİ

DİKİM TEKNİĞİ :MAKİNE DİKİŞİ İLE
 DİKİLMİŞTİR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
 - RENGİ :-
 - ÖZELLİKLERİ :-
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
 - UYGULANAN TEKNİK :-
 - RENK :-
 - KONU :-
 - MOTİF :-
 - KOMPOZİSYON :-
 - ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :-
 KALIP ÇİZİMİ :-
 AÇIKLAMA :-

Fotoğraf. 17a

Fotoğraf. 17b

Fotoğraf. 17c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :19
 UYGULAMA YERİ :Karaman Kâzımkarabekir ilçesi

UYGULAMA TARİHİ :
 ADINIZ- SOYADINIZ : Suzan Baykur

İLETİŞİM BİLGİLERİ :KAZIMKARABEKİR İLÇESİ

GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :ÖN ORTASI DİKİŞLİ,
 PAÇALAR DÜZ, BEL UÇKUR İLE
 TOPLANMIŞ

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :ŞALVAR
 - CİNSİ :ŞALVAR
 - RENGİ :HAKİ- PEMBE
 - DESEN ÖZELLİĞİ :ÇİZGİLİ (YOLLU)

DİKİM TEKNİĞİ : ELDE DİKİLMİŞ.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
 - RENGİ :-
 - ÖZELLİKLERİ :-
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
 - UYGULANAN TEKNİK :-
 - RENK :-
 - KONU :-
 - MOTİF :-
 - KOMPOZİSYON :-
 - ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :-
 KALIP ÇİZİMİ :-
 AÇIKLAMA :-

Fotoğraf 19a

Fotoğraf. 19b

Fotoğraf. 19c

Fotoğraf. 19d

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :20
 UYGULAMA YERİ :Karaman Kâzımkarabekir ilçesi
 UYGULAMA TARİHİ :
 ADINIZ- SOYADINIZ : Suzan Baykur
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :KAZIMKARABEKİR İLÇESİ
 GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :ÖN ORTASI DİKİŞLİ,
 PAÇALAR DÜZ, BELİ UÇKURLA
 TOPLANMIŞTIR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :
- CİNSİ :
- RENGİ :YEŞİL- BEYAZ
- DESEN ÖZELLİĞİ :ÇİZGİLİ (YOLLU)

DİKİM TEKNİĞİ : EL DİKİŞİ YAPILARAK ELDE
 DİKİLMİŞTİR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
- RENGİ :-
- ÖZELLİKLERİ :-
- ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
- UYGULANAN TEKNİK :-
- RENK :-
- KONU :-
- MOTİF :-
- KOMPOZİSYON :-
- ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :-
 KALIP ÇİZİMİ :-
 AÇIKLAMA :-

Fotoğraf. 20a

Fotoğraf. 20b

Fotoğraf. 20c

Fotoğraf. 20d

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :21
UYGULAMA YERİ :Karaman- ayrancılar ilçesi

UYGULAMA TARİHİ :
ADINIZ- SOYADINIZ : AYŞE BAYRAK

İLETİŞİM BİLGİLERİ : AYRANCILAR İLÇESİ

GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :ŞALVAR
GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :.ÖN ORTASI DİKİŞLİ, BELİ
LASTİKLE TOPLANMIŞTIR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : KADİFE
- CİNSİ :
- RENGİ :MOR
- DESEN ÖZELLİĞİ :DÜZ, DESENSİZ

DİKİM TEKNİĞİ : MAKİNE DİKİŞİ İLE
YAPILMIŞTIR

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
- RENGİ :-
- ÖZELLİKLERİ :-
- ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
- UYGULANAN TEKNİK :-
- RENK :-
- KONU :-
- MOTİF :-
- KOMPOZİSYON :-
- ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :
GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :
TEKNİK ÇİZİM :-
KALIP ÇİZİMİ :-
AÇIKLAMA :-

Fotoğraf. 21a

Fotoğraf. 21b

Fotoğraf. 21c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :22
 UYGULAMA YERİ :KAYSERİ- MERKEZ-
 MELİKGAZİ
 UYGULAMA TARİHİ :22-07-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ :YASEMİN DAĞLI
 İLETİŞİM BİLGİLER :BAĞDAT CAD. KARENİ SOK.
 NO:5 KAYSERİ

GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :FİSTAN- TUMAN
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :Bel lastikli, paçada lastik yoktur.
 Ağ parçası yoktur. Ön ve arka ortası dikişlidir.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : Basma
 - CİNSİ :-
 - RENGİ :Mor- Beyaz-Siyah
 - DESEN ÖZELLİĞİ :Çiçekli

DİKİM TEKNİĞİ :Paça 0,5 cm'den makine dikişi,
 belde ise 2 cm'den çıma ve gaze dikişi yapılmıştır.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :-

-
 - ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
 - RENGİ :-
 - ÖZELLİKLERİ :-
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
 - UYGULANAN TEKNİK :-
 - RENK :-
 - KONU :-
 - MOTİF :-
 - KOMPOZİSYON :-
 - ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :Alt beden
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 22a

Fotoğraf. 22b

Fotoğraf . 22c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :23
 UYGULAMA YERİ :KAYSERİ- PINARBAŞI-
 KIZILÖREN
 UYGULAMA TARİHİ :21-07-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ :YASEMİN DURDU
 İLETİŞİM BİLGİLER :ŞİRİNTEPE MAH. ÇANAKKALE
 APT. B GİRİŞ. K:6 No:12 KAYSERİ
 GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :Bel lastiklidir, paçalarda lastik yoktur. Ağ parçası olarak dikdörtgen biçiminde bir parça geçirilmiştir.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :Basma
- CİNSİ :
- RENGİ :Siyah- Kırmızı- Beyaz- Sarı-
- DESEN ÖZELLİĞİ :Çiçekli

DİKİM TEKNİĞİ :Makine dikişi yapılmıştır. Bel 3,5 cm'den kıvrılıp makine dikişi yapılmıştır.
 GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER : Astarlama sadece paça ucunda kullanılmıştır. Paçalar uzun süre kullanılsın eskimesin diye düşünülmüştür. Ayrıca paça duruşunun tok durması amaçlanmıştır.

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :Basma
- RENGİ :Sarı- Hardal rengi- Lacivert
- ÖZELLİKLERİ :
- ASTARLAMA TEKNİĞİ :2 cm şerit astarlık kumaşın paçayı 0,5 cm'den kıverdiktan sonra dikilip, çevrilmesiyle yapılmıştır.

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME : -
- UYGULANAN TEKNİK : -
- RENK : -
- KONU : -
- MOTİF : -
- KOMPOZİSYON : -
- ÜSLUP : -
-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : Alt beden
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 23a

Fotoğraf. 23b

Fotoğraf. 23c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :24
 UYGULAMA YERİ :KAYSERİ-PINARBAŞI-
 KIZILÖREN
 UYGULAMA TARİHİ :21-07-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ :YASEMİN DURDU
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :ŞİRİNTEPE MAH. ÇANAKKALE
 APT. B GİRİŞ. K:6 No:12
 KAYSERİ
 GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :Bel büzgülü, paçası düz,
 büzgüsüzdür. Dikdörtgen ağ parçası geçirilmiştir.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :Basma
 - CİNSİ :
 - RENGİ :Kırmızı- Sarı-Siyah
 - DESEN ÖZELLİĞİ :Çiçekli

DİKİM TEKNİĞİ :Bel 3 cm'den makine dikişi
 yapılmıştır. Paçalar 0,5 cm'den makine dikişi yapılmıştır. Dikişler overlok dikişiyle
 temizlenmiştir.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ : -
 - RENGİ : -
 - ÖZELLİKLERİ : -
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ : -

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME : -
 - UYGULANAN TEKNİK : -
 - RENK : -
 - KONU : -
 - MOTİF : -
 - KOMPOZİSYON : -
 - ÜSLUP : -

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :Alt beden
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 24a

Fotoğraf. 24b

Fotoğraf 24c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :25
 UYGULAMA YERİ :KAYSERİ-KOCASINAN
 UYGULAMA TARİHİ :21-07-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ :SELVİNUR ÇINAR
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :YENİMAHALLE CENGİZHAN
 CAD. YAYLAGÜL SOK NO:1
 MELEKGAZİ- KAYSERİ

GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :Yanlarda iki tarafta da ilik cep bulunur. Bel lastiklidir, paçalar düz büzgüsüdür. Dikdörtgen biçiminde ağ parçası geçirilmiştir.
 GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :Pazen
- CİNSİ :
- RENGİ :Siyah- Kırmızı- Hardal Sarısı
- DESEN ÖZELLİĞİ :Çiçekli

DİKİM TEKNİĞİ :Makine dikişi ile dikilmiş ve overlok dikişi ile temizlenmiştir. Paçalarda 0,5 cm belde 3 cm'den makine dikişi yapılmıştır.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :-

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
- RENGİ :-
- ÖZELLİKLERİ :-
- ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
- UYGULANAN TEKNİK :-
- RENK :-
- KONU :-
- MOTİF :-
- KOMPOZİSYON :-
- ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : Alt beden
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 25a

Fotoğraf. 25b

Fotoğraf. 25c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :26
 UYGULAMA YERİ :KAYSERİ- TOMARZA-
 ÇANAKPINAR
 UYGULAMA TARİHİ :21-07-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ :RABİA ÇİMEN
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :YENİMAHALLE CENGİZHAN
 CAD. YAYLAGÜL SOK. NO:1 MELEKGAZİ-
 KAYSERİ

GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :Beli büzgülü, paçada ise büzgü
 yoktur düzdür. Ağ kısmına, üçgen ağ parçası geçirilmiştir.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :Basma
- CİNSİ :
- RENGİ :Siyah- Mor
- DESEN ÖZELLİĞİ :Çiçekli

DİKİM TEKNİĞİ :Belde 2 cm aralıklarla makine
 dikişi yapılmıştır.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER : -

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ : -
- RENGİ : -
- ÖZELLİKLERİ : -
- ASTARLAMA TEKNİĞİ : -

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME : -
- UYGULANAN TEKNİK : -
- RENK : -
- KONU : -
- MOTİF : -
- KOMPOZİSYON : -
- ÜSLUP : -

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :Alt beden
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 26a

Fotoğraf. 26b

Fotoğraf. 26c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :27
 UYGULAMA YERİ : KONYA-AKŞEHİR-DOĞRUGÖZ
 KÖYÜ
 UYGULAMA TARİHİ :
 ADINIZ- SOYADINIZ :HÜLYA AKKUŞ
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :KİLECİ MAH. AKŞEHİR

GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :ŞİP
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :BELDEN UÇKURLU, TE
 TARAFLI CEP VARDIR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :ŞİPLİK
 - CİNSİ :SATEN
 - RENGİ :YEŞİL, PEMBE, MAVİ, SİMLİ
 - DESEN ÖZELLİĞİ :SİMLİ KARIŞIK DESEN

DİKİM TEKNİĞİ :PAÇADA 3 CM'DEN MAKİNE
 DİKİŞİ, BELDE İSE 5 CM'DEN MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :PATİSKA
 - RENGİ :SİYAH
 - ÖZELLİKLERİ :
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :TULUMLAMA TEKNİĞİ
 İLE ASTARLANMIŞTIR.

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
 - UYGULANAN TEKNİK :-
 - RENK :-
 - KONU :-
 - MOTİF :-
 - KOMPOZİSYON :-
 - ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :-
 KALIP ÇİZİMİ :-
 AÇIKLAMA :-

Fotoğraf. 27a

Fotoğraf. 27b

Fotoğraf. 27c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :28
 UYGULAMA YERİ :KONYA-AKŞEHİR-ATAKENT
 UYGULAMA TARİHİ :
 ADINIZ- SOYADINIZ :NERGİZ AK
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :AFYON CAD. AKŞEHİR.
 GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :ŞİP
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :UÇKURLU, ÖN VE ARKA 2
 PARÇADAN OLUŞMAKTADIR. TEK
 TARAFLI CEP BULUNUR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :ŞİP KUMAŞI
 - CİNSİ :
 - RENGİ :SİYAH
 - DESEN ÖZELLİĞİ :PULLU, DALLI

DİKİM TEKNİĞİ :PAÇALAR 3 CM'DEN MAKİNE
 DİKİŞİ, BELDE İSE 5 CM'DEN MAKİNE
 DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :PATİSKA
 - RENGİ :YEŞİL
 - ÖZELLİKLERİ :
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :TULUMLAMA TEKNİĞİ
 İLE ÇEVİRİLMİŞTİR.

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
 - UYGULANAN TEKNİK :-
 - RENK :-
 - KONU :-
 - MOTİF :-
 - KOMPOZİSYON :-
 - ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :-
 KALIP ÇİZİMİ :-
 AÇIKLAMA :-

Fotoğraf.28a

Fotoğraf.28b

Fotoğraf 28c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :29
 UYGULAMA YERİ :KONYA-ILGIN-ELDEŞ KÖYÜ
 UYGULAMA TARİHİ :
 ADINIZ- SOYADINIZ :EMİNE KARAGÖZ
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :AŞAĞI MAHALLE

GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :TEK TARAFLI CEPLİ,
 PAÇALAR DÜZ BÜZGÜSÜZ, BEL
 UÇKUR YARDIMIYLA
 BÜZÜLMÜŞTÜR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :ŞİPLİK KUMAŞ
- CİNSİ :SATEN
- RENGİ :PEMBE
- DESEN ÖZELLİĞİ :SİMLİ ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ :BELDE 5 CM VE 7 CM'DEN
 PAÇADA İSE 0,5 CM'DEN MAKİNE DİKİŞİ
 YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :PATİSKA
- RENGİ :PEMBE
- ÖZELLİKLERİ :
- ASTARLAMA TEKNİĞİ :TULUMLAMA TEKNİĞİ
 İLE ASTARLANMIŞTIR.

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
- UYGULANAN TEKNİK :-
- RENK :-
- KONU :-
- MOTİF :-
- KOMPOZİSYON :-
- ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :-
 KALIP ÇİZİMİ :-
 AÇIKLAMA :-

Fotoğraf. 29a

Fotoğraf.29b

Fotoğraf. 29c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :30
 UYGULAMA YERİ :KONYA-AKŞEHİR
 UYGULAMA TARİHİ :
 ADINIZ- SOYADINIZ :AKŞEHİR EVİ
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :AKŞEHİR EVİ

 GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :BEL UÇKUR YARDIMIYLA
 BÜZÜLMÜŞTÜR. PAÇALAR DÜZDÜR. AĞ
 KISMINDA KUŞ PARÇASI VARDIR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :
 - CİNSİ :SATEN
 - RENGİ :PEMBE
 - DESEN ÖZELLİĞİ :GÜVEM SALKIMI

DİKİM TEKNİĞİ :5 CM VE 9 CM'DEN MAKİNE
 DİKİŞİ. PAÇAYA ÇIMA VE GAZİ
 DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
 - RENGİ :-
 - ÖZELLİKLERİ :-
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
 - UYGULANAN TEKNİK :-
 - RENK :-
 - KONU :-
 - MOTİF :-
 - KOMPOZİSYON :-
 - ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :-
 KALIP ÇİZİMİ :-
 AÇIKLAMA :-

Fotoğraf. 30a

Fotoğraf. 30b

Fotoğraf. 30c

Fotoğraf. 30d

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO	:31
UYGULAMA YERİ	:KIRIKKALE-MERKEZ
UYGULAMA TARİHİ	:11-08-2010
ADINIZ- SOYADINIZ	:MERKEZ HALK EĞİTİM MERKEZİ ARŞİVİ
İLETİŞİM BİLGİLERİ	:-
GİYSİ PARÇASININ ADI	:ŞALVAR
GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI	:KOCA DON
GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ	:UÇKURLU, BELİ BÜZGÜLÜ, PAÇALAR LİŞETLER YARDIMIYLA BAĞLANIP BÜZÜLMÜŞ, AĞ KISMINDA KUŞ PARÇASI BULUNMAKTADIR.
GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER	
- KUMAŞIN YÖRESEL ADI	:
- CİNSİ	: KUTNU
- RENGİ	:MOR, SARI, MAVİ
- DESEN ÖZELLİĞİ	:ÇİZGİLİ
DİKİM TEKNİĞİ	:PAÇA 7 CM'DEN PARÇA GEÇİRİLMİŞ EL DİKİŞİ YAPILMIŞTIR. BELDEN UÇKURLU. BELDE TADİLAT NEDENİYLE MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.
GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER	
- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ	:
- RENGİ	:KIRIK BEYAZ
- ÖZELLİKLERİ	:
- ASTARLAMA TEKNİĞİ	:
SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME	
- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME	:-
- UYGULANAN TEKNİK	:
- RENK	:-
- KONU	:-
- MOTİF	:-
- KOMPOZİSYON	:-
- ÜSLUP	:-
GİYSİNİN GİYİLME SIRASI	:2 (İç Gömleği- Şalvar)
GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ	:ALT BEDEN
TEKNİK ÇİZİM	:
KALIP ÇİZİMİ	:
AÇIKLAMA	:200 YILI AŞKIN BİR TARİHİ
OLAN BU	GİYSİ HALK EĞİTİM MERKEZİNE
BAĞIŞLANMIŞTIR.	

Fotoğraf. 31a

Fotoğraf. 31b

Fotoğraf. 31c

Fotoğraf. 31d

Fotoğraf. 31e

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO	:32
UYGULAMA YERİ	:KIRIKKALE-YAHŞIYAN-HACIBALI KÖYÜ
UYGULAMA TARİHİ	:11-08-2010
ADINIZ- SOYADINIZ	:DERYA ÖNAL
İLETİŞİM BİLGİLERİ	:HACIBALI KÖYÜ
GİYSİ PARÇASININ ADI	:ŞALVAR
GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI	:KOCA DON
GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ	:AĞ KISMINDAN BELE KADAR DİKDÖRTGEN PARÇA GEÇİRİLMİŞTİR. PAÇALAR DÜZ, BÜZGÜ VE LASTİK YOK. BELDEN LASTİKLİ VE BÜZGÜLÜDÜR.
GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER	
- KUMAŞIN YÖRESEL ADI	:
- CİNSİ	: BASMA
- RENGİ	:SİYAH, SARI, PEMBE
- DESEN ÖZELLİĞİ	:ÇİÇEKLİ
DİKİM TEKNİĞİ	:BELDE 1-2 VE 3 CM'DEN MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR. PAÇADA 0,5 CM'DEN MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.
GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :	
- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ	:-
- RENGİ	:-
- ÖZELLİKLERİ	:-
- ASTARLAMA TEKNİĞİ	:-
SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME	
- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME	:-
- UYGULANAN TEKNİK	:-
- RENK	:-
- KONU	:-
- MOTİF	:-
- KOMPOZİSYON	:-
- ÜSLUP	:-
GİYSİNİN GİYİLME SIRASI	:1
GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ	:ALT BEDEN
TEKNİK ÇİZİM	:-
KALIP ÇİZİMİ	:-
AÇIKLAMA	:-

Fotoğraf. 32a

Fotoğraf. 32b

Fotoğraf. 32c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :33
 UYGULAMA YERİ : KIRŞEHİR-SEYREK KÖYÜ
 UYGULAMA TARİHİ : 10-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : MERAM TAN
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : SEYREK KÖYÜ

 GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : TUMAN
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : PAÇALAR DÜZ, BEL
 BÜZGÜLÜ, LASTİKLİ, AĞDA BELE KADAR PARÇA VAR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : BASMA
- CİNSİ :
- RENGİ : SARI, PEMBE, SİYAH,
- DESEN ÖZELLİĞİ : KÜÇÜK ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ : PAÇA 0,5 CM MAKİNE DİKİŞİ
YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :
- RENGİ :
- ÖZELLİKLERİ :
- ASTARLAMA TEKNİĞİ :

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
- UYGULANAN TEKNİK :
- RENK :
- KONU :
- MOTİF :
- KOMPOZİSYON :
- ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 33a

Fotoğraf. 33b

Fotoğraf. 33c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :34
 UYGULAMA YERİ : KIRŞEHİR- SEYREK KÖYÜ
 UYGULAMA TARİHİ : 10-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : NURHAN TAN
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : SEYREK KÖYÜ

 GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : TUMAN
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : PAÇALAR DÜZ, BELİ
 LASTİKLİ, ARADA AĞ KISMINDAN BELE KADAR PARÇA VAR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : BASMA
- CİNSİ :
- RENGİ : MAVİ- SARI
- DESEN ÖZELLİĞİ : ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ : 0,5 CM'DEN PAÇALARA
 MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR. BELDE 1,5 CM VE 0,5 MAKİNE DİKİŞİ
 YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :
- RENGİ :
- ÖZELLİKLERİ :
- ASTARLAMA TEKNİĞİ :

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
- UYGULANAN TEKNİK :
- RENK :
- KONU :
- MOTİF :
- KOMPOZİSYON :
- ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 34a

Fotoğraf. 34b

Fotoğraf. 34c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :35
 UYGULAMA YERİ : KIRŞEHİR-MUCUR-KURUGÖL
 KÖYÜ
 UYGULAMA TARİHİ : 10-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : NURİYE TURHAL
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :

GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : TUMAN
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : BELDEN LASTİKLİ, PAÇALAR
 DÜZ, AĞ KISMINA ÜÇGEN PARÇA GEÇİRİLMİR. ŞT

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : BASMA
 - CİNSİ :
 - RENGİ : SİYAH, PEMBE, YEŞİL
 - DESEN ÖZELLİĞİ : ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ : .BELDE 0,5 CM'DEN MAKİNE
 DİKİŞİ YAPILMIŞTIR. BELDE GAZİ DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :
 - RENGİ :
 - ÖZELLİKLERİ :
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
 - UYGULANAN TEKNİK :
 - RENK :
 - KONU :
 - MOTİF :
 - KOMPOZİSYON :
 - ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 35a

Fotoğraf.35b

Fotoğraf. 35c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO :36
 UYGULAMA YERİ :NEVŞEHİR-ACIGÖL
 UYGULAMA TARİHİ :
 ADINIZ- SOYADINIZ :SALİHA KÖSE
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :BAHÇELİ MAH. MEHMETÇİK
 SOK. NO:1
 GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :DİMİ
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :PAÇA DÜZ, BELİ BÜZGÜLÜ
 LASTİKLİDİR. AĞDAN BELE
 KADAR KUŞ PARÇASI
 GEÇİRİLMİŞTİR.
 GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :
- CİNSİ :BASMA
- RENGİ :SİYAH-SARI-KIRMIZI
- DESEN ÖZELLİĞİ :ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ :PAÇADA 1 CM MAKİNE DİKİŞİ.
 BELDE 2 CM VE 4 CM MAKİNE
 DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
- RENGİ :-
- ÖZELLİKLERİ :-
- ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
- UYGULANAN TEKNİK :-
- RENK :-
- KONU :-
- MOTİF :
- KOMPOZİSYON :-
- ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :-
 KALIP ÇİZİMİ :-
 AÇIKLAMA :-

Fotoğraf. 36a

Fotoğraf.36b

Fotoğraf. 36c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO : 37
 UYGULAMA YERİ :NEVŞEHİR-GÜLŞEHİR-
 YENİYAYLACIK
 UYGULAMA TARİHİ :
 ADINIZ- SOYADINIZ :HALİSE CEYLAN
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :YENİYAYLACIK KÖYÜ

GİYSİ PARÇASININ ADI :ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI :DİMİ ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ :

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :
- CİNSİ :BASMA
- RENGİ :KAHVERENGİ-HARDAL
- SARISI-GÜVEZ
- DESEN ÖZELLİĞİ :ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ :BEL 0,5 CM MAKİNE DİKİŞİ
 YAPILMIŞTIR. PAÇA 0,5 VE 2
 CM MAKİNE DİKİŞİ
 YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
- RENGİ :-
- ÖZELLİKLERİ :-
- ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
- UYGULANAN TEKNİK :-
- RENK :-
- KONU :-
- MOTİF :-
- KOMPOZİSYON :-
- ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI :1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ :ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :-
 KALIP ÇİZİMİ :-
 AÇIKLAMA :-

Fotoğraf. 37a

Fotoğraf. 37b

Fotoğraf. 37c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO : 38
 UYGULAMA YERİ : NİĞDE- MERKEZ
 UYGULAMA TARİHİ : 06-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : MELEK DOĞMUŞ
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : ALAADDİN MAH. ALAADDİN
 SOK. NO:8
 GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : PAÇALAR DÜZ, BÜZGÜ YOK.
 BELDE LASTİKLİ. ÖN AĞ
 KISMINDA BELE KADAR KUŞ
 PARÇASI GEÇİRİLMİŞ.
 GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :
- CİNSİ : PATİSKA
- RENGİ : MOR, SİYAH, BEYAZ, YEŞİL
- DESEN ÖZELLİĞİ : ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ : BELDE ÇIMA DİKİŞİ
 YAPILMIŞTIR.
 1,5 CM VE 3 CM MAKİNE DİKİŞİ
 YAPILMIŞ, PAÇADA ÇIMA VE
 GAZİ DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
- RENGİ :-
- ÖZELLİKLERİ :-
- ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
- UYGULANAN TEKNİK :-
- RENK :-
- KONU :-
- MOTİF :-
- KOMPOZİSYON :-
- ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :-
 KALIP ÇİZİMİ :-
 AÇIKLAMA :-

Fotoğraf. 38a

Fotoğraf. 38b

Fotoğraf. 38c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO : 39
 UYGULAMA YERİ : NİĞDE- BOR-TEPEKÖY
 UYGULAMA TARİHİ : 06-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : KADIN SADIKLI
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :
 GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : PAÇA DÜZ, BEL LASTİKLİDİR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :
 - CİNSİ : PATİSKA
 - RENGİ : KIRMIZI, GRİ, SİYAH
 - DESEN ÖZELLİĞİ :

DİKİM TEKNİĞİ

: PAÇAYA 0,5 CM VE 1 CM
 MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.
 BELDE 1,5 CM VE 3 CM
 MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
 - RENGİ :-
 - ÖZELLİKLERİ :-
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
 - UYGULANAN TEKNİK :-
 - RENK :-
 - KONU :-
 - MOTİF :-
 - KOMPOZİSYON :
 - ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :-
 KALIP ÇİZİMİ :-
 AÇIKLAMA :-

Fotoğraf. 39a

Fotoğraf. 39b

Fotoğraf. 39c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO : 40
 UYGULAMA YERİ : NİĞDE-BOR-BAHÇELİ
 KASABASI
 UYGULAMA TARİHİ : 06-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : HÖRÜ AKTAŞ
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : CUMHURİYET MAH. ADANA
 CAD.

GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : BELİ LASTİKLİ, BÜZGÜLÜ,
 PAÇALAR DÜZ, LASTİK YOK. ÖN BEDEN 2
 PARÇA, ARKA BEDEN 2 PARÇA. SOL
 TARAFTA CEP VAR. YAN DİKİŞTEN AÇILAN
 CEP.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI :
- CİNSİ : PAZEN
- RENGİ : YEŞİL, KIRMIZI, SİYAH,
BEYAZ
- DESEN ÖZELLİĞİ : ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ : PAÇALARA 1 MM
 MAKİNE DİKİŞİ, 1,5 CM DEN GAZİ DİKİŞİ, BELDE
 İSE 2 VE 4 CM MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :-
- RENGİ :-
- ÖZELLİKLERİ :-
- ASTARLAMA TEKNİĞİ :-

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :-
- UYGULANAN TEKNİK :-
- RENK :-
- KONU :-
- MOTİF :-
- KOMPOZİSYON :-
- ÜSLUP :-

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : Alt Beden
 TEKNİK ÇİZİM :-
 KALIP ÇİZİMİ :-
 AÇIKLAMA :-

Fotoğraf. 40a

Fotoğraf. 40b

Fotoğraf. 40c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO : 41
 UYGULAMA YERİ : SİVAS- KIZILCAKÖY
 UYGULAMA TARİHİ : 19-07-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : ZAHİDE KARAKAYA
 İLETİŞİM BİLGİLER : İnönü mah. Kalancı sok. No:1
 Sivas
 GİYSİ PARÇASININ ADI : Şalvar
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : Şalvar
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : Belden lastikli, paçalar lastikli, ağı yok, Arka ortası dikişli, ön kısmı iki dikiş mevcut.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : Jarse
 - CİNSİ :
 - RENGİ : Mavi çiçekli
 - DESEN ÖZELLİĞİ : Çiçekli

DİKİM TEKNİĞİ : Dikişler makine ile birleştirilmiş.

Bel ve paçalar 2 cm makine dikişi ile çevrilmiş.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

-
 - ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ : -
 - RENGİ : -
 - ÖZELLİKLERİ : -
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ : -

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME : -
 - UYGULANAN TEKNİK : -
 - RENK : -
 - KONU : -
 - MOTİF : -
 - KOMPOZİSYON : -
 - ÜSLUP : -

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1

GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : Alt giyim

TEKNİK ÇİZİM :

KALIP ÇİZİMİ :

AÇIKLAMA : Şalvar Zahide Karakaya'ya ait olup, Zahide Karakaya resim çektirmek istemediğinden resimdeki giysiler Mine Değirmenci tarafından giyilerek resmedilmiştir.

Fotoğraf. 41a

Fotoğraf. 41b

Fotoğraf. 41c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO : 42
 UYGULAMA YERİ : SİVAS- MEREKÜM
 UYGULAMA TARİHİ :
 ADINIZ- SOYADINIZ : FADİME KÖMÜR
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : KURTKAPA BELDESİ

GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : Belden büzgülü, 2 cm genişliğinde makine dikişi yapılmıştır. Paça 1,5 cm makine çekilmiş. Ağına parça geçirilmiş. Parça paçaya kadar iniyor. Paça lastikli değil.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : Kauçuk
 - CİNSİ : Sentetik
 - RENGİ : Bordo, Kırmızı
 - DESEN ÖZELLİĞİ : Çiçekli

DİKİM TEKNİĞİ : Makine dikişi ile dikimi yapılmıştır.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ : -
 - RENGİ : -
 - ÖZELLİKLERİ : -
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ : -

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME : -
 - UYGULANAN TEKNİK : -
 - RENK : -
 - KONU : -
 - MOTİF : -
 - KOMPOZİSYON : -
 - ÜSLUP : -

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : Alt beden
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA : Şalvar Fadime Kömür'e ait olup, Fadime Kömür resim çektirmek istemediğinden resimdeki giysiler Mine Değirmenci tarafından giyilerek resmedilmiştir.

Fotoğraf. 42a

Fotoğraf. 42b

Fotoğraf. 42c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO : 43
 UYGULAMA YERİ : SİVAS- DUMANLUÇAY-
 MERDER YÖRESİ
 UYGULAMA TARİHİ :
 ADINIZ- SOYADINIZ : FATMA ŞAHİN
 İLETİŞİM BİLGİLER : Mevlana mahallesi, 44. sok. No:5 Sivas

GİYSİ PARÇASININ ADI : Şalvar
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : Tulum
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : Bel lastikli, ağ kısmı paçalı, paçalarda lastik yok.
 GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : -
- CİNSİ : -
- RENGİ : Pembe, Sarı, Siyah
- DESEN ÖZELLİĞİ : Çiçekli

DİKİM TEKNİĞİ : Bel 3,5 cm makine dikişi ile temizlenmiş. Paçalar 2 cm makine dikişi ile temizlemiş. Dikişler overlok dikişi ile temizlenmiş.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

-
- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ : -
- RENGİ : -
- ÖZELLİKLERİ : -
- ASTARLAMA TEKNİĞİ : -

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME : -
- UYGULANAN TEKNİK : -
- RENK : -
- KONU : -
- MOTİF : -
- KOMPOZİSYON : -
- ÜSLUP : -

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : Alt beden
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA : Şalvar Fatma Şahin'e ait olup, Fatma Şahin resim çektirmek istemediğinden resimdeki giysiler Mine Değirmenci tarafından giyilerek resmedilmiştir.

Fotoğraf. 43a

Fotoğraf. 43b

Fotoğraf. 43c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO : 44
 UYGULAMA YERİ : SİVAS- HAFİK
 UYGULAMA TARİHİ :
 ADINIZ- SOYADINIZ : MEVLÜDE İNCE
 İLETİŞİM BİLGİLERİ :Alibaba mah. 81. sok. no:12

GİYSİ PARÇASININ ADI :Şalvar
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : Mandiklik, Tulum-Tuman
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : Dört parça üçgen parça geçirilmiş.
 Paça kısmı 2 cm çevrilmiş. Paçada lastik yok. Ön ve arkada iki parçadan oluşmaktadır.
 GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : Empürme
- CİNSİ :
- RENGİ : Kahve, Mavi, Siyah
- DESEN ÖZELLİĞİ : Çiçekli

DİKİM TEKNİĞİ : Bel ve paçalar 2 cm makine dikişi
 ile dikilmiştir. 0,5 cm'den dikim yapılmıştır.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ : -
- RENGİ : -
- ÖZELLİKLERİ : -
- ASTARLAMA TEKNİĞİ : -

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME : -
- UYGULANAN TEKNİK : -
- RENK : -
- KONU : -
- MOTİF : -
- KOMPOZİSYON : -
- ÜSLUP : -

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : Alt beden
 TEKNİK ÇİZİM : -
 KALIP ÇİZİMİ : -
 AÇIKLAMA : Şalvar Mevlüde İnce'ye ait olup,
 Mevlüde ince resim çektirmek istemediğinden resimdeki giysiler Mine Değirmenci
 tarafından giyilerek resmedilmiştir.

Fotoğraf. 45a

Fotoğraf. 45b

Fotoğraf. 45c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO : 46
 UYGULAMA YERİ : YOZGAT- MERKEZ
 UYGULAMA TARİHİ : 09-09-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : KAMURAN LALE
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : ESKİ PAZAR MAHALLESİ

GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : TUMAN
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : BELİ LASTİKLİ, PAÇALARI
 DÜZ VE BÜZGÜSÜZ, AĞ KISMINDAN BELE KADAR BİR PARÇA GEÇİRİLMİŞ.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : BASMA
 - CİNSİ :
 - RENGİ : SİYAH- SARI- MAVİ
 - DESEN ÖZELLİĞİ : GEOMETRİK

DİKİM TEKNİĞİ : PAÇADA 1 CM'DEN MAKİNE
 DİKİŞİ YAPILMIŞ. BEL 0,5 CM VE 1,5 CM'DEN MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :
 - RENGİ :
 - ÖZELLİKLERİ :
 - ASTARLAMA TEKNİĞİ :

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
 - UYGULANAN TEKNİK :
 - RENK :
 - KONU :
 - MOTİF :
 - KOMPOZİSYON :
 - ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 46a

Fotoğraf. 46b

Fotoğraf. 46c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO : 47
 UYGULAMA YERİ : YOZGAT- MERKEZ-
 BAŞIBÜYÜKLÜ
 UYGULAMA TARİHİ : 09-08-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : SEVDA ÖZÇELİK
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : BAŞIBÜYÜKLÜ KÖYÜ

GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : TUMAN ŞALVAR
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : BELİ LASTİKLİ, PAÇASI DÜZ,
 BÜZGÜSÜZ. AĞINDAN BELE KADAR PARÇA GEÇİRİLMİŞ.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : BASMA
- CİNSİ :
- RENGİ : KAHVERENGİ- KIRMIZI
- DESEN ÖZELLİĞİ : ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ : BELDE 3 CM'DEN MAKİNE
 DİKİŞİ YAPILMIŞ. PAÇADA 0,5 CM MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :
- RENGİ :
- ÖZELLİKLERİ :
- ASTARLAMA TEKNİĞİ :

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
- UYGULANAN TEKNİK :
- RENK :
- KONU :
- MOTİF :
- KOMPOZİSYON :
- ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 47a

Fotoğraf. 47b

Fotoğraf. 47c

YÖRESEL GİYSİ UYGULAMALI İNCELEME FORMU

ÖRNEK NO : 48
 UYGULAMA YERİ : YOZGAT- YERKÖY-SARAY
 UYGULAMA TARİHİ : 09-09-2010
 ADINIZ- SOYADINIZ : TUĞBA ARSLAN
 İLETİŞİM BİLGİLERİ : SARAY BELDESİ

 GİYSİ PARÇASININ ADI : ŞALVAR
 GİYSİ PARÇASININ YÖRESEL ADI : ŞALVAR- TUMAN
 GİYSİNİN MODEL ÖZELLİĞİ : BEL LASTİKLİ, PAÇALAR DÜZ
 AĞ KISMINDA 2 PARÇA VAR.

GİYSİNİN KUMAŞ ÖZELLİĞİ İLE İLGİLİ BİLGİLER

- KUMAŞIN YÖRESEL ADI : BASMA
- CİNSİ :
- RENGİ : SİYAH, PEMBE
- DESEN ÖZELLİĞİ : ÇİÇEKLİ

DİKİM TEKNİĞİ : BELDE 1,2, VE 3 CM'DEN
 MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞ. PAÇA 0,5 CM MAKİNE DİKİŞİ YAPILMIŞTIR. İÇ
 KISIMLAR OVERLOKLA TEMİZLENMİŞTİR.

GİYSİNİN ASTARI İLE İLGİLİ BİLGİLER :

- ASTARLIK KUMAŞIN CİNSİ :
- RENGİ :
- ÖZELLİKLERİ :
- ASTARLAMA TEKNİĞİ :

SÜSLEME ÖZELLİKLERİ İLE KULLANILAN MALZEME

- SÜSLEMEDE KULLANILAN MALZEME :
- UYGULANAN TEKNİK :
- RENK :
- KONU :
- MOTİF :
- KOMPOZİSYON :
- ÜSLUP :

GİYSİNİN GİYİLME SIRASI : 1
 GİYSİNİN GİYİLME ŞEKLİ : ALT BEDEN
 TEKNİK ÇİZİM :
 KALIP ÇİZİMİ :
 AÇIKLAMA :

Fotoğraf. 48a

Fotoğraf. 48b

Fotoğraf. 48c